

sveriges**SR**radio

Public service- redovisning

2011

1	SVERIGES RADIOS VD:AR HAR ORDET	3
2	SVERIGES RADIO 2010–2013	5
2.1	Public service-uppdraget	5
2.2	Sveriges Radios vision.....	6
2.3	Redovisning av uppdraget.....	7
3	PUBLIKEN OCH SVERIGES RADIO.....	9
3.1	Sveriges Radios publik	9
3.1.1	Publikutvecklingen i FM	12
3.1.2	Sveriges Radio på webb och mobil	13
3.2	Publiken om Sveriges Radio	15
3.3	Barnpubliken	18
3.4	Publikkontakter.....	19
4	HÄR FINNS SVERIGES RADIO	23
5	SVERIGES RADIOS UTBUD	25
5.1	Sveriges Radios totala utbud ur olika perspektiv	25
5.2	Sveriges Radios utvecklings- och förändringsarbete inom programverksamheten	29
5.2.1	Utveckling och förändring genom utvärdering och återkoppling.....	29
5.2.2	Utveckling genom utbildningsinsatser	30
5.2.3	Utveckling genom särskilda publicistiska satsningar	30
5.2.4	Utveckling genom nya samarbeten och nya funktioner.....	31
5.3	Utbud per programområde	32
5.3.1	Nyheter	32
5.3.2	Samhälle.....	35
5.3.3	Livsstil.....	39
5.3.4	Kultur	40
5.3.5	Sport	43
5.3.6	Underhållning.....	45
5.3.7	Musik	47
5.3.8	Trafik och service.....	53
5.4	Sveriges Radios utrikesbevakning	55
5.5	Publicistiska satsningar inom fem utvalda områden	55
5.6	Spegling av hela landet.....	59
	55 procent-målet	63
5.7	Mångfald i programproduktionen	64
5.7.1	Utomstående medverkan	64
5.7.2	Samarbete med kulturinstitutioner.....	68
5.8	Det mångkulturella Sverige	70
5.8.1	Minoritets- och invandrarspråk	72
5.8.2	Sveriges Radios utlandsutbud	78
5.8.3	Nordiskt samarbete	78
5.9	Barn och unga	79
5.9.1	Barnutbudet.....	79
5.9.2	Utbudet för ungdomar.....	83
5.10	Insatser för personer med funktionsnedsättning	86
5.10.1	Program.....	86
5.10.2	Tillgänglighet.....	88
5.10.3	Intressentdialog	90

6	SVERIGES RADIOS PROGRAMKVALITETSARBETE.....	91
6.1	Public service-perspektivet.....	91
6.2	Det publika perspektivet	91
6.3	Det professionella perspektivet.....	92
6.3.1	Programbeställningar.....	92
6.3.2	Utvärdering, återkoppling och programutveckling – interna produktioner	92
6.3.3	Kvalitetskontroll, utvärdering och återkoppling – externa produktioner ..	93
6.3.4	Utbildning	94
6.3.5	Anmälningar till Granskningsnämnden för radio och tv.....	95
6.3.6	Språkvård.....	96
6.3.7	Ljudprofiler.....	97
6.3.8	Sveriges Radios tekniska utveckling 2011.....	97
6.3.9	Hantering av störningar i utsändningen.....	98
7	SVERIGES RADIOS STYRNING OCH EKONOMI.....	99
7.1	Så styrs Sveriges Radio.....	99
7.2	Vad kostar Sveriges Radio	101
7.2.1	Ekonomiska ramar.....	101
7.2.2	Sveriges Radios medelsanvändning.....	102
7.2.3	Kostnadsandelar.....	102
7.3	Produktivitet.....	102
7.4	Effektivitet	104
7.5	Samarbeten inom koncernen.....	104
7.6	Sidoverksamhet	107
8	SVERIGES RADIOS KOMMANDE VERKSAMHET	109
8.1	Långsiktig strategisk planering 2010–2013	109
8.1.1	Utbudet 2012.....	109
8.1.2	Övriga särskilda satsningar.....	111
8.1.3	Medarbetarna.....	112
8.1.4	Ekonomi.....	112
	Bilaga 1 – Sveriges Radios sändningstid 2011 på nationella minoritetsspråk	113
	Bilaga 2 – Sveriges Radios kanaler och nya distributionsformer.....	114
	Bilaga 3 – Definition av programområden	116

1 Sveriges Radios vd:ar har ordet

Demonstrationerna på Tahirtorget, jordbävningen i Japan och det vettlösa dödandet av unga på ön Utöya i Norge – tre stora världshändelser som följdes direkt i Sveriges Radio av en miljonpublik, antingen i en vanlig radioapparat eller via webb och mobil.

I slutet av november tillkännagavs mottagarna av stor journalistpriset. Tre av fyra utmärkelser gick till medarbetare i Sveriges Radio. Bara några dagar senare offentliggjordes årets förtroendebarmeter. Denna visade att Sveriges Radio har högst förtroende av alla olika företag och samhällsinstitutioner som finns i det svenska samhället.

2011 kommer att gå till historien som ett ”radioår”, både för den journalistik som vi bedrev och för det erkännande som vi gavs i så många sammanhang.

Under 2011 lyssnade 3,8 miljoner svenskar i åldern 9–79 år – i praktiken halva befolkningen – varje dag på någon av Sveriges Radios kanaler. En majoritet av lyssnarna säger att de är nöjda. Särskilt högt betyg får nyhetssändningarna, 86 procent anser att Sveriges Radio har trovärdiga nyhetssändningar. Över 90 procent säger att Sveriges Radio är viktigt för nyhetsförmedlingen i Sverige. Sveriges Radio är också det enskilda svenska medieföretag som publiken ägnar allra mest tid. Sveriges Radio är landets publikt sett största medieföretag.

Användandet av Sveriges Radios utbud på digitala plattformar är fortfarande litet jämfört med det traditionella radiolyssnandet. Men sverigesradio.se har blivit en väl etablerad internetsajt. Antalet unika veckobesökare var under 2011 i genomsnitt 880 000. Ökningstakten har avtagit jämfört med tidigare år. I stället är det nu användandet av mobila plattformar, det vill säga mobilsajter och appar som ökar, det gäller generellt och inte bara för Sveriges Radios utbud.

Antalet besökare på Sveriges Radios mobilsajt steg från 20 000 under 2010 till 110 000 unika besökare per vecka under andra halvan av 2011. Ökningen förklaras både av att Sveriges Radio lanserade en ny mobilsajt och att tillgången till så kallade smarta mobiler med internetabonnemang ökade mycket snabbt i befolkningen under 2011.

Sveriges radio har ett synnerligt stort utbud av program i FM och innehåll på webb och i mobil. Under 2011 sändes 118 000 timmar radio i FM. Lägger man till reprissändningar tillkommer ytterligare nästan 5 000 timmar. Lägg sändningar via webb och digitalradio (DAB) till når vi upp till 194 000 timmar. I förstone låter detta orimligt. Ett år består av 8 760 timmar. Varje år erbjuder Sveriges radio sändningar motsvarande 22 år! Förklaringen är naturligtvis att vi har flera kanaler. Man skulle kunna säga att P1, P2 och P3 motsvarar tre rikstidningar med spridning ut till varje liten ort i hela Sverige. P4 motsvarar därutöver 25 lokaltidningar, också dessa med spridning över hela Sverige.

Av naturliga skäl varierar kostnaderna beroende på innehållet i sändningarna. Timkostnaden för nyhetssändningarna ligger på 50 000 kronor. Motsvarande kostnad för musik ligger på cirka 5 000 kronor. I Sveriges Radio satsas den absoluta merparten av de pengar som lyssnarna betalar genom sin radio- och tv-avgift på nyheter, samhälle, kultur och musik. Sport och underhållning motsvarar tillsammans mindre än tio procent av programkostnaden.

P4 är Sveriges Radios stora kanal. Närmare en tredjedel av Sveriges befolkning lyssnar dagligen på sin lokala kanal. Vi har medarbetare på 50 orter i Sverige. Vi har 25 lokala kanaler. Sveriges Radio är det enda massmedium som finns på landstings- och länsnivå i Sverige. Betydelsen av Sveriges Radios lokala kanaler kan knappast överskattas.

Under 2012 kommer Sveriges Radio att satsa särskilt på utveckling av de lokala kanalerna. Men detta innebär inte att utrikesjournalistiken hamnar ur fokus. Med 17 korrespondenter har vi det största nätet av utrikesmedarbetare av alla medieföretag i Norden. Sveriges Radio har medvetet satsat på utrikeskorrespondenter för att de som berättar om de stora världshändelserna ska ha samma referensramar som lyssnarna och som de har som följer världshändelserna på nätet.

2011 blev ett nyhetsår som präglades av de stora internationella händelserna. Mycket talar för att 2012 därvidlag blir som 2011. Presidentval hålls i USA och Ryssland. Turbulensen i världsekonomin fortsätter. 2012 är också ett stort internationellt sportår med sommar-OS och fotbolls-EM i Polen/Ukraina.

Våra korrespondenter och reportrar kommer att vara på plats och vi kommer att sända där det händer när det händer, detta oavsett om händelsen utspelas i Afghanistan eller Sverige, i Kabul eller Malmö.

Mats Svegfors
Vd Sveriges Radio

Cilla Benkö
vvd Sveriges Radio

2 Sveriges Radio 2010–2013

2.1 Public service-uppdraget

Sveriges Radio AB är ett företag i allmänhetens tjänst – ett public service-företag. Sveriges Radio AB ägs formellt av Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Stiftelsens uppgift är bland annat att främja programföretagens självständighet.

Verksamheten i programföretagen finansieras med medel som riksdagen anvisar från rundradiokontot. Rundradiokontots intäkter utgörs till övervägande delen av radio- och tv-avgifter.

Sveriges Radios verksamhet 2011 har byggt på det sändningstillstånd som regeringen gett för perioden 2010–2013, samt de anslagsvillkor som förelagts företaget inför år 2011.

Några av grundförutsättningarna för Sveriges Radios public service-uppdrag är:

Redaktionellt oberoende och integritet

Programverksamheten ska bedrivas självständigt i förhållande till staten, olika intresseorganisationer och andra maktgrupper i samhället. Sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i ljudradion.

Mångfald och kvalitet

Programföretaget ska erbjuda ett mångsidigt programutbud som kännetecknas av hög kvalitet och nyskapande.

Tillgänglighet för alla

Programmen ska spegla hela landet och genom mångsidighet och tillgänglighet tillgodose skiftande förutsättningar och intressen hos landets befolkning. Tillgänglighet ska särskilt beaktas för personer med funktionsnedsättning samt för språkliga och etniska minoriteter.

Stärkt kulturuppdrag

Sveriges Radio ska erbjuda ett mångsidigt kulturutbud av hög kvalitet som ska fördjupas, utvecklas och vidgas under tillståndsperioden. Sveriges Radio ska bevaka, spegla och kritiskt granska kulturhändelser i Sverige och världen.

Utöver dessa övergripande grundförutsättningar innehåller sändningstillståndet och anslagsvillkoren en rad bestämmelser som Sveriges Radio ska uppfylla. Dessa redovisas löpande i denna public service-redovisning i de avsnitt där de är aktuella.

2.2 Sveriges Radios vision

Sveriges Radio ska vara landets viktigaste medieföretag och ledande kulturskapare.

Sveriges Radio ska under tillståndsperioden ytterligare utveckla och fördjupa public service-uppdraget. Sveriges Radio ska vara nyhetsledande och initiera debatt i viktiga frågor samt ge publiken aktuell, relevant och trovärdig information i händelse av kris. Sveriges Radio ska vara en offensiv aktör i kulturlivet, vilket innefattar såväl att bevaka, granska och spegla kulturhändelser som att skapa kultur, dels tillsammans med landets kulturutövare dels genom egna ensembler. Sveriges Radio ska alltid ta det ansvar som följer med radiomediets starka ställning och lättillgänglighet.

Sveriges Radio har formulerat ett antal strategiska mål för tillståndsperioden. De utgår från tre övergripande områden:

- **Publiken** – Sveriges Radios unika innehåll möter uppskattning hos en engagerad publik.
- **Medarbetarna** – Sveriges Radio är en attraktiv arbetsplats med professionella och kreativa medarbetare.
- **Ekonomi** – Sveriges Radio har en stabil ekonomi och ger mest public service för pengarna.

För respektive år i tillståndsperioden fastställer Sveriges Radio ett antal prioriteringar, som ska präglade verksamheten i syfte att ständigt utveckla utbudet och möta publikens behov. Prioriteringarna under 2011 var:

- **Snabbare och modigare** – våga tänka nytt, misslyckas, testa, prioritera.
- **Lyfta fram och berätta** – unikt innehåll och landets bästa förmågor.
- **Webben och mobilen** – en av de modernaste webbplatserna.

För att uppnå de strategiska målen och förverkliga företagens vision har Sveriges Radio initierat en rad utvecklingsprojekt – publicistiska satsningar inom fem områden.

Världen utanför Sverige – Sveriges Radio ger hela publiken en djup och bred bild av Europa och övriga världen. Utrikesutbudet ger upplevelser, tillfredsställer människors behov av kunskap och inspiration och ökar den egna insikten.

Kultur – Sveriges Radios kultursatsningar har bredd och stor genomslagskraft och gör Sveriges Radio till kulturens huvudscen för alla.

Lokal närvaro – Sveriges Radio tar ytterligare steg i utvecklingen av det lokala utbudet och kommer ännu närmare medborgarna.

Det svenska samhället – Sveriges Radio skapar engagemang hos hela publiken och ger oväntade bilder av verkligheten i dagens mångfacetterade Sverige. Samhällsprogrammen rör sig fritt mellan genrer, ämnen och perspektiv och utnyttjar och tänjer gränser för formspråk och tilltal.

Radios framtida tillgänglighet – Sveriges Radio tar en ledande position på webben och i mobilen genom att utveckla innehåll och form, ha ett snabbt och rikt nyhetsflöde och kontinuerligt uppdatera utbudet.

2.3 Redovisning av uppdraget

SR ska årligen följa upp och redovisa hur uppdraget fullgjorts. Redovisningen avseende 2011 ska senast den 1 mars 2012 ges in till Kulturdepartementet samt till Myndigheten för radio och tv.

Samtliga verksamhets- och programområden ska redovisas i rapporten. Kulturuppdraget ska redovisas tydligare. Till rapporten ska fogas en redovisning av eventuella sidoverksamheter som SR har bedrivit.

SR ska, i samarbete med SVT och UR, ta fram konkreta uppföljningsbara resultatmått baserade på tillstånds- och anslagsvillkor. Resultatmåttan bör utformas så att de ger väsentlig information om uppdraget och förmedlar viktiga erfarenheter av verksamheten. SR ska på olika sätt stimulera en fortlöpande offentlig diskussion om verksamheten.

SR ska redovisa och kommentera hur resultaten har utvecklats med avseende på volym, kostnader och intäkter samt nyckeltal som visar effektivitet och produktivitet. Samarbets- och effektiviseringsåtgärder ska rapporteras i redovisningen. SR ska utveckla arbetet med att mäta och redovisa olika indikatorer på kvaliteten och särarten i programutbudet.

Programstatistiken ska utformas så att jämförelser blir möjliga över tid. Redovisningen ska uttrycka olika programkategoriers andel av den totala sändningstiden, när olika programtyper sänds samt resursförbrukningen för respektive kategori. Redovisningen ska även avse omfattningen av lyssnande och publikens reaktioner samt företagens planer för kommande år.

SR ska redovisa hur det säkerställs att all verksamhet uppfyller de krav som ställs på företaget i sändningstillstånd och anslagsvillkor.

(Ur Anslagsvillkor för Sveriges Radio 2011)

Public service-redovisningen beskriver hur Sveriges Radio i programverksamheten uppfyller sitt uppdrag.

Den gemensamma överenskommelsen om ökad jämförbarhet mellan programföretagen Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion innebär för Sveriges Radio att jämförbara mått gäller för fyra områden:

- produktionstyp
- utomståendes medverkan
- samarbete med kulturinstitutioner
- produktionskostnad, distribution och gemensamma kostnader

Dessutom redovisas sändningstiden för nationella minoritetsspråk i ett gemensamt format för att ge en helhetsbild av dessa insatser. *Se bilaga 1.*

När det gäller program för språkliga och etniska minoriteter och program om och för personer med funktionsnedsättning har programbolagen ett gemensamt uppdrag att fördela ansvaret för olika slags insatser. Dessa överenskommelser redovisas årligen till Myndigheten för radio och tv samt till Kulturdepartementet.

Inför tillståndsperioden 2010–2013 gjorde Sveriges Radio en översyn av hur sändningstiden tydligare skulle beskrivas. Beslutet blev att beskriva sändningstiden utifrån två alternativ istället för tre som tidigare. Dessa två sändningstidsmått speglar två olika perspektiv på sändningstiden.

- Produktionsperspektivet – sändningstiden redovisas endast en gång oavsett på hur många parallella plattformar utbudet tillgängliggörs. Detta är originalsändningstid, tablålagda repriser ingår inte.
- Lyssnarperspektivet – sändningstiden redovisas som den totala tillgängligheten av Sveriges radios utbud på alla plattformar, inklusive repriser.

I detta dokument används produktionsperspektivet vid redovisning av sändningstid, liksom vid beräkning av kostnad per programområde och målgrupp.

Från och med år 2010 har beräkningen av kostnad per programområde och målgrupp gjorts enhetlig och samordnats. Tidigare gjordes fördelningen i flera steg enligt olika principer. Övergången till en mer konsekvent metod gör att kostnadsfördelningen för vissa programområden och målgrupper avviker mot tidigare, vilket gör att historiska jämförelser inte blir relevanta. Fördelen, och skälet till förändringen, är att den nya modellen för fördelning blir mer transparent och stabil över tid.

Eftersom dessa förändrade beräkningsgrunder medför att jämförelse bakåt i tiden ej är meningsfull, redovisas endast innevarande tillståndsperiod.

Alla belopp i public service-redovisningen är angivna i löpande priser. I redovisningen är kostnader på totalt 167,4 mnkr exkluderade: biståndsverksamheten som SR bedriver i samarbete med Sida 6,9 mnkr, medelsavståndet till Sveriges Radio Förvaltnings AB (SRF) 103,8 mnkr samt medelsavståndet till Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) 56,7 mnkr.

3 Publiken och Sveriges Radio

3.1 Sveriges Radios publik

Sveriges Radio har en stor och nöjd publik. 3,8 miljoner svenskar i åldern 9–79 år lyssnade på någon av Sveriges Radios kanaler en genomsnittlig dag under 2011. Det är nästan halva befolkningen och lika många som året innan. Sveriges Radio behåller sin publik trots att radiolyssnandet totalt i Sverige fortsatte minska under året¹.

En tydlig majoritet av lyssnarna säger också att de är nöjda med Sveriges Radio och programutbudet. 77 procent är nöjda med programmen och ännu fler, 86 procent anser att Sveriges Radio har trovärdiga nyhetssändningar. Över 90 procent säger att Sveriges Radio är viktigt för nyhetsförmedlingen i Sverige -allt enligt företagets egen årliga publikuppföljning².

Även enligt Medieakademiens årligt återkommande förtroendebarmeter är Sveriges Radio det företag eller den institution i samhället som flest svenskar, 77 procent, har förtroende för³.

Sveriges Radio är också det enskilda svenska medieföretag som publiken ägnar allra mest tid. Det finns med andra ord grund att påstå att Sveriges Radio också är landets publikt sett största medieföretag⁴.

Användandet av Sveriges Radios utbud på digitala plattformar är fortfarande litet jämfört med det traditionella radiolyssnandet, och det är framförallt personer som redan är radiolyssnare som också använder utbudet på webb och i mobil⁵.

Men sverigesradio.se har blivit en väl etablerad internetsajt, och ligger bland de 25 största offentligt redovisade mediasajterna i Sverige mätt i unika besökare per vecka. Antalet unika besökare var under 2011 i genomsnitt 880 000. Ökningstakten har avtagit jämfört med tidigare år. I stället är det nu användandet av mobila plattformar, det vill säga mobil sajter och appar som ökar, vilket gäller generellt och inte bara för Sveriges Radios utbud.

Antalet besökare på Sveriges Radios mobilsajt steg från 20 000 under 2010 till 110 000 unika besökare per vecka under andra halvan av 2011. Ökningen förklaras både av att Sveriges Radio lanserade en ny mobilsajt och att tillgången till så kallade smarta mobiler med internetabonnemang ökade mycket snabbt i befolkningen under 2011.

Radiolyssnandet

Radion fortsätter att vara en del av livet för de allra flesta. Detta trots att internet skapat förutsättningar för ett helt nytt utbud av medier och andra tjänster som konkurrerar med radion om publikens tid och uppmärksamhet.

71,5 procent av befolkningen mellan 9 och 79 år lyssnade på radio en genomsnittlig dag under slutet av 2011. Sveriges Radios dygnsräckvidd var 47,5 procent.

Det är i de yngre delarna av publiken som radiomediet har hårdast konkurrens. I gruppen 9–19 år är radions totala dygnsräckvidd 64,2 procent och i gruppen 20–34 år 63,6 procent.

¹ TNS-Sifo. Radiomätningar 2012/I som avser fjärde kvartalet 2011, samt summerar helåret 2011.

² Novus. Attitydundersökning, januari 2012.

³ Medieakademin, Göteborgs Universitet. Förtroendebarmetern 2011.

⁴ Nordicom. Sveriges Mediebarometer 2010.

⁵ Novus. Plattformundersökningen januari 2012.

Det ska jämföras med en räckvidd på 73,9 procent i gruppen 35–49 år och 75,7 i gruppen 50–64 år.

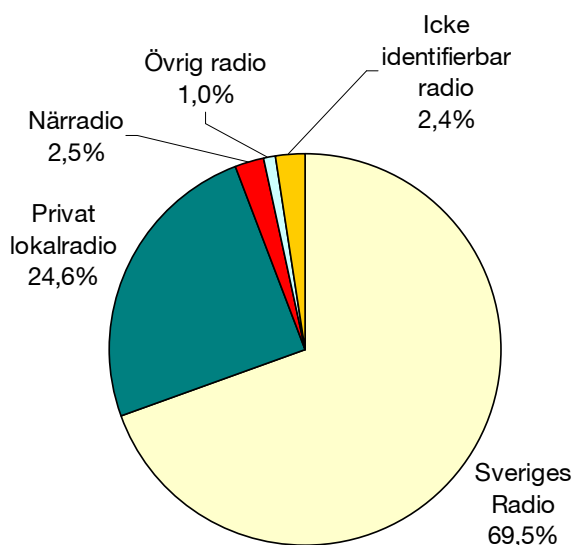
Sveriges Radios lyssnarandel har varit stabil de senaste åren, även i de yngre grupperna, men där har Sveriges Radio sedan tidigare en mindre lyssnarandel än den privata radion i Sverige. Ska man peka på en enskild lyssnargrupp, som Sveriges Radio haft svårare att nå under 2011, så är det snarare gruppen 50–64 år. Den gruppen skaffar sig nya levnadsvanor som också påverkar deras medievanor.

Även tiden som lyssnarna lyssnar på radio fortsatte minska något under 2011, men fortfarande är radion ett medium som många ägnar lång tid varje dag. Radiolyssnarna lyssnade i genomsnitt tre timmar och tio minuter (190 minuter) per dag under 2011, jämfört med tre timmar och tolv minuter (192) under 2010. För fem år sedan var tiden 221 minuter eller tre timmar och 41 minuter.

Marknadsandel

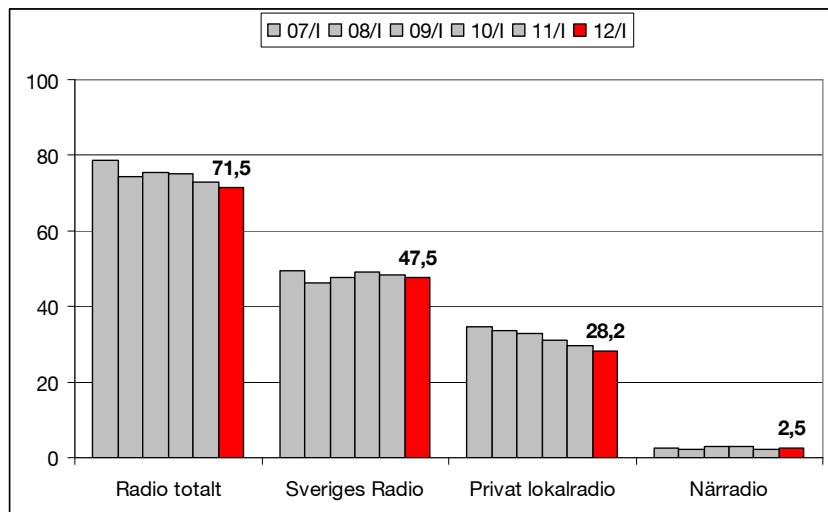
Sveriges Radios marknadsandel av radiolyssnandet ökade från 68,2 till 69,5 procent under 2011.

Andel av den totala lyssnartiden ett genomsnittligt dygn, mån–sön (procent), fjärde kvartalet 2011:

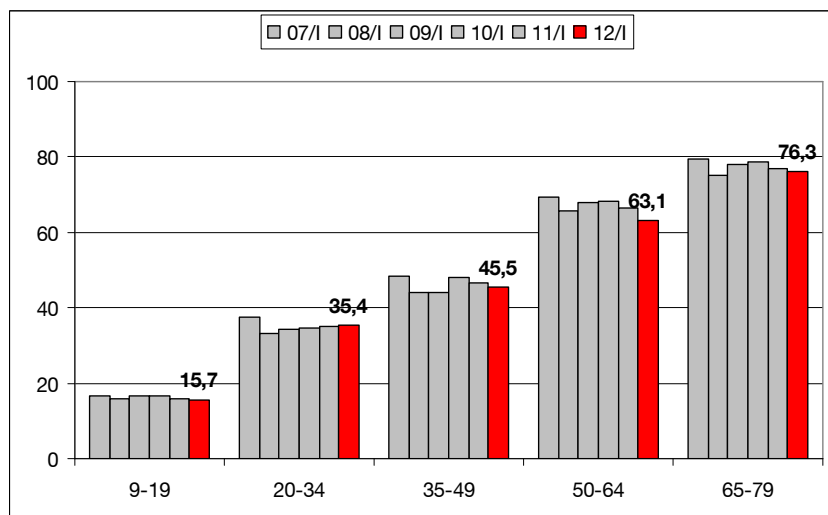
Räckvidd

Andel (9–79 år) som hört något ett genomsnittligt dygn mån-sön (procent), fjärde kvartalet 2006–2011.

Räckvidd för Sveriges Radio i olika målgrupper

Andel i olika åldersgrupper som lyssnat på Sveriges Radio ett genomsnittligt dygn mån-sön (procent), fjärde kvartalet 2006-2011.

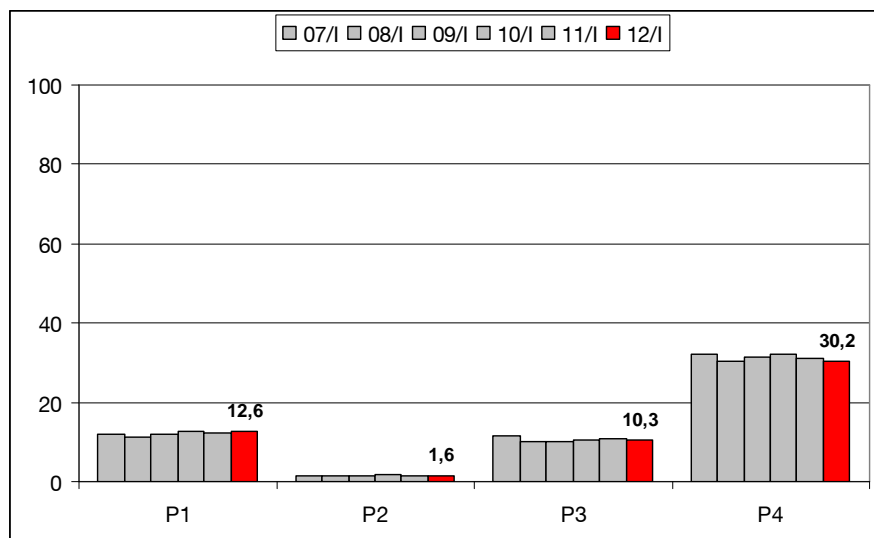
Sveriges Radios räckvidd ökar med åldern och är störst i publiken över 50 år. I grupperna 50–64 och 65–79 år lyssnar 63,1 respektive 76,1 procent dagligen på Sveriges Radio. Men Sveriges Radios räckvidd i gruppen 20–34 år, 35,4 procent, har samtidigt inte varit högre sedan 2006. När unga vuxna i mindre utsträckning lyssnar på radio klarar sig ändå Sveriges Radio bättre i radiokonkurrensen om unga lyssnare än man gjort på många år.

Fortfarande lyssnar fler män än kvinnor på Sveriges Radio. Andelen män som dagligen lyssnar är 49,6 procent och andelen kvinnor 45,3 procent.

3.1.1 Publikutvecklingen i FM

Räckvidd för Sveriges Radios kanaler

Andel (9–79 år) som lyssnat på Sveriges Radio ett genomsnittligt dygn mån-sön (procent), fjärde kvartalet 2006–2011.

P1 hade sista kvartalet 2011 en daglig räckvidd på 12,6 procent eller något över en miljon personer i åldersintervallet 9–79 år. Förändringen sedan samma period 2010 är inom den statistiska felmarginalen, men lyssnarnivån har de senaste tre åren etablerat sig på en högre nivå än tidigare. I P1:s huvudmålgrupp, 20–79 år, är räckvidden 14,8 procent. P1 har de senaste åren ökat lyssnarandelen i åldersgruppen 29–49 år, även om de flesta lyssnarna fortfarande är över 50 år. I slutet av 2011 var andelen män som lyssnade på P1 något större än andelen kvinnor, 13,4 procent jämfört med 11,9.

P2 hade sista kvartalet 2011 en daglig räckvidd på 1,6 procent eller omkring 125 000 personer. Förändringen jämfört med för ett år sedan är inom felmarginalen. I huvudmålgruppen 20–79 år nådde kanalen 1,9 procent. De flesta lyssnarna är över 50 år, och skillnaden mellan andelen män och andelen kvinnor som lyssnar faller inom felmarginalen.

P3:s räckvidd sista kvartalet 2011 var 10,3 procent, vilket är 0,6 procentenheter lägre än i fjol, och innebär att kanalen dagligen når ungefär 815 000 personer. Kanalens målgrupp är i första hand 13–35 år, vilket är en grupp som under senare år förändrat sina medievanor och i mindre utsträckning lyssnar på radio. Trots det har P3 en stabil relation till gruppen och 16,1 procent lyssnar varje dag, vilket är lika många som för ett år sedan (nedgången på 0,4 procentenheter är inom felmarginalen). Även i den övre delen av målgruppen, den över 20 år, är P3:s räckvidd stabil - ungefär var femte person i gruppen 20–34 år lyssnar på P3 en genomsnittlig dag. Det är ungefär samma räckvidd som de senaste åren. P3 har en högre andel manliga lyssnare, både totalt och i målgruppen. 12 procent av männen lyssnar en vanlig dag, jämfört med 8,6 procent av kvinnorna.

P4 är fortfarande landets i särklass största radiokanal. 30,2 procent eller 2,4 miljoner lyssnar dagligen på kanalen. Det är en liten minskning (1 procentenhet) jämfört med 2010. I P4:s huvudmålgrupp, 30–79 år, lyssnar 39,9 procent vilket är samma andel som för ett år sedan. P4 tappade fram till mitten av 2000-talet lyssnare, inte minst i den yngre delen av målgruppen, men har sedan 2007 varit stabil, vilket utvecklingen 2011 bekräftade.

27,5 procent i gruppen 35–49 år lyssnade en vanlig dag, vilket är lika många som året före. P4 har förutom målgruppen 30–79 år ansvaret att göra radio för barn. Under 2011 lyssnade 8,8 procent i gruppen 9–12 år på kanalen, vilket kan jämföras med räckvidder på cirka 6 procent för några år sedan. P4:s ökade räckvidd gör också att Sveriges Radio totalt ökar räckvidden bland barn. Lyssnandet på lokal tid fortsätter vara högt. 29,2 procent eller 2,3 miljoner lyssnade på någon av P4:s 25 lokala kanaler en genomsnittlig vardag sista kvartalet 2011. Andelen män som lyssnar på P4 är 31,3 procent, andelen kvinnor 29 procent.

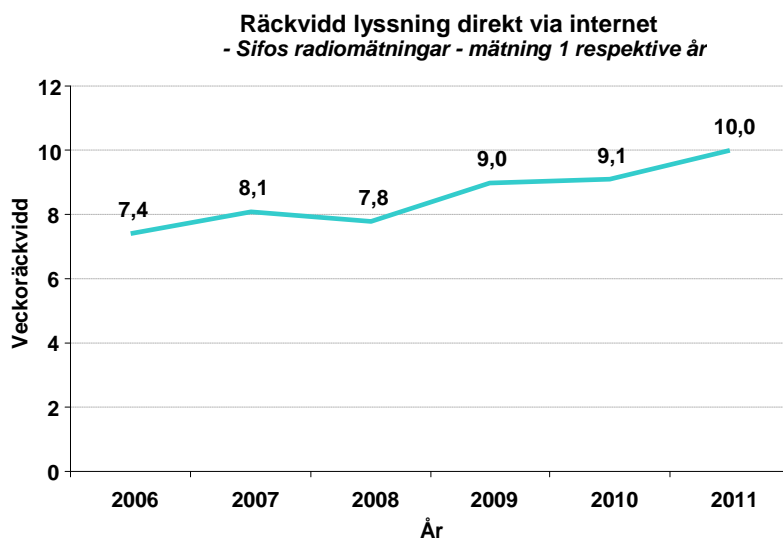
3.1.2 Sveriges Radio på webb och mobil

I de räckviddssiffror som beskriver lyssningen på Sveriges Radio ingår all lyssning på direktsänd radio, oavsett om den skett över FM-nätet eller via internet. Webblyssningens bidrag till det totala radiolyssnandet är fortfarande relativt begränsat och räckviddstalen redovisas därför som veckoräckvidd.

Storleken på den publik som lyssnar på direktsänd radio via internet har inte heller förändrats särskilt mycket de senaste åren. 15,7 procent av befolkningen 9–79 år lyssnade någon gång på radio via webben en genomsnittlig vecka 2011. Det ska jämföras med 15,1 procent 2010 och 15,2 procent 2009.

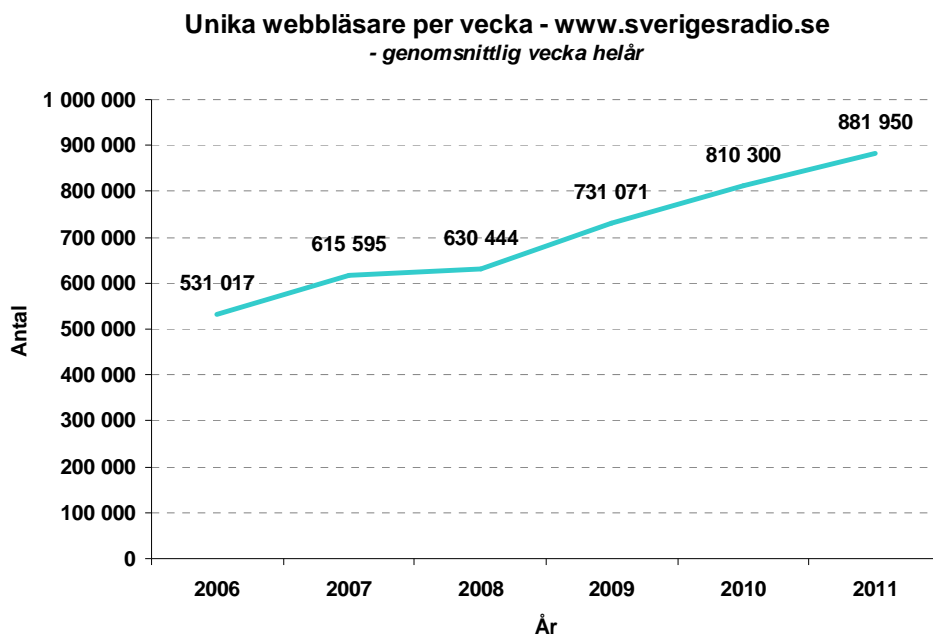
Lyssnandet på Sveriges Radio kanaler via webben har ökat något mer än webblyssnandet totalt, men inte dramatiskt. 10,0 procent av befolkningen lyssnade på Sveriges Radio via internet någon gång under en genomsnittlig vecka 2011. Motsvarande andel år 2010 var 9,1 procent och 9,0 procent år 2009. Det innebär att ungefär 800 000 svenskar lyssnar någon gång på Sveriges Radios kanaler via internet en genomsnittlig vecka.

Det är fortfarande P3 som är den mest avlyssnade kanalen på webben, följd av P4 och P1. Knappt fem procent lyssnade på P3 via webben åtminstone någon gång per vecka i slutet av 2011. Sveriges Radios webbunika kanaler har var och en cirka 1 procent i veckoräckvidd.

Sveriges Radios webbplats innehåller ett både djupt och brett material, alltifrån skriven information om radioprogram och nyheter till lyssningsmöjligheter, både direkt och i efterhand. Alla som besöker webben gör det inte för att lyssna, men lyssning är ändå den vanligaste aktiviteten (direkt eller i efterhand) tillsammans med att ta del av nyheter.

Trafiksiffror i form av unika webbläsare som besöker Sveriges Radios webbplats redovisas löpande via KIA Index. Även 2011 visar en svag uppåtgående trend, och under 2011 var antalet unika besökare i genomsnitt 880 000/vecka jämfört med 810 000 år 2010.

Under 2011 har Sveriges Radio börjat använda TNS-Sifos Orvesto Internet, som är en metod för att mäta individer i stället för unika webbläsare. Med Orvesto Internet kan man därför också få en uppfattning om vilka som besöker sajten.

Sveriges Radios sajt har en veckoräckvidd på 15,7 procent i åldern 15–79 år enligt Orvesto Internet. I den räckvidden ingår alla som besöker sajten, oavsett om de lyssnar eller gör annat.

Något fler män än kvinnor besöker sverigesradio.se och räckvidden är tydligt högre i åldersgrupperna 20–49 år än i övriga åldrar. Allra lägst är räckvidden i gruppen under 19 år.

Mobilen

Många delar av webbplatsens utbud finns numera också tillgängligt via en särskild mobilsajt och via applikationer för smarta mobiler. Under 2011 har Sveriges Radio lanserat förbättrade så kallade Play-appar och nya mobilsajter, en för smarta mobiler och en för enklare mobiler. Användandet av det mobila utbudet har haft en mycket mer positiv utveckling än användandet av sverigesradio.se under 2011.

Antalet användare av både mobilsajter och appar har mer än fördubblats under året. De flesta som använder Sveriges Radio i mobilen är redan tidigare radiolyssnare, men ökningen av det mobila användandet är störst i åldersgrupperna under 29 år, det vill säga i de grupper där det traditionella radiolyssnandet minskar mest.

Mobilsajten hade under hösten i genomsnitt 110 000 unika användare en genomsnittlig vecka. Play-apparna (iphone och android-versionerna sammantaget) hade 138 000 unika användare i genomsnitt per vecka.

3.2 Publiken om Sveriges Radio

Sveriges Radio undersöker regelbundet publikens uppskattning av utbudet på olika sätt. Varje år görs en enkätundersökning som ställer frågor om allmänhetens förtroende för Sveriges Radio, lyssnarnas omdöme om programutbudet samt om hur viktiga publiken anser att olika programområden i utbudet är.

För 2011 genomfördes undersökningen i två etapper, en under november 2011 och en under januari 2012. Undersökningen genomförs av Novus Group på ett representativt urval ur Novus webbpanel samt till vissa delar på Sveriges Radios egen webbpanel som också administreras av Novus Group⁶. Båda panelerna är riksrepresentativa med avseende på ålder, kön och region i åldersspannet 15–79 år. Undersökningen följer upp motsvarande undersökningar 2009 och 2010.

Nyheter fortsatt viktigast

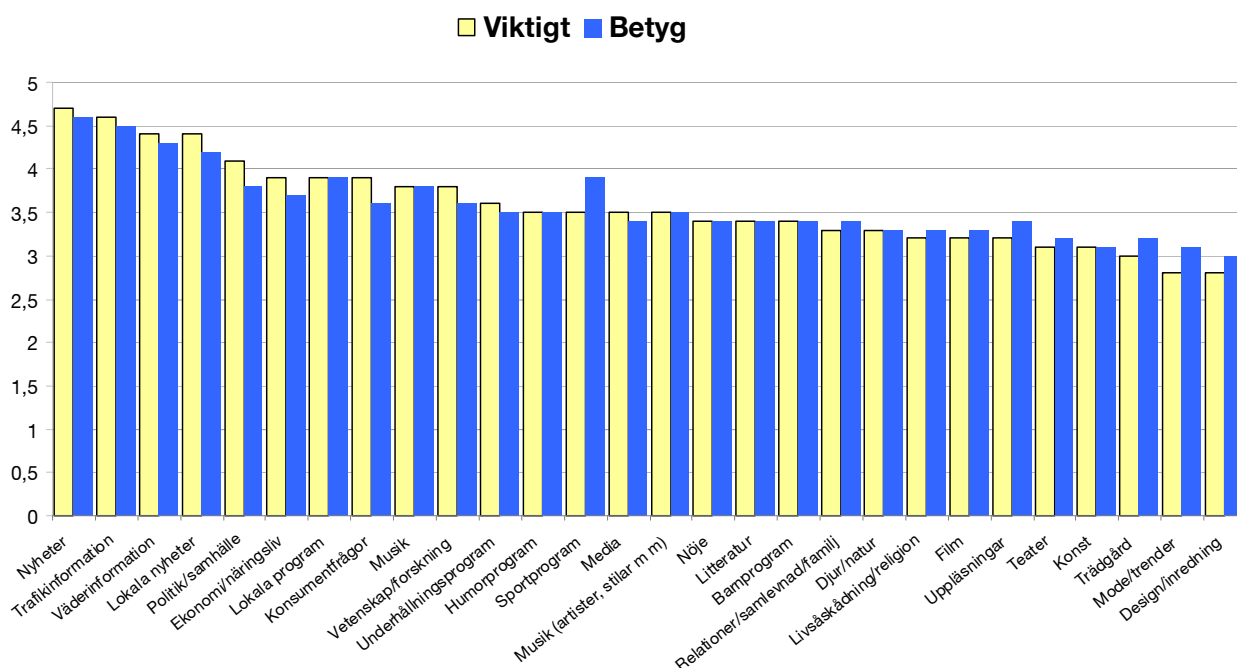
Lyssnarna har fått ange hur viktiga Sveriges Radios program inom olika områden är och därefter gett Sveriges Radio betyg på en femgradig skala inom varje programområde.

Liksom tidigare år anser lyssnarna att nyheter är allra viktigast. Den uppfattningen gäller såväl yngre som äldre, med en övervikt i de äldre åldersgrupperna. Därefter följer trafikinformation, väderinformation, lokala nyheter och politik/samhälle.

Vid en jämförelse med motsvarande undersökning 2010 är allmänhetens bedömning i stort sett oförändrad, med något undantag. Under senare år har politik/samhälle och ekonomi/näringsliv seglat upp som lika viktiga områden som konsumentfrågor, och den bedömningen håller i sig. Underhållnings- och humorprogram har också bedömts som något viktigare för varje år sedan 2009.

Under en period i början av 2000-talet bedömdes Sveriges Radios musikutbud som allt mindre viktigt av lyssnarna, men i undersökningen 2010 värderades musik återigen högre och den värderingen håller också i sig 2011. Musikfrågan i undersökningen har två delar, dels en för musikflödet, dels en för program om musik. Musikflödet värderas fortsatt något högre än programmen. Båda delarna av musikutbudet får lika höga betyg som området anses viktigt.

⁶ Novus Attitydundersökningen januari 2012

Hur bra är Sveriges Radios program?

Sveriges Radio får genomgående höga betyg, och bäst är betygen inom de områden som allmänheten anser är viktigast. Högst betyg får Sveriges Radio för nyheter. Snittbetyget för det området är 4,6 på en femgradig skala. 91 procent av de tillfrågade anser också att Sveriges Radio är viktigt för nyhetsförmedlingen i Sverige.

Inom de flesta programområdena råder god balans mellan hur viktiga programmen anses vara och det betyg lyssnarna sätter på dem, men för några områden matchar inte betyget viktigheten. Det gäller till exempel politik/samhälle, ekonomi/näringsliv, konsumentfrågor och vetenskap/forskning. Det ska dock sägas att betygen inom dessa områden ändå är bland de högsta, men uppenbarligen bedöms ändå programområdena som ännu viktigare.

Ett svårt område att tillfredsställa publiken inom har varit musik, men under 2011 balanserar viktighet och omdöme både när det gäller den fråga som gäller musikflödet och den som gäller program om musik. 60 procent av de svarande ger musikflödet godkänt 2011. Det är fler än under 2010 då det var 54 procent.

Betyg på Sveriges Radio på webben och i mobilen

59 procent av dem som uppger att de använder Sveriges Radios webb ibland anser att de hittar det de är intresserade av. 54 procent anser att webbplatsen är enkel att använda. Det är färre jämfört med för ett år sedan. Det är totalt sett också färre som är nöjda med webbsajten än som är nöjda med radiokanalerna.

De som använder mobilsajten har blivit mer nöjda än de var för ett år sedan. 52 procent svarar nu att Sveriges Radios mobiltjänster är enkla att använda jämfört med 46 procent för ett år sedan. Och 44 procent svarar att de snabbt får uppdaterade nyheter från Sveriges Radio i mobilen – för ett år sedan svarade 36 procent så.

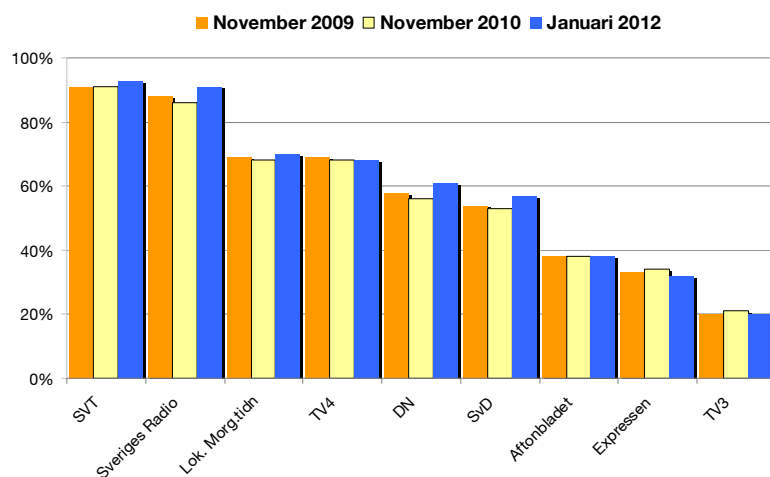
Totalt sett anser 70 procent av dem som ibland använder mobiltjänsterna att de är bra, jämfört med 53 procent för sverigesradio.se.

Attityder till Sveriges Radio

Det finns många tecken på att förtroendet för public service och för Sveriges Radio i synnerhet har ökat under 2011.

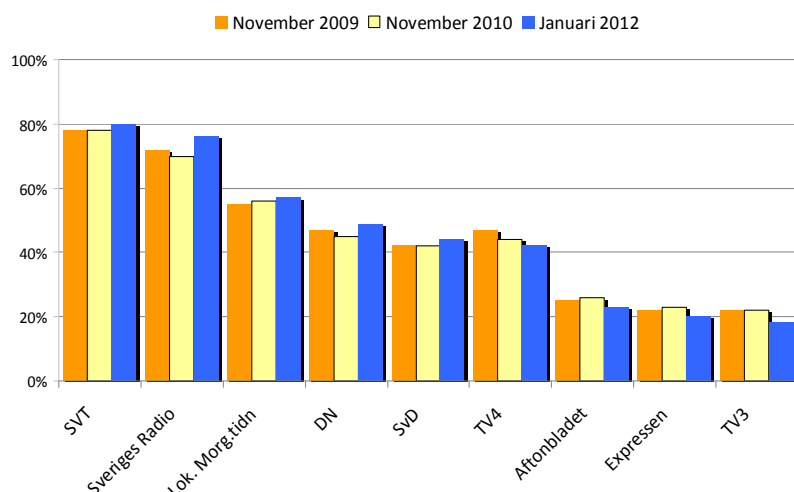
I den attitydundersökning som Sveriges Radio årligen låter Novus göra bedöms företaget som en allt viktigare nyhetsförmedlare men också som viktigare för kulturupplevelser.

Fråga: Hur viktiga eller oviktiga tycker du att följande medier är för nyhetsförmedlingen i Sverige?

2010 svarade 86 procent av de tillfrågade att Sveriges Radio är viktigt för nyhetsförmedlingen i Sverige. 2011 hade andelen som svarade så stigit till 91 procent. På frågan om Sveriges Radio har trovärdiga nyhetssändningar instämmer hela 86 procent av de tillfrågade. 84 procent anser att Sveriges Radio sänder pålitlig information vid olyckor, elavbrott och oväder.

Fråga: Hur viktiga eller oviktiga tycker du att följande medier är för kulturupplevelser i Sverige?

Bilden blir ungefär densamma när frågan ställs om viktiga medier för kulturupplevelser. 76 procent anser att Sveriges Radio är ett viktigt medium för kulturupplevelser i Sverige, enbart Sveriges Television upplevs vara viktigare.

Medieakademins förtroendebarameter⁷ 2011

Andel (procent) av de svarande som har en åsikt och som anser att de har mycket stort eller ganska stort förtroende. Föregående års placering inom parentes.

1	(2)	Sveriges Radio	77
2	(3)	Sveriges Television	74
3	(1)	IKEA	62
4	(5)	Universitet/högskolor	62
5	(–)	Sjukvården	60
6	(4)	Volvo	58
7	(–)	Skatteverket	57
8	(6)	Riksbanken	55
9	(7)	Regeringen	51
10	(11)	Dagens Nyheter	50
11	(–)	Google	49
12	(14)	Radio/TV	47
13	(–)	Lokal morgontidning	47
14	(8)	Ericsson	46
15	(9)	Riksdagen	46

Att allmänheten har mycket stort förtroende för Sveriges Radio bekräftas också av Medieakademins årliga förtroendebarameter. Sveriges Radio var 2011 det företag i undersökningen, alla kategorier, som allmänheten hade störst förtroende för.

3.3 Barnpubliken⁸

Knappt 60 procent av barn i åldrarna 9–12 år lyssnade på radio en genomsnittlig dag under 2011. Cirka 15 procent av åldersgruppen lyssnade på Sveriges Radio. Sedan 2008 har barnen ökat sitt lyssnande på Sveriges Radio med cirka 3 procentenheter. Detta samtidigt som det totala radiolyssnandet i gruppen har minskat med cirka 3 procentenheter.

På frågan om vilken kanal från Sveriges Radio som är barnens favoritkanal svarar de P3, men P4 är den Sveriges Radio-kanal, som flest barn faktiskt lyssnar på. Föräldrarnas val av radiokanal bestämmer många gånger vad barnen lyssnar på. Cirka 9 procent av 9–12-åringarna lyssnar dagligen på P4, knappt 5 procent lyssnar på P3.

På vardagar lyssnar flest barn på radio mellan klockan 07 och 08, alltså den tid när man i familjen gör sig redo för dagen och barnen beger sig till skolan. Under dagen är lyssnandet naturligtvis lågt, men från klockan 14 och framåt ser man en viss uppgång allteftersom barnen kommer hem från skolan eller fritids. Vid 18-tiden sjunker lyssnandet igen då tv tar över.

⁷ Källa: Medieakademins/TNS Sifo AB. 1 021 nätenkäter under perioden 3/11 – 7/11 2011. Andel mycket och ganska stort förtroende bland personer som har en åsikt.

⁸ Källor: *Radiomätningarna*, TNS Sifo, *Ung 2011*, TNS Sifo, *Intern trafikmätning*, Site Census

På helgerna är lyssnandet annorlunda. Man börjar lyssna senare och det finns ingen tydlig topp på morgonen utan lyssnandet sprids ut över en längre tidsrymd. På förmiddagen är P4 den största Sveriges Radio-kanalen med *Ring så spelar vi*, *Junior i P4* och *Melodikrysset* på lördagar och *Mannheimer & Tengby* och *Unga Radioteatern* på söndagar. På eftermiddagarna är lyssnandet lägre, och P3 och P4 ligger i stort sett på samma nivå. Satsningen på program för barn på lördag och söndag förmiddagar överensstämmer alltså med när målgruppen finns vid radioapparaterna.

TNS Sifo genomför årligen en undersökning om bland annat intressen, levnadsvanor och mediekonsumtion bland barn i åldrarna 7–14 år, Ung 2011. Sveriges Radio deltar i undersökningen och ställer en del frågor om relationen till radio i allmänhet och till Sveriges Radio i synnerhet. Den främsta anledningen till att barn lyssnar på radio är enligt dem själva att de vill lyssna på musik. Nära 80 procent anger musiken som anledning till lyssnandet. Men drygt 20 procent av 9–12-åringarna tycker om att lyssna på humor, drygt 15 procent på sport och ungefär lika många på nyheter och program om aktuella saker.

Bilen är den vanligaste platsen för barns radiolyssnande. 75 procent av 9–12-åringarna säger att de brukar lyssna på radio i bilen.

Sveriges Radios barnwebb besöktes i genomsnitt av knappt 30 000 unika webbläsare i veckan under 2011. Dessa gjorde cirka 1,5 besök var i veckan. Säsongsvariationen är stor, inte minst beroende på att *Julkalendern* och *Vi i femman* är populära program också på webben och har sina givna sändningsperioder under året.

I undersökningen "Ung 2011" får barnen svara på vad de brukar göra på barnwebben. De fem vanligaste aktiviteterna i gruppen 9–12 år är spela spel, lyssna på musik, besöka *Julkalendern*, titta på videoklipp, samt besöka *Vi i femman*.

Många av barnen i undersökningen har låg kännedom om Sveriges Radios utbud för dem, men av de barn som känner till de olika programmen tycker också många att programmen är bra eller mycket bra. Utmaningen för Sveriges Radio framöver blir att öka kännedomen om utbudet och få fler barn att oftare välja att lyssna på programmen och att besöka sverigesradio.se/barn.

3.4 Publikkontakter

Journalistik 3.0

I slutet av 2010 presenterade Sveriges Radio ett nytt begrepp för framtidens journalistik – Journalistik 3.0. I grova drag handlar "Journalistik 3.0" om en tydligare dialog mellan journalisterna och publiken. Det handlar fram för allt om relationen mellan sociala medier och traditionell journalistik. Sveriges Radio strävar efter att ta det bästa från den sociala medievärlden och hitta en lämplig synergi med den kvalitetsjournalistik som Sveriges Radio bedriver.

Många av Sveriges Radios program och inslag bygger på publikens medverkan; alltifrån "ring in-program" till tipstelefonen som finns på nyhetsredaktionerna. För att utveckla möjligheterna för publiken att i än högre grad vara medskapande och för att omsätta tankarna i "Journalistik 3.0" till verklighet, har en mängd aktiviteter genomförts under 2011. Resultatet är att publikens medverkan i, och påverkan på, utbudet ökar.

Publikens medskapande

2011 startade Sveriges Radio "Radioleaks", en webbtjänst där allmänheten anonymt kan lämna tips för att avslöja maktmissbruk, korruption med mera. Under året har cirka 500 tips kommit in, varav ett 30-tal hittills lett till nyhetsinslag i såväl Ekot som lokala kanaler. Som exempel kan nämnas att AMF-ordföranden anklagades för skatteflykt, att en kommun betalat ut bidrag till föreningar utan giltiga avtal och att byggdamm på Astrid Lindgrens barnsjukhus gjorde barnen sjuka.

Under hösten startade SR Kronoberg och SR Jämtland "Publiknätverket", ett pilotprojekt för att utforska nya sätt att kommunicera med publiken och göra dem medskapande. Lyssnare kan anmäla sig till ett samarbete med redaktionen för att dela med sig av kunskaper och åsikter via ett datoriserat kontaktnätverk. Runt 300 personer har anslutit sig till SR Jämtlands nätverk.

Klotet i P1 jobbar systematiskt och journalistiskt medvetet med sociala medier. Programmet har utvidgat sitt redaktionella rum genom mycket aktiva följare på Facebook och Twitter. *Kaliber* i P1 har under 2011 sänt en rad reportage med granskningar som bygger på tips från radiopubliken.

Morgonpasset i P3 har en levande dialog med publiken. Via nätet och via telefon påverkar och deltar publiken genom att uttrycka åsikter och idéer. Detta flöde används direkt i programmet och har i princip en lika hög status som det programledarna bidrar med. Det i sin tur bjuder in ännu fler till engagemang.

P3 Nyheter har skapat sidor för debatt på nätet. *P3 Nyheter* har också ett nyhetsnätverk som kallas "Kontakter med Koll". I nätverket samlas folk som brinner för något ämne som kan förklaras bättre av dem än av medarbetarna på *P3 Nyheter*.

Den unga kanalen Din Gata i Malmö bygger hela sin morgonshow på publikens medverkan via webb och mobil. Varje dag har man ett tema och publiken skickar sms och e-post till programledarna som också har gäster med i studion för att diskutera dagens ämne.

Under Svenska Rallyt hade P4 Värmland "Rallywebben" för interaktivitet med publiken genom enkäter, chattar, bildtävling, kommentarer och gillafunktionen.

Flera av utrikeskorrespondenterna har haft chattar på webben där de besvarat lyssnarnas frågor i samband med större händelser i världen, till exempel efter tsunamikatastrofen i Japan och vid flera tillfällen med anledning av den arabiska våren.

Publikens medverkan i programmen

Flera av Sveriges Radios riksprogram bygger på lyssnarnas medverkan via telefon:

- *Karlavagnen* som sänds i P4 varje vardagskväll bygger uteslutande på lyssnarkontakt kring olika teman och aktuella ämnen.
- *Ring P1* är ett direktsänt debattprogram där lyssnarna ringer in.
- I *Naturmorgons* direktsända telefonväkterier fyra gånger per år får lyssnarna svar av experter.
- *Ring Kulturradion* är programmet dit publiken får ringa och ställa frågor om kultur till en expertpanel.
- Varje dag tar *Christer* i P3 emot lyssnarnas berättelser under parollen "Din vän i etern".
- *Önska* i P2 är programmet för klassiska önskningar som sänds sex dagar i veckan.
- SR Sisuradio sände traditionell önskekonsert i samarbete med den finska public service-radion YLE i juni och i december. Programmet hörs i både Finland och Sverige.

Också i flera lokala program är publikens medverkan grunden. Här följer några exempel:

- P4 Jönköping sänder programmet *Pettsson & Co.* Programledaren och hans sidekick löser lyssnarnas problem kring konsumentfrågor direkt i radion.
- *Önska* i P4 Kalmar är ett dagligt musikönskeprogram som bygger på lyssnarnas ring in/brev/e-post.
- P4 Malmöhus "Skånemästaren" är en daglig frågesport där lyssnarna ringer in och tävlar.
- P4 Örebro har haft ett flertal telefonväkterier i aktualitetsprogrammet *Rakt på sak*, framförallt under omvalet till kommunfullmäktige i maj men också i samband med granskning av förskolan.
- P4 Östergötland har tre telefonväkterier i veckan med olika teman: "Fråga trädgårdsmästaren", "Fråga veterinären" och "Speakers Corner" - där frågan är fri kring veckoaktuella händelser i regionen.

Direkta publikmöten

Under Almedalsveckan sändes ett antal program, bland dem *Uddén i P1* – då Sveriges Radios Mellanösternkorrespondent Cecilia Uddén tog avstamp i vårens utveckling i Nordafrika. Under fyra dagar sände hon program direkt från scen inför publik, tillsammans med den musikaliske sidekicken rapparen Behrang Miri.

Varje år möter Sveriges Radios utrikeskorrespondenter publiken på Södra teatern i Stockholm. Under evenemanget pågår flera parallella seminarier som sammantaget täcker in stora delar av korrespondenternas verksamhetsfält. Nytt för 2011 var att några av utrikeskorrespondenterna åkte på turné och även mötte publik i Umeå, Göteborg och Malmö. Samtliga seminarier finns inspelade för efterhandslyssning.

Under sommaren turnerade *Melodikrysset* runt om i Sverige.

Humorturnén "Humorhimlen Live", med P3:s främsta komiker på scen – från *Cirkus Kiev*, *Tankesmedjan* och *Morgonpasset i P3* – har sänts inför publik från Malmö, Stockholm, Göteborg och Falköping.

Vetenskapsradion i P1 sände nobelprisspekulationer inför publik från Nobelmuseet i Stockholm och senare från Karolinska Institutet och Kungliga Vetenskapsakademien vid tillkännagivandet av Nobelpristagarna.

Dokumentärredaktionen möter varje år lyssnarna på dokumentärfestivalen Tempo, i samtal och seminarier med inbjudna gäster. Vinnaren av Sveriges Radios Romanpris utses genom en lyssnarjury som i sändning diskuterar de nominerade romanerna och gör sitt val.

P3 Guld sändes från Lisebergshallen inför en stor publik som deltog i framröstandet av årets vinnare i P3 Gulds olika kategorier.

Musikhjälpen är ett mycket stort publikevenemang som återkommer i flera avsnitt.

SR Sisuradio hade tre sändningar direkt från sverigefinländarnas största sommar-evenemang, Axevallas sommar, där hundratals sverigefinländare samlas årligen.

Sameradion sände inför publik från Jokkmokks marknad under tre dagar.

De lokala kanalerna har ofta nära till publiken. Exempel är:

- P4 Västmanland deltog i Kulturnatten i Västerås i september med lokala band och Improradioteatern.
- Ungdomskanalen Din Gata i Malmö fyllde fem år i våras. I SR Malmöhus lokaler ordnades under en vecka publikevenemang för skolklasser. Eleverna fick bland annat vara med på en speciell frukostsändning med lokala artister. Dessutom sändes en av eftermiddags-showerna från en skola.
- P4 Skaraborg genomförde i somras i 15 kommuner turnén Skaraborgskampen där programmet byggde på invånarnas engagemang.
- P4 Uppland anordnade en debatt om medieutvecklingen med forskare, mediechefer och allmänhet, på Uppsala konsert och kongress.
- I oktober öppnade P4 Värmland sina lokaler för allmänheten, som fick besöka studior och lyssna på levande musik med *Svensktoppen nästa-segraren*.

Studiebesök och "öppna hus"

Via "öppna hus" och studiebesök besöker tusentals lyssnare varje år Sveriges Radios redaktioner och kanaler. De lokala radiohusen är ofta lättillgängliga och intressanta besöksmål. Produktionen och medarbetarna "visas upp". Under året har nya radiohus invigts i Norrköping och Västerås. Intresset från publiken på dessa orter har varit stort, och många samlades till de offentliga invigningarna.

Radiohuset i Stockholm har cirka 165 studiebesök per år och totalt cirka 3 000 besökare under 2011. Besökarna får en guidad rundvandring, ges en presentation av public service-uppdraget och får besöka en redaktion. Populära besöksmål är Radiosporten och Ekot. Många vill också se en radiosändning live. Även Grammofonarkivet intresserar liksom "migreringsprojektet" vars syfte är att göra Sveriges Radios arkiv digitalt tillgängliga. Många yngre besökare frågar hur de ska göra för att få jobb på Sveriges Radio. En vanlig fråga från pensionärer är hur långt tillbaka i tiden det är möjligt få tag i program.

Konserthuset Berwaldhallen hade ett "Öppet hus" under året. Ett projekt som genomförts under hösten tillsammans med 250 barn från Kulturskolan i Stockholm resulterade i en konsert under "Öppet hus"-dagen. Besökarna fick också träffa musiker, prova instrument, bli guidade bakom kulisserna. Nytt för i år var att de fick prova på att dirigera en orkester.

Sveriges Radios Lyssnarservice svarar på frågor, och tar emot lyssnarnas synpunkter via telefon och e-post. De besvarar ungefär 50 e-postbrev och cirka 30 telefonsamtal dagligen.

4 Här finns Sveriges radio

Radions framtid kommer att vara en kombination av "vanlig" radio i ett marknät och olika varianter av webbradio. Det handlar inte om antingen eller utan om både och. Sveriges Radios distributionsstrategi bygger därför fortsatt på dessa två spår, broadcasting och internet.

Medan den analoga FM-radion fortfarande står för huvuddelen av lyssnandet på Sveriges Radios kanaler och program har användningen av internet fortsatt utvecklas. Det gäller framför allt inom två områden, Sveriges Radio Play i mobilerna och en inbäddningsbar spelare som är tillgänglig för alla som vill använda den.

Den inbäddningsbara spelaren har under andra halvåret 2011 lagts upp på cirka 2 000 bloggar och sajter. Genom att länkar till Sveriges Radios ljud finns där publiken är hittar fler utbudet. Spelaren fungerar så att ett fönster till SR:s webbplats öppnas på en annan sajt och användaren är kvar på ursprungssajten men kan ändå ta del av Sveriges Radios programinnehåll. Avgörande är att innehållet fortfarande ligger kvar på SR:s servrar och att utgivaransvaret finns kvar inom Sveriges Radio. Via den inbäddade spelaren kan man, precis som på Sveriges Radios hemsida, lyssna till direktsända kanaler, program i 30-dagarsarkivet samt ljudklipp och äldre program som finns på Sveriges Radios webb.

Utvecklingen av Sveriges Radios erbjudanden i mobilen har under 2011 varit prioriterat, särskilt mot bakgrund av den snabba ökningen av uppkopplingen mot internet i smarta mobiler. En stor del av svenskarna har nu tillgång till hela Sveriges Radios utbud, direkt eller efterhand, via internet i mobilen.

Sveriges Radios mobilappar har förfinats. De presenteras under samlingsnamnet Sveriges Radio Play. Lyssningskvaliteten har utvecklats för såväl Iphone som Android. En ny hemsida för webben 2010 följdes under 2011 av en ny mobilsajt där lyssningen fortfarande står i centrum men där också åtkomsten till allt Sveriges Radio-material på webben har förbättrats.

Under december 2011 startades ett ettårigt projekt där ett urval av Sveriges Radios program och inslag publiceras på Spotify och Wimp. Det är en del i ambitionen att göra innehållet tillgängligt för så många som möjligt på så många platser som möjligt, inom ramen för det regelverk som omgärdar företagets verksamhet. Projektet ska utvärderas efter ett år.

Av ovanstående exempel framgår att det är via internet som den snabbaste utvecklingen har skett när det gäller att nå publiken där den finns. Men de senaste årens erfarenhet säger också att den traditionella radion i form av FM-sändningar fortsätter att efterfrågas i mycket hög grad. De olika distributionsformerna fungerar därför som komplement till varandra.

Marknätets fortsatt stora relevans har gjort att frågan om dess digitalisering fått förnyad aktualitet under 2011. Ett digitaliserat marknät för radio skulle ge fler kanaler än i dag till en lägre kostnad. I några europeiska länder har släckningen av ett analogt marknät till förmån för digital radio börjat diskuteras på allvar under året. Längst har man kommit i Norge där Stortinget under våren fattade beslut om att stänga FM för norska public service-radion NRK och de kommersiella radiostationerna allra senast 2019, eventuellt redan 2017.

Sverige har haft en mer avvaktande hållning. Frågan om Sveriges Radios sändningar över ett digitalt marknät har lämnats över till den sittande public service-kommittén. Denna ska ta fram ett underlag för ett nytt sändningstillstånd för perioden från och med 2014 och ska alltså också behandla digitalradiofrågan. Myndigheten för radio och tv har beslutat att utlysa digitala sändningstillstånd för privatradion under 2012.

Sveriges Radio sänder i ett digitalt marknät (DAB) över delar av Sverige. Begränsade provsändningar med den utvecklade tekniken DAB+ har fortsatt även under 2011 i ett samarbete mellan Teracom, Sveriges Radio och den kommersiella radion (SBS och MTG).

Några av Sveriges Radios kanaler har som tidigare också sänts via kabel-tv i Com Hems nät. Kanalöversikt finns i bilaga 2.

5 Sveriges Radios utbud

SR ska erbjuda ett mångsidigt programutbud som omfattar allt från det breda anslaget till mer särpräglade programtyper. Hög kvalitet och nyskapande form och innehåll ska utmärka programverksamheten.

Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen i hela landet. Programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet och som helhet präglas av folkbildningsambitioner. SR ska beakta programverksamhetens betydelse för den fria åsiktsbildningen och utrymme ska ges åt en mångfald av åsikter och meningsriktningar.

(Ur Sveriges Radios sändningstillstånd 2010-2013, § 9)

I detta kapitel beskrivs Sveriges Radios utbud utifrån respektive programområde, *bilaga 3*.

Den programområdesindelning Sveriges Radio använder kan på sikt behöva revideras. I takt med att konvergensen mellan olika programområden tilltar, som en följd av en journalistisk utveckling, växer behovet av att förnya begreppen. Exempelvis för områdena kultur, samhälle och livsstil finns en gräns- och genreuppluckring som gör att enskilda program är svåra att med rättvisa placera inom ett exakt och snävt begrepp, eftersom programmen i dessa områden handlar om just kultur i vid bemärkelse.

I detta kapitel ges även en beskrivning och redovisning av företagets verksamhet inom olika områden: publicistiska satsningar, spegling av hela landet, mångfald i programproduktionen och samarbete med kulturinstitutioner. Under det samlade utbudet beskrivs också det mångkulturella Sverige, barn- och ungdomsprogram samt särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning.

5.1 Sveriges Radios totala utbud ur olika perspektiv

Sveriges Radios sändningstid 2010-2011, fördelad på produktionstyper i timmar

	2010	2011	2012	2013
Förstasändning				
FM	117 590	118 078		
KV/MV	6 972	0		
Webb	49 655	29 520		
DAB	45 881	46 769		
Summa förstasändning	220 098	194 367		
Repris				
FM	5 296	4 774		
KV/MV	0	0		
Webb	0	0		
DAB	0	0		
Summa repris	5 296	4 774		
Totalt	225 394	199 141		

Programbolagen SR, SVT och UR har gemensamma definitioner av begrepp inom programverksamheten och redovisningen av kostnader i syfte att öka jämförbarheten mellan bolagens public service-redovisningar under tillståndspanoroden. Detta innebär att jämförbara mått för produktionstyper redovisas.

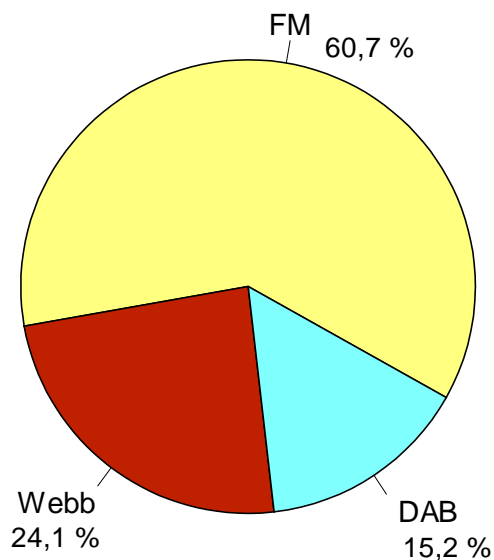
Webbsändningstiden har minskat jämfört med 2010 därför att tre webbkanaler med låga lyssnarsiffror – P3 Rockster, P3 Street och P3 Svea – har lagts ned.

Den första november 2010 upphörde Sveriges Radios sändningar på kort- och mellanvåg. Utbud för denna målgrupp finns för nedladdning på webben. Tabellen nedan visar hur många timmar sändningstiden minskar för varje programområde mellan 2010 och 2011 genom nedläggning av denna distributionsplattform.

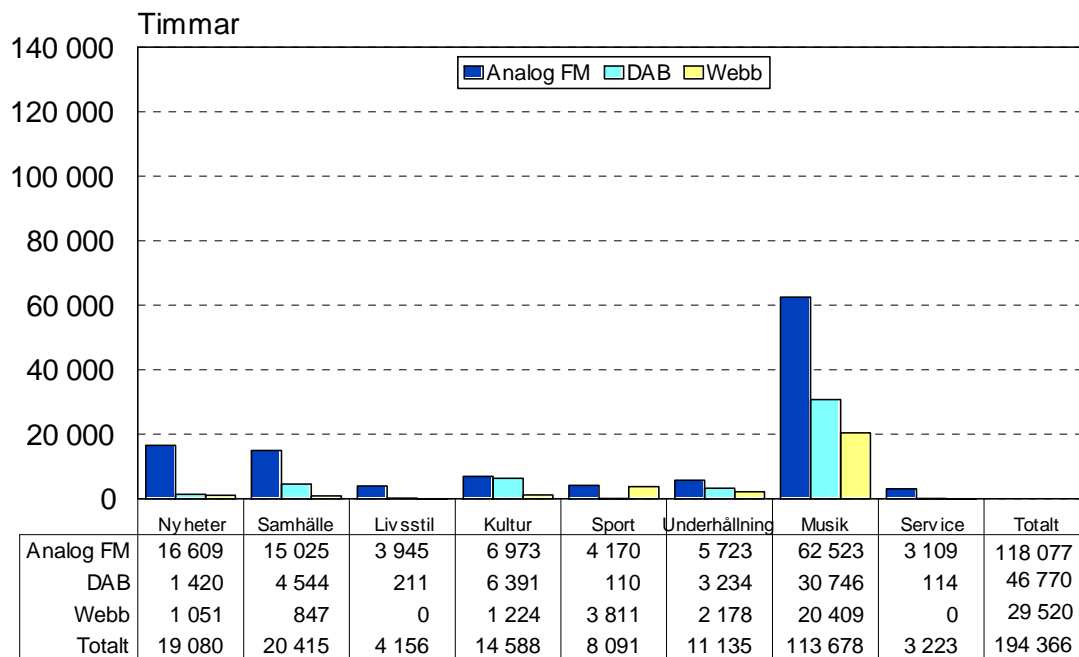
Radio Swedens sändningar på kort- och mellanvåg 2010

	Timmar
Nyheter	1 285
Samhälle	3 149
Livsstil	387
Kultur	825
Sport	64
Underhållning	178
Musik	1 028
Service	57
Totalt	6 972

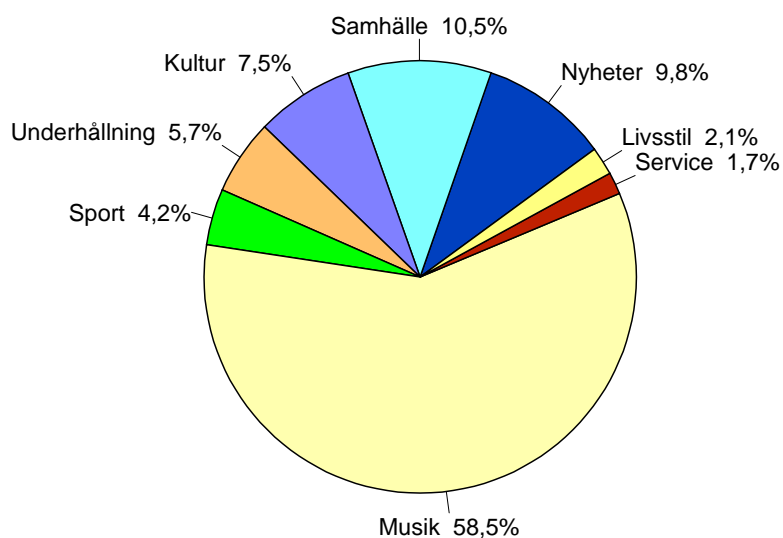
Sveriges Radios sändningstid 2011, fördelad på distributionsplattformar i procent

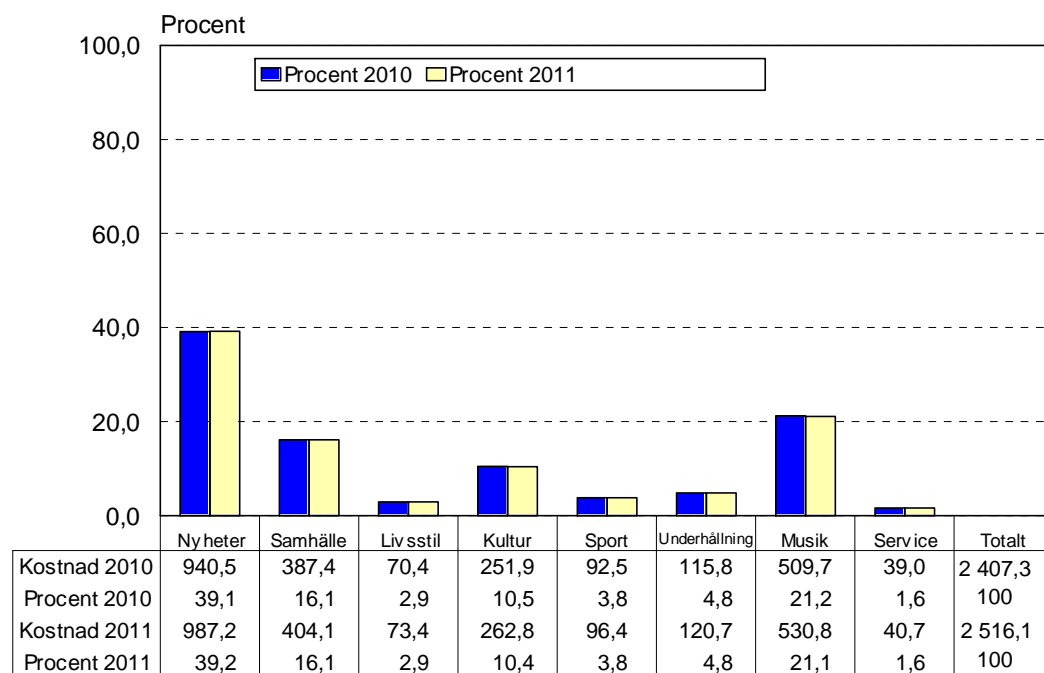
Sveriges Radios sändningstid 2011, fördelad på programområden och distributionsplattformar

Sveriges Radios sändningstid 2011, fördelad på programområden i procent

Sveriges Radios kostnader 2010–2011, fördelade på programområden

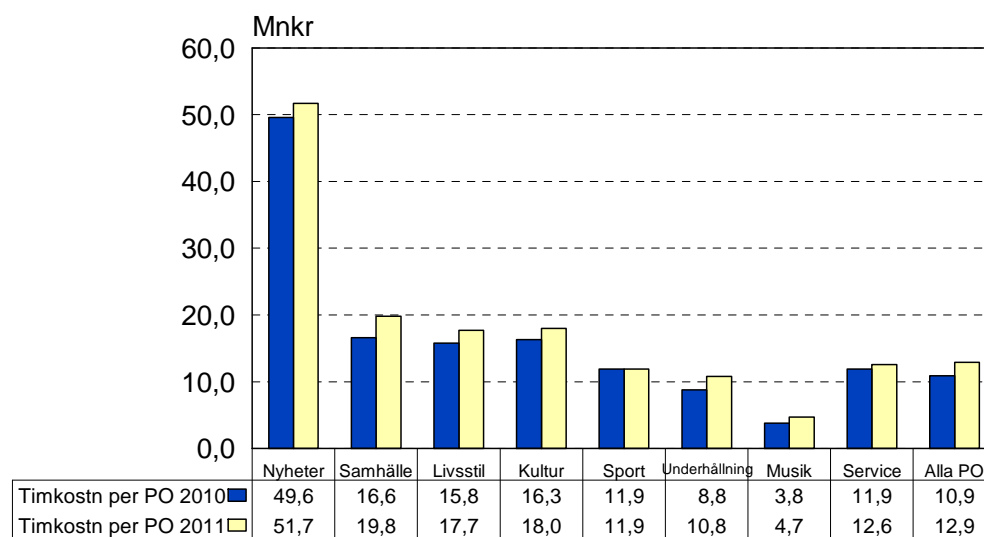
År 2011 fördelas totalt 2 516,1 mnkr, vilket är Sveriges Radios totala kostnader exklusive MDO (Media Development Office).

Av ovanstående diagram kan konstateras att drygt hälften av Sveriges Radios totala kostnader går till nyhets- och samhällsprogram.

Nästan 60 procent av Sveriges Radios utbud består av musik (fonogram och levande musik). Kostnaderna för detta är drygt 20 procent av Sveriges Radios totala kostnader.

Mindre än 9 procent av resurserna går till underhållning och sport.

Sveriges Radios timkostnad per programområde 2010–2011

Kostnad per timme för flertalet programområden och totalt har ökat jämfört med 2010. Detta beror dels på att verksamheten tillförts tidsbegränsade resurser för särskilda satsningar för att utveckla programverksamheten, dels på att sändningstiden minskat.

Den relativt sett höga timkostnaden för nyheter beror till stor del på den decentraliserade organisationen med 25 lokala kanaler, med egna nyhetsredaktioner.

5.2 Sveriges Radios utvecklings- och förändringsarbete inom programverksamheten

Sveriges Radios utvecklingsarbete har som utgångspunkt de strategiska mål som fastställts av företagsledningen för tillståndsperioden.

Inom hela företaget, men framförallt inom programverksamheten bedriver Sveriges Radio ett systematiskt utvecklingsarbete. Det sker dels genom särskilda satsningar, som beslutas av ledningen och för vilka det avsätts särskilda resurser under en begränsad tid, dels genom uppföljning och diskussioner i det dagliga arbetet.

Förnyelse och förändring i programverksamheten handlar inte alltid om att starta nya program - även om det naturligtvis också görs varje år - utan ofta om att utveckla form och innehåll i befintliga program. I stor utsträckning sker utveckling genom nya arbetsmetoder. Genom att skapa nya funktioner eller nya arbetssätt, till exempel samarbeten i nya konstellationer, kan kvaliteten på innehållet förbättras.

Utvecklingsarbete tar tid och är långsiktigt. Det är därför naturligt att projekt och särskilda satsningar pågår under en längre tid innan det är möjligt att utvärdera dem, dra lärdomar och ta tillvara effekter. Ibland får publiken ta del av resultatet av utvecklingsarbeten samtidigt som de pågår, ibland tar det längre tid innan effekterna märks i utbudet.

Här är en sammanfattning, i listform, med exempel på utvecklings- och förnyelsearbete 2011. För flera av exemplen finns mer att läsa i andra avsnitt i dokumentet.

5.2.1 Utveckling och förändring genom utvärdering och återkoppling

Utvärdering av beställningar

Utbudsgruppen utvärderar tablåer och beställningar minst en gång per år. Då bedöms om produktionen når de övergripande mål som formulerats i beställningen, det kan gälla till exempel målgrupp eller särskilda innehållsmål. Se vidare avsnitt 6.3.2.

Utvärdering och återkoppling på redaktionen

Genom återkoppling/utvärdering som görs i vardagen, diskuteras kontinuerligt hur program/inslag kan förbättras. Formerna för detta varierar beroende på redaktion och verksamhet. På en nyhetsredaktion diskuteras sändningarna dagligen, på en redaktion som producerar längre reportage eller dokumentärer kan till exempel särskilda lyssningsdagar genomföras. Se vidare avsnitt 6.3.2.

5.2.2 Utveckling genom utbildningsinsatser

Av Sveriges Radios alla interna utbildningsinsatser har en del tydliga mål att förnya och utveckla programmen. Exempel från 2011:

Kompetensförsörjning inom minoritets- och invandrarspråk

”SR Komet” syftade bland annat till att höja kvaliteten på utbudet på minoritets- och invandrarspråk, genom att utbilda potentiella medarbetare. Se vidare avsnitt 6.3.4.

Kvinnliga sportreferenter

Radiosportens arbete med att rekrytera och utveckla fler kvinnliga sportreferenter har fortsatt.

5.2.3 Utveckling genom särskilda publicistiska satsningar

Sveriges Radios ledning har fattat beslut om ett stort antal publicistiska satsningar under tillståndsperioden, med syfte att utveckla och förnya utbudet. Flera av satsningarna bidrar till utveckling av prioriterade områden, såsom kultur och spegling. Se vidare avsnitt 5.5 och 5.6.

”Nyhetsutredningen”

En översyn av Sveriges Radios hela nyhetsutbud, som inleddes 2009, resulterade i en lång rad aktiviteter med syfte att utveckla verksamheten. Det handlar om alltifrån nyhetsredaktionernas förhållande till publiken, arbetssätt, samarbete och organisering, till sändningar, nyhetspresentation, mål och mätningar (statistik) av nyheterna. Se vidare avsnitt 6.3.2.

Alltid nyheter

I utvecklingsprojektet ”Alltid Nyheter” testas ett utvidgat nyhetsbegrepp, nya former för snabba och täta nyhetsuppdateringar, för publikmedverkan och för nyhetspresentationen. Se vidare avsnitt 5.3.1.

Publiknätverket

För att i ännu högre grad göra lyssnare och webbanvändare medskapande i utbudet startade ”Publiknätverket” på SR Jämtland och på SR Kronoberg. Se vidare avsnitt 3.4.

Originaljournalistik – agendasättande

”Agendasättande” är ett av Sveriges Radios strategiska mål. ”Relevans och kvalitet” är riktmärken för Sveriges Radios ambition att bedriva originaljournalistik. Genom Sveriges Radios stora nät av utrikeskorrespondenter får publiken ta del av världshändelser, ofta i helt unika skildringar.

Digitala medier

Fokus för arbetet med nya medier, fram för allt webben och mobilen, är att öka tillgängligheten. För att Sveriges Radios omfattande material lätt ska nås krävs att teknik, form och presentation kontinuerligt utvecklas. ”Kulturguiden” på webben presenterades under 2011 och barnwebben utvecklades. Det görs kontinuerliga nyhetsuppdateringen och en rad temasidor skapades. Se vidare avsnitt 5.3.1, 5.3.4 och 5.9.1.

”Det lokala uppdraget”

Genom att låta en särskild grupp medarbetare lyssna på och analysera utbudet i alla lokala kanaler under en vecka, ska ett underlag för att göra de lokala kanalernas uppdrag tydligare och mer mätbart, tas fram. Analysen/underlaget ska ligga till grund för beställningarna 2013.

Det nya unga

Under 2011 inleddes ett arbete för att utröna mer om fram för allt tonåringarnas medievanor och behov. En kartläggning visade att många tonåringar uppfattar radio som en relevant och livskraftig medieform. Under 2012 fortsätter Sveriges Radio arbetet med att ännu bättre nå den unga publiken.

5.2.4 Utveckling genom nya samarbeten och nya funktioner

Ett sätt att förnya utbudet är att skapa nya mötesplatser och nya samarbetsformer, dels geografiskt mellan lokala kanaler dels ämnesöverskridande mellan olika genreredaktioner. Som ett sätt att använda alla resurser i Sveriges Radios decentraliserade organisation har nya samordningsfunktioner inrättats.

Ny organisation och nya samarbeten ger bättre spegling av landet

Programenhetens områdesorganisation som trädde i kraft i januari 2011 bildades för att ytterligare effektivisera resursanvändning och öka den regionala genomslagskraften, bland annat i riksprogrammen. Med områdesgemensamma research- och webbfunktioner och med redaktionellt samarbete både kring speciella satsningar och daglig journalistik gavs nya möjligheter att utveckla skildringarna i programmen av hela landets olikartade förutsättningar.

Det finns många exempel i utbudet, som är en direkt följd av den nya områdesorganisationen och samverkan såväl i samhällsjournalistikens granskande som rapporterade uppdrag. Se vidare avsnitt 5.3.1, 5.3.2 och 5.6.

Kultur

Under året har flera av Sveriges Radios specialistredaktioner mötts i programutvecklingsgrupper där genrer och kunskaper ”korskopplats”. Flera genreöverskridande samarbeten, exempelvis mellan Radioteatern och Samhällsredaktionen har inletts och kommer att märkas i utbudet under 2012.

Grävsamordnare - reporternätverk

Genom funktionen ”grävsamordnare” kan journalistik som kräver resurser, både tid och medarbetare samordnas. Detta görs dels inom Sveriges Radio som helhet, men också regionvis. Genom ”reporternätverket” skapas nya samarbetsformer, mellan redaktioner i olika delar av landet. Se vidare avsnitt 5.3.1 och 5.3.2.

Barn

Även för barnutbudet har samordningsfunktionen förstärkts under året. För barnen har 2011 inneburit såväl nytt programinnehåll som nya former för tillgänglighet och publikmedverkan, Se vidare avsnitt 5.9.1.

5.3 Utbud per programområde

5.3.1 Nyheter

Nyhetsverksamheten inom SR ska bedrivas så att en mångfald i nyhetsurval, analyser och kommentarer kommer till uttryck i olika program.

SR ska meddela nyheter, stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden och därvid ge den allsidiga information som medborgarna behöver för att vara orienterade och ta ställning i samhälls- och kulturfrågor.

SR ska granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna samt spegla verksamheten inom sådana organ och inom andra maktsfärer.

Nyhetsförmedling och samhällsbevakning ska utgå från olika perspektiv, så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter.

(Ur Sveriges Radios sändningstillstånd 2010–2013, § 11)

Sveriges Radios nyhetssändningar ger lyssnarna en relevant och allsidig information om de viktigaste händelserna – lokala nyheter, riksnyheter och nyheter från världen i övrigt. Sveriges Radio sänder nyheter dygnet runt och under årets alla dagar. Sveriges Radios olika redaktioner bidrar till bredden i nyhetsrapporteringen. Att aktivt söka egna originalnyheter som kan fördjupas och vidareutvecklas i aktualitetsprogram är prioriterat.

Särskilt värt att notera inom programområdet:

- Sveriges Radio sänder där det händer när det händer – Nordafrika, Japan, Utöya.
- Sveriges Radio satsar på bevakning av den globala ekonomin.
- Sveriges Radio fokuserar på originalnyheter och granskning. Granskningen ”Matens pris” gav stora journalistpriset som årets avslöjare.
- Utvecklingsprojektet ”Alltid Nyheter” är webbkanalen som ger kontinuerlig uppdatering.

Världshändelser

Explosionen i regeringskvarteren i Oslo och skottlossning på ön Utöya dominerade sommarens nyhetsrapportering från 22 juli och framåt. Ekot sände omedelbart en reporter till Norge och hade snart flera personer på plats i Oslo och vid Utöya. Nyhetssändningar förlängdes, ordinarie program lyftes ut och program om terrordådet i Norge lyftes in i P1, P3 och P4.

Att en tunisisk grönsakshandlare tände eld på sig själv blev upprinnelsen till den arabiska våren. Revolter följde sedan i hela arabvärlden, och fick flera diktatorer på fall. Sveriges Radio stärkte direkt närvaron i området med flera utrikeskorrespondenter, och har under hela året följt och rapporterat om utvecklingen i de olika länderna med reportrar på plats.

När tsunamivågen hade sköljt över japanska kärnkraftverk begav sig Sveriges Radios Asienkorrespondent till området. För att kunna återge utsatta människors förtvivlade läge, tog han sig till trakter dit ingen hjälp hade nått. Senare reste han och ekonomikorrespondenten till platser dit inga andra journalister tagit sig, och gav Sveriges Radios publik unika skildringar. Också Sveriges Radios korrespondent i Kina deltog på plats i rapporteringen från Japan.

Greklands och övriga EU:s svårigheter att handskas med den ekonomiska krisen har varit en del av nyhetsrapporteringen under hela hösten. Sveriges Radios ekonomikorrespondent rapporterade om och analyserade såväl de globala som de lokala följderna. I oktober

gjordes en storsatsning i P1, P3 och P4 om skuldskrisen. Ekot samarbetade med de lokala kanalerna och P4 Extra. I P1 sände *Studio Ett* en tre timmar lång eftermiddagssändning inför publik.

Svensk politik

Att tre riksdagspartier fått nya partiledare under året har märkts inom den politiska nyhetsjournalistiken. SR Ekot var först med att berätta om socialdemokraternas nye partiledare och partisekreterare, liksom om miljöpartiets nya språkrör. Ekot var också först med att berätta att vänsterpartiledaren skulle avgå.

Under hösten följde Sveriges Radio turerna kring Håkan Juholts ersättningar för boendet i Stockholm och den turné han därefter gjorde genom landet.

Ekot har i ett antal inslag redogjort för samhällsdebatten kring förändringarna i sjukförsäkringen och höstens debatt kring äldreården. Ekot har också bevakat politikerveckan i Almedalen och kongresser, kommundagar och sommartal för alla riksdagens partier.

Omvalen till kommunfullmäktige i Örebro och landstinget i Västra Götaland bevakades av de berörda lokala kanalerna och av Ekot.

Nyhetsbevakning från olika delar av Sverige

- En uppmärksamman nyhetshändelse i P4 Dalarna under året var en barnporrättegång, med en huvudman från Dalarna och över 20 åtalade kvinnor från hela landet.
- För 25 år sedan inträffade kärnkraftsolyckan i Tjernobyli. De lokala kanaler vars områden träffades hårdast av nedfallet, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland, Jämtland, Sameradion, Uppland och Gävleborg, presenterade i samband med årsdagen en undersökning kring vad de som är 25 år i dag har för inställning till kärnkraften.
- De lokala kanalerna Jönköping, Kalmar, Växjö och Östergötland tog i ett gemensamt projekt upp frågan om framtida regioner. En opinionsundersökning visade att det fanns ett stort engagemang hos publiken. Satsningen avslutades med en direktsänd debatt.
- De lokala kanalerna Uppland, Västmanland, Stockholm och Sörmland granskade tillsammans sjukvården inom Mälardalen.
- P4 Väst har satsat stora resurser på att skildra krisen inom Saab.
- P4 Örebro har haft omfattande bevakningar av serievåldtäkterna som satte skräck i en hel stad innan den skyldige greps.
- Sameradion har berättat om att Sametinget tvingades byta styrelse för tredje gången under mandatperioden och att kanslichefen för Sametinget fick lämna sitt jobb.

SR Internationals nyheter om att sloandet av svensk värnplikt skapar problem för ungdomar med dubbelt medborgarskap sändes såväl i Ekot som i lokala kanalers nyhets-sändningar. Andra uppmärksammade nyheter var att den man som utlöste en bomb i Stockholm december 2010 tränats i Irak samt inslagen om ett särskilt hem för pojkar som utsatts för hedersvåld.

Musiknyheter bevakas i P1 och P2 av *Mitt i musiken* och i P3 av *Musikguiden*.

Radiosporten har tillsammans med de lokala kanalerna ansvaret att presentera nyheter från sportens värld.

Sveriges Radio har särskilda **nyhetssändningar för barn och ungdomar**. Detta redovisas i avsnitten för dessa målgrupper.

Granskning

Ett av Sveriges Radios viktigaste nyhetsuppdrag är att granska.

- Reportrarna Malin Olofsson och Daniel Öhman har under flera år granskat hur djur och miljö påverkas av att maten ska produceras så billigt som möjligt. "Matens pris" är samlingsrubriken på den programserie och den bok som blev resultatet. De tilldelades stora journalistpriset i kategorin årets avslöjare.
- Under året har Reporternätverket och flera lokala kanaler tagit publiken till hjälp för olika granskningar, så kallat realtidsgräv. P4 Örebro har granskat äldreomsorgen, och under sen höst genomförde Reporternätverkets lokala reportrar tillsammans med publiken en granskning av skolan som brottsplats.
- Den av Reporternätverkets granskningar som fick mest genomslag i samhällsdebatten och i andra medier handlade om lokala politikernas pensioner.
- P4 Gävleborg granskade de anmälningar som gjorts mot polisen under rubriken "När polisen är misstänkt".
- P4 Halland avslöjade hur kommunala bolag varit vidlyftiga med sin representation.
- Samhällsredaktionen uppmärksammade i en serie inslag att kvinnor från framförallt Thailand och Ryssland utnyttjas av svenska män.
- SR Sisuradio har granskat de sverigefinska organisationerna och hur utbildningen av minoritetsspråkslärarna fungerar, eller snarare inte fungerar.

Webb och mobil

Sveriges Radio uppdaterar kontinuerligt nyheterna på webben. En gemensam nyhetswebb har möjliggjort att också de lokala kanalernas webbsidor uppdateras kvällar och nätter då de lokala redaktionerna normalt är obemannade.

Under årets alla stora skeenden har publiken kunnat följa händelseutvecklingen genom minut-för-minut-rapportering på webben. En rad temasidor om de största nyhetsändelserna har skapats för att göra det lättare för publiken att få sammanhang och hitta det relevanta i ett enormt flöde av information, till exempel om terrordåden i Norge, den globala skuldcrisen, Saab, äldrevården och 25 år efter Tjernobyli. På webben publiceras också bilder, bland annat har korrespondenterna levererat starka bilder från olika delar av världen.

Alltid Nyheter

Hösten 2011 startade Sveriges Radio webbkanalen "Alltid Nyheter". Kanalen är ett projekt för att utveckla Sveriges Radios nyhetsverksamhet, hålla den nyhetsintresserade ständigt uppdaterad och ge publiken en ännu bättre service vid stora nyhetsändelser.

Sedan 3 oktober sänds cirka 70 timmar direktsänd talad nyhetsradio varje vecka. Sveriges Radios samlade nyhetsproduktion, från lokala kanaler, genreredaktioner och utrikeskorrespondenter, hörs dagligen i kanalen som sänder via webben, mobilen och i DAB.

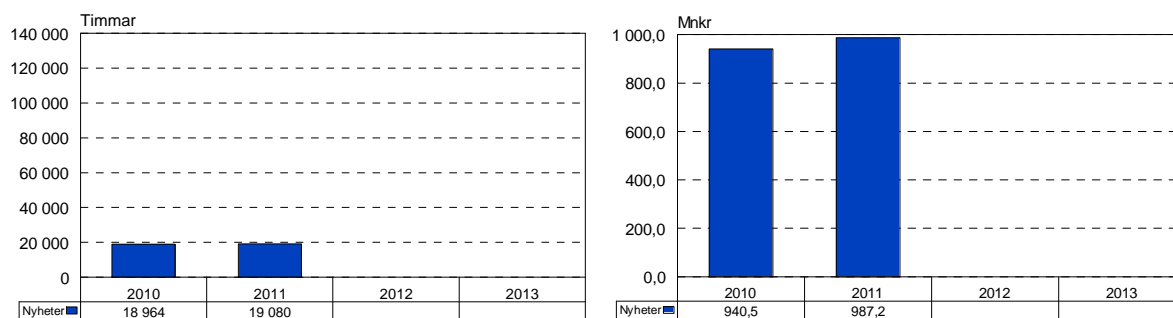
Några av de viktigaste uppgifterna för "Alltid Nyheter" är:

- Att vara snabb, med täta nyhetsuppdateringar, särskilt vid större nyhetsändelser.
- Att sända direkt från större händelser, presskonferenser och evenemang, som offentliggörandet av Nobelpriset, presskonferenser om aktuella brottsmål, presentation av landslagstruppen i fotboll, delar av partiledardebatten med mera.
- Att experimentera med form, ton och tilltal samt använda ny teknik för att reportrarna ute på fältet snabbt och enkelt ska kunna rapportera hem.
- Att hitta nya röster och ha publikmedverkan. Det görs framförallt via en medveten satsning i de sociala medierna.

- Att ha ett vidgat nyhetsbegrepp. Samarbeta med andra redaktioner och lokala kanaler för att ge en bra geografisk bredd av nyheterna samt genrenyheter som kultur-, sport- och nöjesnyheter.

Projektet pågår till 1 juni 2012. Det ska utvärderas och slutsatser ska dras om vad som kan bidra till den fortsatta utvecklingen av nyhetsverksamheten vid Sveriges Radio. I utvärderingen ska undersökas bland annat huruvida målen nåddes, vad som utvecklats och vad som inte lyckats.

Nyheter – sändningstid och kostnader i mnkr

Att Sveriges Radios sändningar på kort- och mellanvåg upphört, innebär en minskning av sändningstiden för programområdet nyheter. Detta motverkas av bland annat webbkanalen "Alltid Nyheter". Totalt ökar därför sändningstiden för programområdet Nyheter något jämfört med år 2010.

Nyhetsverksamheten generellt är prioriterad. Det innebär att verksamheten fredas från neddragningar och dessutom tillförs särskilda resurser för utvecklingsinsatser.

5.3.2 Samhälle

Sveriges Radios samlade samhällsbevakning ska fördjupa, granska, ge perspektiv samt förmedla och skapa upplevelser. Samhälls- och aktualitetsbevakningen i Sveriges Radios alla kanaler tar vid där nyheterna slutar och skapar sammanhang och analys i det stora flödet av lokala, nationella och internationella händelser.

Särskilt värt att notera inom programområdet:

- Viktiga händelser som den arabiska våren och Utöya har följts upp i fördjupande och reflekterande program.
- Reportrarna bakom Sveriges Radio-dokumentären "Partiledaren" fick stora journalistpriset som årets berättare.
- Nya satsningar inom vetenskap är en expert-kommentator som bistår med förklaringar och P3-programmet Institutet.

Världshändelser

Den arabiska våren hördes i alla Sveriges Radios kanaler, främst i nyhets-, samhälls- och aktualitetsprogram, med bilder och direktrapporter. Under rubriken "Uppror och revolution" intervjuades ungdomar med anknytning till den nordafrikanska revolutionen i programmen *Barnen* och *Tendens* i P1. I P4 hördes också personer med anknytning till de aktuella länderna, ofta med stöd av reportrar med andra perspektiv än de traditionellt svenska.

Efter jordbävningen och tsunamin vid Japans östra kust i mars gjorde Sveriges Radios två korrespondenter på plats reportage med bilder och berättelser av människor mitt i den ofattbara förödelsen. Vetenskapsredaktionens analyser gav katastrofen ett sammanhang. Under året återkom sedan *Vetenskapsradion* till händelsen och följde studierna av olyckans orsaker och konsekvenser.

Efter terrordåden i Oslo och på Utöya gav samhällsprogrammen både analyser och reflektioner.

- P3:s *Christer* förlängde sina sändningar och fokuserade på de unga lyssnarnas känslor.
- *Gudstjänsten* i P1 samsände med norska radion, NRK, en högmässa från Oslo domkyrka.
- *Filosofiska rummet* åkte till Norge och gjorde programmet "Anders Breivik och verkligheten, hur skapas den världsbild som präglar attentatsmannen".
- *Barnen* i P1 sände två program om norska ungdomars tankar kring händelserna.

Den ekonomiska krisen i Europa, Sverige och världen har uppmärksammats i Sveriges Radio under året. I programmet *Konflikt* har konsekvenserna av den europeiska krisen skildrats på flera plan.

Årsdagar med stor betydelse för synen på vår samtid

- Tioårsdagen efter terrorattacken mot USA uppmärksammades i flera program. P3 dokumentär blickade tillbaka på terrorattacken. *Godmorgon, världen!* sände direkt från New York. I P1-programmet *Människor och tro* diskuterades hur attacken påverkat världens muslimer och högerextrema rörelser.
- Tjernobyl-katastrofen inträffade för 25 år sedan. Stora delar av Gävleborgs län träffades hårt av nedfallet från Tjernobyl. P4 Gävleborg rapporterade under en vecka om katastrofens konsekvenser och producerade dessutom en dokumentär om händelserna.
- Statsminister Olof Palme mördades för 25 år sedan. I P1 uppmärksammades och diskuterades hans person och politiska eftermäle i sändningar under en halvdag.

Granskning

Det granskande programmet *Kaliber* uppmärksammade unga kvinnor som uppmanas att hoppa från balkongen, vilket rubriceras som självmord men i själva verket är en dold form av hedersmord.

I *P1-morgon* hördes det omdebatterade reportaget om kungens vänner och kontakter med den undre världen baserat på boken "Den motvillige monarken".

Satsningen "Den orättvisa skolan" pågick under hela november månad och omfattade ett trettiotal program främst i P1 och P4 med granskande, diskuterande, beskrivande och gestaltande inslag.

Två programserier i P1 har granskat vården ur olika perspektiv. Den ena handlade om vård på olika villkor beroende på inkomst och utbildningsnivå, den andra om vad som hänt med den svenska psykvården under det senaste decenniet.

I *Medierna* granskades både Sveriges Radios och andra mediers verksamhet. I P1-programmet *Publicerat* hördes en engagerad debatt under rubriken "Är journalistrollen under upplösning?"

Det dokumentära berättandet

En av Sveriges Radios viktigaste uppgifter är att skildra den svenska samtiden och förmedla verklighetsbilder från hela Sverige.

- Under rubriken "Ursprung och identitet" har *Tendens* och *Barnen* skildrat exilens dilemma, viljan att leva kvar i norrlands inland, det komplexa i att flytta hem oavsett om det är till den lilla byn eller till en annan kontinent.
- *Verkligheten i P3* sänder samhällsreportage med udda vinklar där det lätt oväntade lyfts fram. Vi möter den 65-åriga kvinnan i radhusområdet som ägnar sig åt "daytrading", det vill säga kortsiktig aktiespekulation och som inte vågar berätta för sina grannar vad hon gör om dagarna. "Hemliga Kliniken" var titeln på en dokumentär sjukhussåpa om livet på en klinik för papperslösa i Stockholm.
- "Att laga ett barn" är en berättelse om vuxnas forskariver och om ett barn som slutligen säger ifrån. Sveriges Radio-journalisten Lollo Collmar, som föddes med bara ett ben, vänder och vrider på begreppet normalitet.
- *P3 Dokumentär* speglar nutidshistoria genom att blicka tillbaka, leta i arkiven och prata med dem som var med. Under året berättades i *P3 Dokumentär* om händelser i världen som gjort stort avtryck, till exempel folkmordet i Rwanda och den spanska Franco-regimen.
- I *P1 Dokumentär* hördes bland annat "Inferno" om övergrepp mot barn och "När du blev blind", det tredje programmet av och med Sveriges Radio-reportern Katarina Hahr som skildrade erfarenheterna av att förlora synen.
- I *P4 Dokumentär* är det inträngande skildringar ur den svenska vardagen som står i fokus. I år kunde lyssnarna bland annat höra om en ung pojke med aspergers syndrom, om kampen att få barn för den som lever ensam och om hur det är att vara polis och kvinna.

Inom ramen för *P4 dokumentär* sändes också fem program producerade utanför Sverige. Ett exempel är "Utan min pistol är jag naken" om vapenälskare i USA. Programmet gjordes av Sveriges Radios Washingtonkorrespondent Ginna Lindberg.

I början av året sände *P1-morgon* serien "Riksdagen 100 dagar" som följde några riksdagsledamöter de första hundra dagarna efter valet. När sedan socialdemokraterna i mars valde en ny ordförande kunde Sveriges Radio publicera dokumentären "Partiledaren" som gav inblickar i den nya partiledarens personliga och politiska grundvalar. Denna dokumentär gav reporterna Amanda Glans och Erik Hedtjärn från produktionsbolaget Tredje Statsmakten Stora journalistpriset i kategorin årets berättare.

P4 Extra leds av Lotta Bromé som för tredje året i rad valdes till Sveriges mest populära kvinnliga programledare. När den omdebatterade socialdemokratiska partiledaren Håkan Juholt skulle tala ut, gjorde han det exklusivt i *P4 Extra*. På söndagarna sänds programmet från Göteborg med Erik Blix som programledare och har då utrikesfokus.

Vetenskap

Under 2011 gjordes ett par större satsningar:

- I serien "Organshopping" skildrades hur de medicinska framstegen inom transplantationskirurgin lett till ett underskott på organ. Den internationella organhandeln granskades och på plats skildrades både den illegala handeln på Filippinerna och den legala handeln i Iran.

- Den galopperande utvecklingen av antibiotikaresistenta bakterier och forskarsamhällets oförmåga att generera nya verksamma antibiotika undersöktes

Vetenskapsredaktionen har inrättat funktionen expertkommentator, som regelbundet finns med i aktualitetsprogrammen för att erbjuda förklaringar till komplexa skeenden och sätta in vetenskapliga rön i ett vardagligt sammanhang.

I P3 startades 2011 *Institutet*, ett tvärvetenskapligt underhållningsprogram som bygger på berättelser från människor som upplevt säregna vetenskapliga fenomen.

I flera lokala kanaler är vetenskapsbevakning ett återkommande inslag. Sameradion fokuserar speciellt på klimatförändringens konsekvens inom det arktiska området. Förutom i de samiska programmen sänds dessa rapporter också i vetenskapsnyheterna i *P1-morgon*.

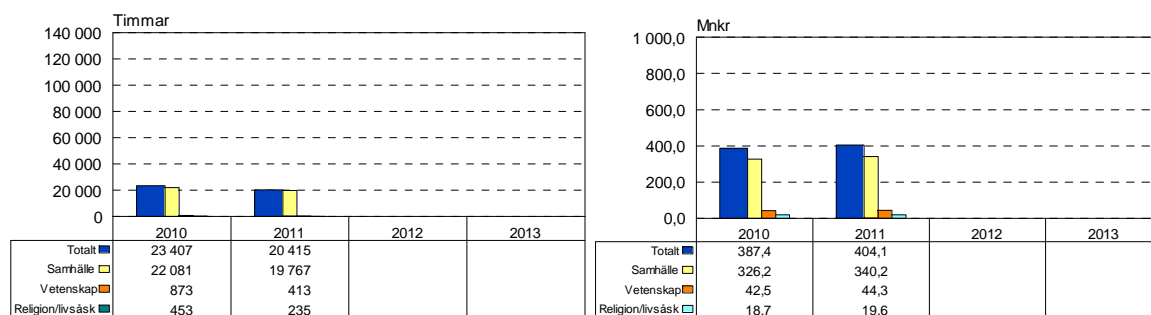
Livsåskådningsprogram

- Den muslimska högtiden Id-al-fitr och den judiska högtiden jom kippur – försoningsdagen – uppmärksammades med egna program.
- *Människor och tro* har under året inlett en serie om religiösa öar i det sekulära Sverige med reportage från orter där religionen präglar vardagslivet.
- Programserien ”Vad är meningen med Johannes Anyuru”, som försökte besvara livets stora frågor, sändes under sommaren. Poeten och författaren Johannes Anyuru träffade bland annat litteraturvetaren Ebba Witt-Brattström, fd ministern Bengt Göransson och författaren Elsie Johansson för att resonera om meningen med livet.
- Under sommaren hördes i P1 ”Allvarligt talat” med Birgitta Stenberg och Märta Tikkanen. De sedan 40 år goda vännerna svarade på lyssnarnas frågor kring livet, kärleken och döden.
- P3 sände under våren en humorprogramserie med livsåskådningsfokus, P3 Opium, där religioner och religiösa yttringar betraktades med satirisk blick.

Exempel på samhällsbevakning i de lokala kanalerna

- P4 Malmöhus, Blekinge, Kristianstad och Halland undersökte hur samhället förändrats, eller inte förändrats, efter ett år med Sverigedemokraterna i riksdagen. Hur pratar vi om mångkultur i södra Sverige? Har samtalsklimatet förändrats?
- P4 Dalarna, Värmland, Örebro och Gävleborg genomförde under våren projektet ”I vargens spår” för att ge lyssnarna ett underlag för att själva kunna ta ställning i den infekterade vargfrågan.
- P4 Uppland, Stockholm, Gotland och Sörmland har tillsammans granskat och rapporterat om kollektivtrafikens problem och dess konsekvenser för invånarna.

Samhälle – sändningstid och kostnader i mnkr

Minskningen av sändningstid mellan år 2010 och 2011 för programområdet Samhälle beror på att Radio Sverdens sändningar på kort- och mellanvåg upphörde den första november 2010.

5.3.3 Livsstil

Livsstilsutbudet innefattar program och inslag om ämnen av vardaglig karaktär. Ämnesområden som tas upp är relationer, familj, hem, hälsa, privatekonomi, konsumentfrågor och fritidsintressen. Programmen ska vara till glädje och nytta för lyssnarna, hjälpa dem att göra de kloka valen och komma med praktiska tips. De mellanmännsliga frågorna, den vardagliga gemenskapen, det sociala samspelet och livsvillkoren står i centrum. Livsstil är ett viktigt område i de lokala kanalerna där nära frågor och vardagsbilder spelar en stor roll i sändningarna på förmiddagarna.

Intresset för de nära frågorna i samhället speglas i Sveriges Radios livsstilsutbud. Mat, relationer och trädgård är återkommande teman i många förmiddagsprogram i P4. *Grannlagat – maten nära dig* i P4 Dalarna är ett exempel, som också sätter fokus på det ökande intresset för lokalproducerad mat. *Meny* i P1 har flera varianter med olika inriktning beroende på programledare.

Samhällstrenden att söka det genuina och äkta och att söka traditionella kunskaper hos tidigare generationer speglas bland annat i *Husmorsskolan* i P1 – ett kunskapsprogram som tar avstamp i gamla knep, oftast uppfinningar som kvinnor kommit på och burit i många generationer. Det handlar om kloka lösningar på praktiska problem i vardagen, men också om lust att skapa av det man redan har.

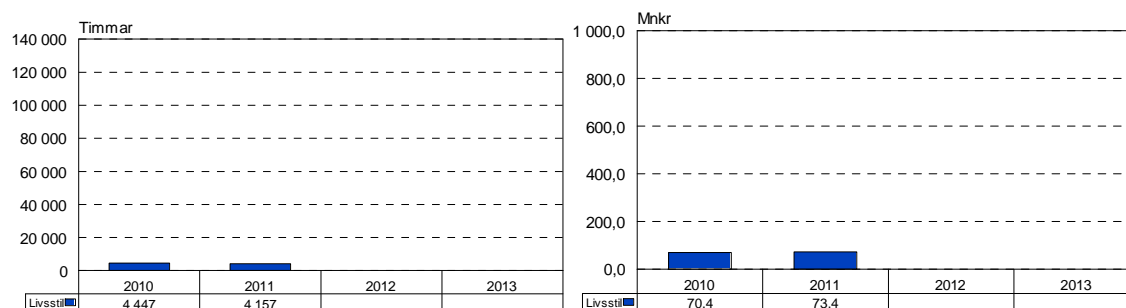
Även trädgårdsutbudet speglar trenden kring det konkreta och nära. Trädgårdsprogram är rikt representerade i Sveriges Radios utbud, såväl med *Odla i P1* som i lokala kanaler, till exempel *Trädgårdstipset* i P4 Värmland och direktsända trädgårdsprogram i P4 Kalmar.

Sveriges Radio erbjuder ett brett utbud av relationsprogram för både unga och äldre, såväl i lokala program i P4 som i riksutbudet. *Christer* i P3 är ett relationsprogram med fokus på medverkan från lyssnarna. Programmets ämnesval riktar sig till den yngre publiken, och en mängd tonåringar deltar varje vecka.

För den lite äldre publiken finns bland annat *Wolter och Röör i P4*, där kvällens värd personligt delar med sig av sina minnen och tankar. Såväl kända som okända bidrar med funderingar och åsikter. Efter önskemål från lyssnarna har programmet förstärkts med en expert i pensionsfrågor.

P1-programmet *Plånboken* har inriktning på konsumentfrågor och privatekonomi. Varje vecka kan lyssnarna, via e-post, brev eller telefonsvarare, ställa sina frågor till programmets experter i familjerätt, fastighetsrätt, konsumentfrågor, försäkringsfrågor och privatekonomi.

Livsstil – sändningstid och kostnader i mnkr

Minskningen av sändningstid för programområde Livsstil beror i huvudsak på att kort- och mellanvågssändningarna upphört.

5.3.4 Kultur

SR ska erbjuda ett mångsidigt kulturutbud av hög kvalitet. Detta utbud ska fördjupas, utvecklas och vidgas under tillståndspanoroden.

SR ska bevaka, spegla och kritiskt granska kulturlivets olika områden i Sverige och i andra länder.

Särskild vikt ska läggas vid dramaproduktion av hög kvalitet. En viktig del är att spegla de många olika kulturer och kulturyttringar som finns i Sverige.

SR har ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället. SR ska tillhandahålla ett mångsidigt utbud av program av hög kvalitet på det svenska språket.

(Ur Sveriges Radios sändningstillstånd 2010–2013 § 10 och § 12)

Sveriges Radios kulturutbud är unikt i sin bredd och sammanlagda sändningstid. Det rör sig från det mycket lokala, som ett bokprojekt kring kvinnohistoria i Sandviken, till de internationella kulturfrågorna. Kulturen är ett område där mångfalden i det svenska samhället kommer fram på ett tydligt sätt. Sveriges Radios roll är också att bevaka, spegla och kritiskt granska kulturlivet i Sverige och i andra länder.

Särskilt värt att notera inom programområdet:

- Sveriges Radios kulturguide på webben visar hela det stora och unika kulturutbudet.
- Radioteatern har förnyat utbudet, bland annat har det punktvis integrerats i nyhetsutbudet
- P3 Nyheter har särskilt satsa på kulturnyheter för unga

Bevakning, spegling och granskning av kulturlivet i Sverige och världen

Kulturjournalistiken i Sveriges Radio återfinns i många olika specialprogram, i det bevakande och granskande *Kulturnytt*, i nyhetsflödet och i programutbudet.

Kulturnytt har bland annat bevakat och gett kulturella vinklar på stora utrikespolitiska händelser som den arabiska våren och störtandet av Khadaffi i Libyen.

Kosmo i P1 befinner sig i ett gränsland mellan nyheter, utrikesfrågor och kulturjournalistik. Under 2011 har lyssnarna fått följa med till Egypten, Polen, Rumänien, Frankrike, Tyskland, Colombia, England, Sydafrika, Vitryssland, Bosnien Hercegovina, Västbanken och Afghanistan. Programmen har handlat om Norge efter terrordåden i Oslo och Utöya, den ekonomiska krisens Grekland, västvärldens förhållande till olja, om exotiseringen av Lappland, revolutionsvåren i Nordafrika och tv:s betydelse i Syrien. Filosofer som Umberto Eco och Hélène Cixous diskuterade aktuella samhällsfenomen. Programmet har tagit med lyssnarna på stora teater- och konstbiennaler och glittriga filmfestivaler samtidigt som man vandrat runt i fattiga områden i Los Angeles utkanter eller intervjuat nobelpristagarkandidater till dånet av afrikanska revolutionstrummor.

Nya Vågen är kulturredaktionens direktsända program som i samtalets form kritiskt granskar aktuella trender och tendenser inom kulturen. Programmet sänds växelvis var fjärde vecka från Göteborg, Malmö, Luleå respektive Umeå. Programmet har bland annat diskuterat skolans förmåga att ge och mäta kunskap, fördjupat sig i den så kallade tanttrenden, diskuterat vad som är okej att skoja om och vad som händer när alla blir publicister på ett nät utan utgivaransvar.

P3 Populär bevakar mode, kultur, film, musik, spel och tv för den unga publiken. Programmet, som sänds fem dagar i veckan, uppmärksammar och kommenterar dagsaktuell populärkultur. Programmet recenserar dessutom nya filmer, spel, mode och internet-

fynd, och innehåller reportage med såväl kända som okända artister, grupper och skådespelare. Under året inledde redaktionen ett samarbete med *P3 Nyheter* för att förstärka nyhetsbevakningen inom populärkulturområdet.

P4 Kultur med kulturreportrar i Göteborg, Karlstad, Malmö och Umeå har berättat om den folkliga kulturen. Hårdrockens själ, Mikael Wiehes lärarambitioner, den svenska lekplatsens historia, den älskade barnboksförfattaren Lennart Hellsing och vår kärlek till skogen är några teman som avhandlats i programmet under 2011.

Många lokala P4-kanaler och SR Sisuradio har sina egna kulturmagasin. *Kulttuurisunnuntai*, Sisuradios kulturmagasin som sänds på söndagar berättar om aktuella sverigefinska kulturhändelser och kulturskapare. Programmet bevakar också stora kulturhändelser ur ett svenskt och ibland även ett finskt perspektiv.

Fler exempel på Sveriges Radios kulturutbud under året:

- Under hösten sändes Dawit Isaaks dramatiserade diktsvit "Hopp - historien om Moses och Mannas kärlek". Dawit Isaak är den svenske journalist som suttit fängslad tio år i Eritrea. Efter föreställningen, som producerades i Göteborg, följde ett samtal med bland andra dramatikern Karl Hoff som lett skrivarkurser i Asmara, där Dawit Isaak deltog.
- P4 Jönköping direktsände från invigningen av den nya konst- och designsatsningen Vandalorum i Värnamo samt kulturhuset Spira i Jönköping.
- SR International har undersökt hur romer framställs i den internationella filmen, rapporterat från Venedigbiennalen, porträtterat den nyligen avlidne somaliske diktaren Abdi Mohomed Amin och samtalat med Ulf Stark om den nyutkomna boken "Pojken, flickan och muren" som handlar om den israeliska muren. Boken ges ut även på arabiska.
- P4 Värmland har följt Värmlandsoperans unika uppsättning av Wagners "Ringen", där alla de fyra operaföreställningarna spelades under en veckas tid. Kanalen fanns också på plats när föreställningen "The Show Must Go On", baserad på Queen-låtar och med lokala sångare och musiker gästspelade i London i oktober 2011.
- Under rubriken "Det östgötska kulturarvet" berättade P4 Östergötland om arkeologiskt arbete och fynd i landskapet.
- Under 2011 har Sveriges Radios Kulturredaktion gjort en uppmärksam granskning/tillbakablick på Mångkulturåret.
- Kan man tävla i nyårsrevyer? Det blev en het kulturdebatt när P4 Blekinge för åttonde gången delade ut sitt pris "RevyRichard". Tack vare debatten fick priset stor uppmärksamhet.

Sveriges Radios kulturbevakning sker med en hög andel utomstående medverkan och många röster. Ett exempel är att P4 Dalarna låtit publiken recensera större kulturarrangemang i länet. Inför arrangemanget intervjuas lyssnaren om sina förväntningar och får efteråt i morgonprogrammet betygsätta, beskriva vilka som var där etcetera.

Sveriges Radios Romanpris bygger i hela sitt upplägg på en särskild form av publikkontakt. En lyssnarjury på sju personer väljs ut bland hundratals ansökningar. Juryn får sedan diskutera sig fram till en vinnare utifrån sex nominerade romaner. Juryns livliga diskussioner sänds i fem program under den traditionella Romanprisveckan i Kulturradion. I år var det Beate Grimrud med "En dåre fri" som vann och fick ta emot utmärkelsen vid Romanprisgalan i Berwaldhallen i mars 2011.

För andra året delade Sveriges Radio ut Barnens Romanpris. Priset gick till romanen "Den gröna cirkeln" av Stefan Casta, som skrivit barn och ungdomsböcker i snart 30 år, ofta om djur och natur. Priset delades ut på barnbiblioteket TioTretton på Kulturhuset i Stockholm och barnjury från Änggårdsskolan i Linköping hade rest dit tillsammans med sin lärare.

Biblioteket, *Klassikerrummet* och *Bokcirkeln* är exempel på program med litteraturen i fokus. Efter programmet *Bokcirkeln* i P1, där författare diskuterar en klassiker, chattar en av de kända författarna med publiken.

Bokcirklar har också startats på flera lokala kanaler under året. Under hösten har till exempel P4 Gävleborgs lyssnare läst två romaner med lokal anknytning: Agnes von Krusenstjernas "Fattigadel" som utspelas i Gävle och Sandvikenförfattaren Anna Jörgensdotters "Bergets döttrar – en släkthistoria". Varje onsdagseftermiddag har lyssnarna kunnat delta i diskussionerna kring de två romanerna.

P4 Östergötland har, tillsammans med historikern Magnus Engberg, producerat och sänt en serie om författaren Heidenstam, hans samtid och liv.

Under devisen att "Alla kan berätta" har P4 Västerbotten sänt en berättarskola där berättarantikvarien Marianne Folkedotter i Umeå förklarar och ger tips på hur du börjar och slutar, och hur mycket du får ljuga. Hela "Berättarskolan" finns också på webben.

I samarbete med Hälsingeakademien startade P4 Gävleborg under året en skrivartävling för unga skribenter som bor, verkar i eller älskar Hälsingland. Temat var personliga berättelser i fritt vald form, men i begränsad längd. En jury korade de tre bästa bidragen som lästs in av någon av Folkteaterns skådespelare. De tre berättelserna kommer att sändas i P4 Gävleborg och författarna intervjuas i samband med att berättelserna sänds.

Radioteater och kulturspanande

Sveriges Radio erbjuder landets största kulturscen med det lägsta biljettpriset.

- "Möjliga Samtal" var en serie som sändes varannan lördag hösten 2011. Radioteatern lät tio författare skriva var sitt samtal mellan personer som borde tala med varandra. Här har Usama bin Ladins dotter talat med den soldat som sköt hennes far, Astrid Lindgren med den redaktör som refuserade Pippi, den förre IMF-chefen talade med hotellstäderskan och BP:s styrelseordförande mötte en döende delfin.
- Inom "Skolprojektet" skrev tre dramatiker en serie i tolv korta delar med ögonblicksbilder från Skamsundsskolan och Fagerviksskolan.
- Ytterligare exempel på dramatik i radio 2011 är dramatiseringen av Stéphane Hessels "Säg ifrån!", "Den ständige terroristen" en pjäs av Gustav Tegby samt "Iranska röster 2011" i samproduktion med Riksteatern. Dessutom sändes en ny pjäs av Lars Norén, "Skuggor".
- "Jammu & Jaana" är en humoristisk radiopjäsa om ett sverigefinskt par, som skrivits av den sverigefinska författaren Asko Sahlberg och iscensatts av Sisuradio.
- P4 Västs stora kultursatsning under året var "Veckans Revy" där professionella manusförfattare, skådespelare och musiker gjorde fem entimmesprogram under sommaren.
- P4 Gotland har under hösten gjort radioteater tillsammans med lokala Bottarveteatern.
- I *Uggla i P4* medverkar varje vecka Mårten Castenfors, chef för konsthallen Liljevalchs, som kulturciceron i programpunkten "Kulturtimmarna" där olika konstnärliga uttryck utforskas och bedöms.

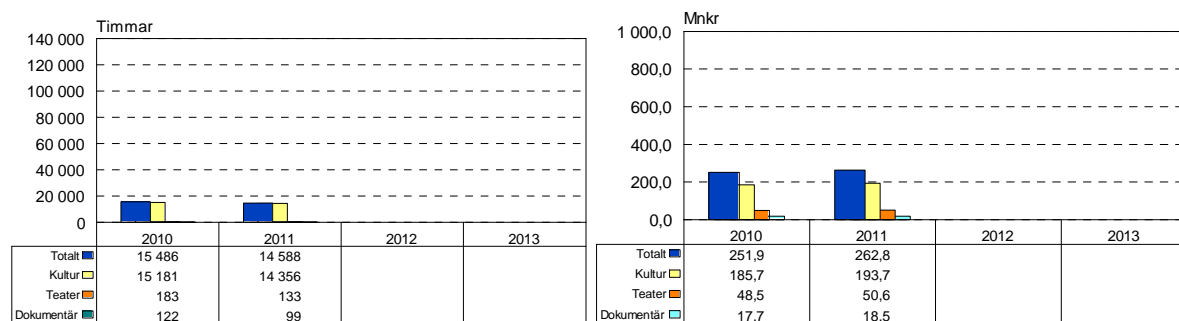
Kulturskapandet har ofta ambitioner att lyssnarna inte bara är publik utan också medskapare. Ett exempel är P4 Västerbotten som i samband med Profiltatern sänder den första interaktiva radiodeckaren någonsin. På ett avlägset fjällhotell under en häftig snöstorm sker ett brutalt mord. På plats finns händelsevis en radioreporter och reportern är den ende som kan kommunicera med omvärlden när alla andra förbindelser brutits. Med hjälp av radiopubliken som får ringa in i direktsändning ska mördaren avslöjas.

Kulturguiden

Sveriges Radios kulturguide på webben, som introducerades 2011, visar hela Sveriges Radios stora och unika kulturutbud.

En självständigt arbetande redaktör väljer ur Sveriges Radios program, tvärs över kanal- och redaktionsgränser och håller sidan uppdaterad. Genom att materialet presenteras i så kallade "paket" kan publiken ta del av hela bredden i Sveriges Radios kulturutbud. Frågeställningarna i *P4 Extra* är annorlunda än de i *Studio Ett*. *P3 Populär* tar sig an en film på ett annat sätt än *Kulturnytt*. Kulturguiden erbjuder lyssnarna att välja och jämföra, men fördjupar också frågeställningarna.

Kultur - sändningstid och kostnader i mnkr

Minskningen av sändningstid mellan år 2010 och 2011 för programområdet Kultur beror på att Radio Sverdens sändningar på kort- och mellanvåg upphörde den första november 2010.

5.3.5 Sport

Särskilt värt att notera inom programområdet:

- Sportnyheter direkt när det händer med flexibla sändningstider.
- *Juniorsporten*, för och med barn i åldrarna 9-12 år, startade
- Mer än 1 000 matcher och idrottsevenemang sändes i sin helhet på webben

2011 var året då damernas fotbolls-VM höjde sommartemperaturen och Sverige tog hem ett VM-brons, då Therese Alshammar dominerade i världens simbassänger, då Rolf-Göran Bengtsson vann guld vid ryttar-EM, då Marcus Hellner och sprintduon Charlotte Kalla/Ida Ingemarsdotter tog guld vid skid-VM.

Men 2011 var också året då Patrik Sjöberg öppnade dörren till granskningen av sexuellt utnyttjande inom idrotten, då Stefan Liv och ett helt hockeylag i Ryssland dog i en flygolycka, då motorsporten i Sverige drabbades av fyra dödsolyckor och då fotbollens läktarproblem accelererade.

Genom *Sportextra* och Radiosportens nyhetssändningar har varje fråga bevakats och diskuterats. Friidrottens problem med ett flertal fall av sexuellt utnyttjande har granskats. Radiosporten har under året byggt ut sina debattplattformar och satsat på diskussionsforum även kring fotbollens läktarproblem och ishockeyns många hjärnskakningar, liksom motorsportens säkerhetsfrågor.

En utveckling av sportens programform har genomförts då Sveriges Radio under året har infört mer flexibla nyhetstider inom ramen för *Sportextra*. Syftet är att ge publiken aktuella rapporter när det händer snarare än på bestämda klockslag.

Utöver nyhetshändelserna har Radiosporten ambitionen att bevaka idrotten både på bredden och på djupet. Under året har Radiosporten på-plats-bevakat 40 större idrotts-evenemang/tävlingar utomlands och 40 större tävlingar i Sverige inom bland annat fotboll, ishockey, ridsport, friidrott, curling, brottning, kanot, skidskytte, alpint, skidor, simning, golf, tennis och orientering – utöver det inhemska seriespelet i fotboll, ishockey, handboll, basket, bandy och innebandy.

Sveriges Radio har 2011 i FM direktsänt 300 elitseriematcher i ishockey och 200 matcher i fotbollsallsvenskan. Sportsändningarna i FM kompletteras med utförliga webbsändningar. Sveriges Radio direktsänder under ett år mer än 1 000 matcher och idrottsevenemang i sin helhet på webben, bland annat samtliga matcher i fotbollsallsvenskan och ishockeyns elitserie samt i snitt mer än en match i veckan från damallsvenskan i fotboll. Sveriges Radio webbsänder också från ishockeyns allsvenska, superettan i fotboll, speedwayens elitserie och elitseriebandyn.

Förutom redaktionen i Stockholm har Radiosporten reportrar i Luleå, Sundsvall, Gävle, Falun, Karlstad, Örebro, Göteborg, Kalmar och Malmö och dessutom frilansare runt om i Sverige. Tillsammans med de lokala kanalernas reportrar ger de publiken rapporter om hela landets idrott.

Utöver den vardagliga interaktiviteten med lyssnare och läsare i FM och på webben är Jerringpriset den del av Radiosportens verksamhet där publikens medverkan är som allra störst och konkret. Drygt 400 000 röster inkom i januari 2011 till 2010 års Jerringpris, en omröstning som vanns av simmerskan Therese Alshammar.

Alla lokala kanaler bevakar och rapporterar från sporthändelser i området, bland annat utnyttjas webbens flexibla möjligheter att sända i längre och friare format från de stora lokala evenemangen. Många av de lokala kanalerna har, förutom den löpande sportrapporteringen, även fasta punkter i tablån med "sportsnack" där utrymme ges för såväl reflektioner kring lokal sport som diskussioner i ett vidare perspektiv.

Flera lokala kanaler har ett särskilt ansvar för olika sport-webbsidor, till exempel:

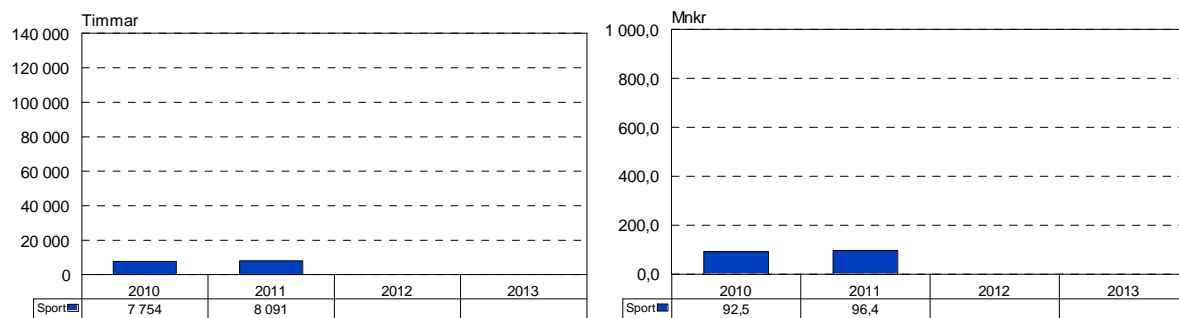
- SR Dalarna är huvudansvarigt för "webbhockeyextra" – en form av Sportextra med allsvensk hockey, fast på webben.
- SR Kalmar har samordnings- och sändningsansvar för alla samlade speedwaysändningar på webben och har under året lanserat en speedwaypodd med synpunkter och analyser.
- SR Väst har haft ansvaret för det webbsända "Superextra" där superettan i fotboll bevakats.
- Under Svenska rallyt sände P4 Värmland cirka 30 timmar rallyradio och rapporterade löpande på "rally-webben".

Andra exempel på sportbevakning i lokala kanaler:

- P4 Gotland har bevakat gotländska idrottare under ö-spelen på Isle of Wight.
- P4 Kalmar har haft regelbunden webbreportering om damfotboll.
- När världens största orienteringstävling, O-ringen med 30 000 besökare, genomfördes i Hälsingland, var SR Gävleborg på plats och servade dessutom ytterligare elva lokala kanaler med intervjuer och reportage.
- SR Östergötland har haft extra temasändningar vid Åtvidabergs avancemang till fotbollsallsvenskan, SM-guld till Piraterna i speedway och finalspelen i herrarnas basket.

Sportprogram för barn och ungdomar redovisas i avsnitten för dessa målgrupper.

Sport - sändningstid och kostnader i mnkr

Programområdet Sport ökade något år 2011 i evenemangskanalerna. Detta motverkades av en liten minskning i P4-Riks, som sände fler timmar år 2010 på grund av OS och fotbolls-VM.

5.3.6 Underhållning

Särskilt värt att notera inom programområdet:

- Nytt satirprogram i P4 där Annika Lans granskar nyhetsflödet.
- P3 samlar humorutbudet under rubriken Humorhimlen och söker nya humortalanger.
- Sveriges Radios underhållningsredaktion har återuppstått.

Sveriges Radio har en lång tradition inom underhållningsgenren, många är de artister, underhållare och komiker som börjat sin bana som unga och oprövade i något radioprogram. Inom denna genre finns flera program med en stor och trogen publik, som *Ring så spelar vi*, *Sommar i P1* och P3-programmet *Mammas nya kille*. Radiounderhållning är en viktig förutsättning för Sveriges Radios breda förankring bland lyssnarna.

P4 riks sänder flera underhållningsprogram av olika karaktär. Här nämns några exempel.

Ring så spelar vi, som funnits i över 40 år, har runt två miljoner lyssnare varje lördag året om. Programmet bygger helt på publikens samtal och lättsamma frågetävling med programledaren Lisa Syrén samt den spelade önskemusiken. En ständig utveckling av programmet pågår och har bland annat lett till att flera kända artister, skådespelare och mediakändisar bjuds in som gästprogramledare

Satirprogrammet *Sist med det senaste med Lantz*, som hade premiär i P4 under året, har granskat nyhetsflödet ur ett humoristiskt perspektiv. Till sin hjälp har Annika haft bland andra komikerna tillika skådespelarna Petra Mede, Sissela Kyle och Nour El-Refai.

Varje fredagseftermiddag lyssnar många när *Ugglan i P4* tillsammans med sin bisittare vänder och vrider på både viktiga samhällsfrågor och trivialiteter.

Också i de lokala P4-kanalerna brukar fredagseftermiddagar ägnas åt underhållning.

- Det kan handla om renodlad satir som hos P4 Väst där "Framåt fredag" sedan många år skapar nya texter till musik.
- Andra kanaler, som P4 Skaraborg och P4 Sörmland, bjuder på mer personliga intervjuer med intressanta gäster eller olika typer av underhållande iakttagelser och spaningar.
- P4 Stockholm återuppväckte under hösten 2011 programkonceptet "Salongen" från åttiotalet, där programledaren Kattis Ahlström tar emot kända stockholmare efter arbetsveckan för att prata av sig om samtiden och framtiden.

- Flera lokala P4-kanaler har frågesport med lokal anknytning, som "Pelle Svarslös" i P4 Uppland och P4 Dalarnas "Spelet om Dalarna".

Vardagseftermiddagarna i P3 innehåller humor och satirprogram. 2011 samordnade P3 sitt humorutbud under en gemensam rubrik – *Humorhimlen*. Kanalen är en viktig inkörsport för unga som vill syssla med humor, satir och underhållning. Under 2011 har en person arbetat heltid med att hitta nya humortalanger som varje vecka fått chansen att göra egna program under rubriken "Humorlabbet".

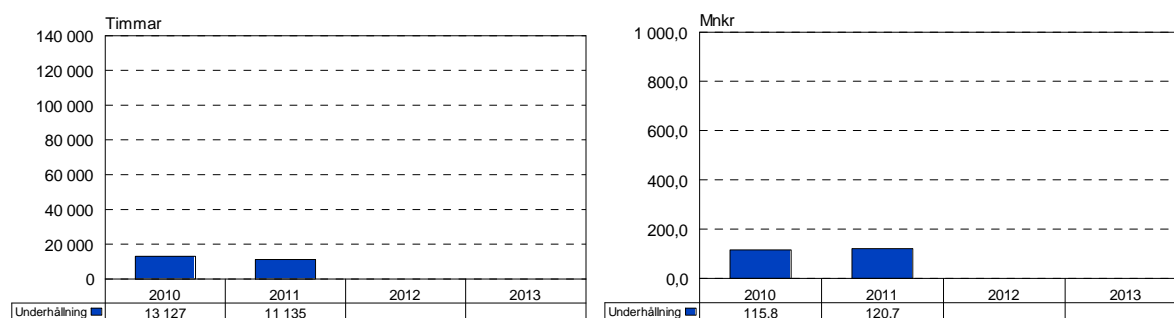
En annan del av *Humorhimlen* handlar om att lyssnarna får önska guldkorn ur P3:s stora humorförråd. Under året har kanalen också sänt ett antal välkända externt producerade humorprogram, bland annat *Cirkus Kiev* och *Mammas nya kille*. Ett exempel på nya talanger som får chansen är "The angry law show i P3". Systrarna My och Linnea Ericsson ledde under sommaren sitt eget program om vardagliga tillkortakommanden och situationer helt utifrån deras egen värld.

I *Morgonpasset i P3* bjuder programledarna Martina Thun, Kodjo Akolor och Hanna Hellquist varje morgon lyssnarna på en stor portion underhållning. *Morgonpasset i P3* går sin egen väg bortom idolvinnare och albumaktuella artister, och den aktiva publiken är med och formar programmet.

Även i P1 har underhållningen sin givna plats, till exempel:

- *På minuten* är fortfarande en lyssnarfavorit. Den engagerande frågeleken improviseras fram av fyra paneldeltagare under ledning av Ingvar Storm och spelas in inför publik. Biljetterna till årets åtta inspelningstillfällen har haft en strykande åtgång.
- *Sommar i P1* är ett annat populärt program. Ett av de mest avlyssnade sommarprogrammen 2011 gjordes av artisten Nanne Grönvall. Under julhelgen sändes syskonprogrammet *Vinter i P1* med nio vinterpratere.
- P1 sände en ny underhållningsserie "Huset mittemot" av dramatikern Eva Staaf. Serien bestod av "ett antal fiktiva krönikor i ljudlig collageform – vardaglighetens spännande liv i detaljerat urval bland grannar och annat löst folk".

Underhållning - sändningstid och kostnader i mnkr

Minskningen av sändningstid mellan år 2010 och 2011 för programområdet Underhållning beror huvudsakligen på nedläggning av DAB-kanalen SR Atlas samt webbkanalerna P3 Rockster, P3 Street och P3 Svea.

5.3.7 Musik

Särskilt värt att notera inom programområdet:

- Från 2011 finns alla program inklusive musik i 30-dagarsarkivet.
- Musikguiden i P3 samlar kanalens hela musikbevakning i sändningar och på webben.
- Inför talangjakten Svensktoppen nästa mottog Sveriges Radio drygt 1 200 nyskrivna bidrag från oetablerade låtskrivare och artister runtom i hela landet.

Musik är en stor del av Sveriges Radios kulturuppdrag och det rika musikutbudet finns för alla lyssnare. Musik finns både som flöde i gängse program och med fördjupat fokus i olika specialprogram om genrer, epoker och artister och som konserter. Ungefär hälften av Sveriges Radios utbud utgörs av musik. Sveriges Radio främjar musikalisk utveckling och introducerar ny musik och nya talanger, men värnar också om musikaliska traditioner.

Musikutbudet präglas av stor bredd och allsidighet, av kulturell och språklig mångfald och spänner över många olika genrer som pop, rock, r'n'b, dansmusik, klassisk musik, modern konstmusik, opera, jazz, folkmusik, äldre former av populärmusik – musik från hela världen och från Sveriges alla hörn.

Sveriges Radio har ett särskilt ansvar för musik av svenska upphovsmän, musik med svenska artister/utövare samt för musik på svenska språket. I hela det svenska radiolandskapet är det endast Sveriges Radio som sätter egna mål för hur stor andel av det totala musikutbudet som ska vara svenskproducerat.

Under 2011 har Sveriges Radio strävat efter att öka mångfalden bland de kompositörer och utövare som hörs. P2 har till exempel mål för att öka antalet kvinnliga kompositörer i kanalen. *Musikguiden i P3* har konsekvent engagerat kvinnliga djs.

Sveriges Radio är dessutom Sveriges största konsertscen. I uppdraget ingår att sprida levande musik till hela landet, och Sveriges Radio har därför en omfattande egen produktion och utsändning av livemusik i form av konserter och andra evenemang.

Möjligheterna att ta del av Sveriges Radios program- och musikutbud har ökat under 2011. Alla program inklusive musiken finns nu tillgängliga för efterhandslyssning i 30 dagar även via mobilen.

Musik i P2

P2 är Sveriges Radios kanal för konstmusik, jazz och traditionsmusik. Musiken utgörs av breda flöden, hela konsertkvällar, operasändningar och specialprogram. Den levande musiken är en betydande del av P2.

Svenskt och internationellt musikliv speglas genom egen liveproduktion och genom samarbete med den Europeiska radiounionen EBU. Här speglas det internationella musiklivet bland annat genom de direktsända lördagskvällarna från Metropolitanoperan i New York och i P2-nätternas *Notturmo*. *Notturmo* är ett samarbete där medlemsländerna bidrar med egna liveinspelningar 365 nätter om året.

Regelbundet sänds opera från svenska scener, i år till exempel från premiärerna på Stockholmsoperan av George Bizets "Carmen" och Francis Poulencs "Karmelitsystrarna". Från Göteborgsoperan sändes "Salome" av Richard Strauss och Giacomo Puccinis "Tosca" och från Malmöoperan "Tirfing" av Wilhelm Stenhammar. Sveriges Radio har ett fortsatt samarbete med Drottningholmsoperan och Vadstena-Akademien och publiken fick under 2011 ta del av Daniel Nelsons "Stolthet och fördom". I samarbete med SVT sändes operan "Wozzeck" från Norrlandsoperan och utomhuskonserten "Filharmonikerna i det gröna".

Konserthuset Berwaldhallen, med Sveriges Radios symfoniorkester och Radiokören, har en särställning i utbudet. Samtliga produktioner från Berwaldhallen sänds i P2.

Stora evenemang i P2 under 2011 var Östersjöfestivalen, Art's Birthday Party, en manifestation för det senaste inom experimentell musik, elektronika och klubbmusik från Södra Teatern i Stockholm, Swedish Jazz Celebration från Luleå, ett samarbete mellan Svensk Musik och Norrbottensmusiken samt Stockholms jazzfestival på Skansen. P2 sände också direkt från den andra upplagan av Folk- och världsmusikgalan i Göteborg.

I anslutning till natur- och kärnkraftskatastroferna i Japan ägnade P2 en temakväll åt Japan och japansk musik.

P2:s kulturbärande uppdrag består också av beställningsverk från svenska tonsättare. Tonsättare 2011-2012 är Andrea Tarrodi och Ida Lundén, och P2:s artist är cellisten Hanna Dahlgren. Samtliga har varit flitigt förekommande i kanalen under året.

Programserien *Hjärtslag*, där publiken fick musiken i ett helt nytt sammanhang, sändes våren 2011. I programmen diskuteras och reflekteras kring musikens roll ur ett vetenskapligt perspektiv.

Franz Liszt 200 år firades med en direktsänd födelsedagskonsert från Studio 2 i Radiohuset i Stockholm, då flera framstående svenska pianister framträdde.

Programmen *Folke* och *Felicia* följer folkmusik och visa från Sverige och övriga världen.

Programmen *Klingan* och *Kalejdoskop* spelar musik med rötter i olika delar av världen. Kjell Alinge fortsätter med sina egensinniga mixningar och musikaliska tripper i *Eldorado*. I *Jazzlandet* får publiken aktualiteter och rapporter från hela Jazz-Sverige medan *Mitt i musiken* är Sveriges ledande förmedlare av musiknyheter, både med daglig upplaga och i ett längre veckomagasin.

I *P2 Dokumentär* porträtteras artister och tonsättare. Under 2011 uppmärksammades Sveriges Radios Symfoniorkesterns 75-årsjubileum och i programserien "Tonsättarinnor i ett manligt musikliv" belyses några av den svenska tonkonstens kvinnliga pionjärer.

Sveriges Radio vann 2011 års Prix Italia med beställningsverket "Själens rening genom lek och skoj", ett samarbete mellan SR Musik, Radioteatern och Berwaldhallen.

Musik i P3

P3 riktar sig till en ung publik och spelar i första hand musik med olika uttryck för den senaste och nyskapande populärmusiken. Nästan två tredjedelar av kanalens innehåll är musik och musikprogram. Omkring 40 procent av kanalens musikutbud utgörs av svensk musik.

För att förändra och modernisera sättet på vilket P3 bevakar musik för en ung publik, har kanalens musikbevakning 2011 samlats under den övergripande rubriken *Musikguiden i P3*. Kärnan i uppdraget är att P3 ska göra oberoende och kvalificerad musikjournalistik för en ung publik som både kan vara nördigt specialintresserad eller ha ett mer allmänt musikintresse. *Musikguiden i P3* är både ett paraplybegrepp för ett större antal sändningstider i FM och en webbsida i bloggform. Här återfinns alla program, konserter, låtlistor och information om artister, och här kan man själv medverka eller dela inslag med andra.

Kärnan i *Musikguiden i P3* är den kvällsupplaga som sänds från 19.30 med den fördjupande musikjournalistiken. Här presenteras ny musik, okända såväl som etablerade artister, här analyseras fenomen och här recenseras och diskuteras skivor, konserter, biografier mm.

Inom ramen för *Musikguiden i P3* ryms både *Live* och *Session* som presenterar levande musik. Här finns också rena dj-timmar där det är väldigt tydligt att en ny generation så kallade klubbkids fått komma fram till skivspelarna med en gränslös syn på musik. Här hörs musikmixar som bygger både på afrikanska rytmer, merengue, salsa och rap.

Den del av *Musikguiden i P3* som "tjuvstartade" 2010 med gästredaktörer finns kvar. Syftet med gästredaktörer är att väcka unga lyssnares nyfikenhet och guida till bredare musikupplevelser. En känd musiker, artist eller musikjournalist tar lyssnarna med på upptäcktsfärd bland de egna, personliga musikpreferenserna. Guiden är både redaktör och presentatör i fyra program under en vecka. Några av årets guider har varit Petra "September" Marklund, Rebecca & Fiona, Mauro Scocco och The Deportees.

Programmet *Tracks* lades ner 2011 och ersattes av *Spellistan* och *Låtduellen*, som båda ryms inom *Musikguiden i P3*. I *Spellistan* berättar P3:s musikredaktörer om vilka val som gjorts till veckans spellista, om musiken och om artisterna. I *Låtduellen* ställs ett antal nya låtar mot varandra och publiken kan rösta.

Ett nystartat musikprogram 2011 var *Jasons spellista* där rapparen och programledaren Jason "Timbuktu" Diakité delar med sig av sitt breda musikkunnande i form av en tematisk spellista inspirerad av nuet, resor, årstiden eller något annat.

Under sommaren gjorde *Musikguiden i P3* en turné kallad *Sommarsession*. Det var en vidareutveckling av konsertprogrammet *P3 Live Session* som sänds under resten av året inför publik i bland annat Radiohuset i Stockholm och Göteborg. *Sommarsession* samarbetade med flera musikfestivaler under sommaren där P3 producerade en livekonsert i programform från en av festivalernas scener.

Under 2011 har P3 erbjudit levande musik i konsertform alla vardagar. *P3 Live* har en omfattande inspelningsverksamhet bland annat på de stora sommarfestivalerna. Några exempel är Hultsfredsfestivalen, Kirunafestivalen, Peace & Love i Borlänge, Gatufesten i Sundsvall, Storsjöran i Östersund och Way Out West i Göteborg. *P3 Live* medverkar också med ett inspelningsteam på den årliga EBU-festivalen *Eurosonic* i Groningen, Holland där alla Europas unga public service-kanaler utbyter musik.

P3:s största musikevenemang *P3 Guld* gick av stapeln i januari för nionde gången i ordningen och för första gången i Lisebergshallen i Göteborg.

P3 sände för fjärde gången det 144 timmar långa insamlingsevenemanget *Musikhjälpen*, i år från Göteborg. Programmet bygger på att lyssnarna önskar låtar och skänker pengar i samband med detta. Ett 40-tal artister framträdde med livemusik under veckan.

Ett annat specialevenemang genomfördes i början på augusti tillsammans med Radiohjälpen, för att öka medvetenheten och kunskapen om svältkatastrofen på Afrikas horn. Detta fick ett musikaliskt sammanhang genom artisten Petter som på eget initiativ samlade 16 svenska artister till gruppen Kedjan. Under den fem timmar långa specialsändningen om Afrikas horn spelade gruppen in en helt ny, kollektivt komponerad låt, "Ringarna på vattnet". Alla medverkande artister ställde upp gratis och intäkterna från låten går till Radiohjälpen.

Musik i P4

P4 vänder sig till den vuxna befolkningen i Sverige. Musiken utgör knappt hälften av det totala utbudet, och det som utmärker P4 är den stora variationen i musiken. Att göra ett relevant musikutbud som tilltalar tre olika generationer är en utmaning. För att få en bild av hur publiken vill att musiken ska låta i P4 görs kontinuerliga musikundersökningar.

Under 2011 har Sveriges Radio arbetat vidare med att utveckla P4:s musikprofil. Det innebär inte att samtliga lokala kanaler låter likadant eller spelar samma musik, utan att det

finns ett mer samstämmigt musikaliskt P4-sound som fortfarande ger utrymme för lokal variation.

Musiken i P4:s lokala kanaler

I P4 uppmärksammas särskilt de lokalt förankrade artisterna i de olika kanalerna, till exempel P4 Dalarnas *Dalatoppen* och P4 Värmlands *Värmlandstoppen*, P4 Gotlands *Maris Café* och *Örat mot Gotland* och P4 Jönköpings *Replokalen*. Andra exempel är P4 Örebro som spelade in och sände *Hjalmars Nyårskrock* med Peter Flack och till Valborg sände en traditionell *Vårkonsert med Örebro kammarkör*.

Under 2011 har flera av de lokala kanalerna erbjudit publiken att delta i direktsända musikevenemang. Några exempel är P4 Radio Stockholms fredagsprogram *Musikplats Stockholm* samt *Allsången i Gränna*, ett samarbete mellan P4 Jönköping och P4 Östergötland. P4 Västmanland bjöd in lyssnarna att skriva texter och dikter till ny julmusik, som sedan tonsattes och arrangerades av västmanlänningar. Resultatet blev ett musikevenemang i Konserthuset i Västerås i december.

P4:s stora gemensamma musikevenemang *Svensktoppen nästa* genomfördes för fjärde gången. Det är en landsomfattande talangjakt där 25 finalister vaskas fram av de lokala kanalerna vid olika evenemang. Av dessa går åtta till riksfinalen, där segraren vinner en chans att bli testad till *Svensktoppen*. Syftet är att spegla, stimulera och lyfta fram det lokala musiklivet på den nationella arenan. Detta år mottog Sveriges Radio drygt 1 200 nyskrivna bidrag från oetablerade låtskrivare och artister runtom i hela landet. Årets vinnare var Manuel Fervenza från Kristianstad, vars låt "The Lucky One" inte bara vann både lokal- och riksfinal utan även röstades in till fjärde plats på *Svensktoppen* av P4:s lyssnare.

Musikprogram i P4:s riksutbud

I *P4 Live* hörs varje vecka, inspelningar från konserter med både internationella och svenska artister. Bland sommarens olika festivaler märks Sweden Rock med både direktsändningar och inspelningar för *P4 Live*. P4:s programledare Nanne Grönwall fick, till alla P4:s rockfans glädje, en exklusiv intervju med legenden Ozzy Osbourne, något hon var ensam om i Sverige. I januari startade programmet *P4 Rock*, lett av Andreas Matz.

Ett av årets musikevenemang var P4:s dansbandsgala *Guldklaven* som sändes från Malung under Dansbandsveckan i juli. Dansbandsmusiken bevakas i övrigt under året i programmet *P4 Dans* lett av profilen Tomas Deutgen. I programmet hörs också levande musik med de stora, populära dansbanden.

I programmet *P4 Retro* möter lyssnarna en svensk artist som satt avtryck under lång tid i det svenska musiklivet. Programmets samtalsformat ger en inblick i en artistkarriär och några av dem som porträtterats under året har varit: Kajsa Grytt, Py Bäckman, Kenny Håkansson och Sven "Svenne & Lotta" Hedlund. Ett annat tilltal och tempo mötte P4 lyssnaren hos *DJ Clabbe*, där den kände programledaren erbjuder underhållning och stämningshöjare.

P4 sänder temaprogram under rubriken *P4 Musik* där innehållet kan spänna mellan djupdykningar i ett intressant äldre skivbolags artistkatalog, artisten Björks universum, historien om Joe Hill, en genomgång av Beach Boys "Smile" – skivan som förändrat pophistorien och många andra aspekter av musik. I P4 kan man även få höra musikdokumentärer om stora artister såsom Eva Dahlgren och ABBA som skildrats under 2011.

Din Gata och SR Metropol

Utöver P4 sänds i Malmö respektive Stockholm två lokala kanaler med inriktning på unga, mångkulturella storstadsbor. Din Gata och SR Metropol bygger en stor del av sin identitet kring musiken och båda har en urban musikprofil. Under 2011 genomfördes flera

utesändningar för att möta publiken. SR Metropols *En kärleksattack på svensk hiphop* genomförde sin säsongsfinal som en gratiskonsert, där några av Stockholms mest kända rappare medverkade.

Musikutbud på webben och i DAB

Publiken har via digitala medier och plattformar vant sig vid att hitta renodlade musikutbud i olika genrer. Sveriges Radio sänder ett kompletterande utbud med musikkanaler på webben, i mobilen och i digitalradion. Genrer och uttryck som lättlyssnad klassisk musik, världsmusik eller barnmusik har begränsade sändningstider i FM-kanalerna eftersom så mycket ska rymmas där. På nätet – och i digitalradion – får publiken möjlighet att lyssna på dessa musikgenrer i ett flöde när lyssnaren själv vill.

Under 2011 bestod Sveriges Radios musikkanaler av P2 Världen, Radioapans knattekanal, P3 Star, och P2 Klassiskt. I december sändes de två tillfälliga säsongskanalerna P4 Bjällerklang och P2 Klassisk jul.

Minoritetsspråken och musiken

I P2 sändes hösten 2011 Musikmagasinet *Musikkha*, en programserie i tio delar som är en dokumentär resa genom tio europeiska minoriteter, inklusive den samiska i Sverige.

Musiken i Sameradions program, som utgör ungefär en tredjedel av det totala utbudet, består till största delen av samisk musik och jojk samt världsmusik eller annan ursprungsbefolkningsmusik. Sameradien sänder dessutom levande musik inom sina bevakningsområden.

SR Sisuradios musikutbud bygger på ett brett och varierat utbud av finsk populärmusik. SR Sisuradio uppmärksammar och spelar in musik av talanger som har möjligheter att slå igenom i det musikaliska livet i Sverige, det här året bland annat trubaduren Mika Tahvanainen i Göteborg. Sisuradio har också detta år arrangerat Musalista-tävlingen för nyskriven sverigefinsk dansmusik. De bästa låtarna samlas till en Musalista-skiva.

Det tvåspråkiga programmet *Finska pinnar* lyfter upp populära svenska rock- och popband, som har sverigefinska och tornedalsfinska medlemmar, till exempel sändes en liveinspelning med Pajala Rock Company.

Berwaldhallen

Under 2011 firade Sveriges Radios Symfoniorkester sitt 75-års jubileum. Firandet kulminerade i oktober, då fem jubileumskonserter genomfördes. Nuvarande chefsdirigent Daniel Harding, tidigare chefsdirigent Manfred Honeck och Sveriges Radios hedersdirigent Valery Gergiev medverkade. Jubileumskonserterna gästades av världssolisterna som Anne Sofie von Otter och Nina Stemme.

Berwaldhallen fortsatte satsningen att ge nutida svenska tonsättare utrymme att framföra sin musik tillsammans med Sveriges Radios Symfoniorkester och Radiokören. Vårens tonsättare var Ingvar Lidholm. Under februari framförde Sveriges Radios Symfoniorkester "Kontaktion" och Radiokören gav en konsert med musik av Lidholm, i Gustav Vasa kyrka. I maj framförde Sveriges Radios Symfoniorkester "Toccat e canto" i Berwaldhallen.

Sveriges Radios Symfoniorkester har framfört ett flertal uruppföranden under året:

- "Konsert för cello och orkester" av Kerstin Jeppson
- "Vicinities" fagottkonsert av Jesper Nordin
- "Ensam färd", violinkonsert av Anders Eliasson.

Radiokören har uruppfört bland annat "Min fackla lys..." av Catharina Palmér och "Haya, version för två körer" av Karin Rehnqvist.

Satsningen på en kammarmusikserie som startades 2010 fortsatte under 2011 med en egen abonnemangsserie, *Chamber Unplugged*, med sju konserter under året i Studio 2 i Radiohuset i Stockholm.

Östersjöfestivalen genomfördes för nionde året i Berwaldhallen. Årets festival hade tre teman; unga musiker som förenas i sin kärlek till musiken, firandet av de baltiska staternas 20 år av självständighet samt minnet av FN:s generalsekreterare Dag Hammarskjöld som dog för 50 år sedan.

I år gästades festivalen av två operaföreställningar från Mariinskijteatern, "Den förtrollande vandraren" och "Fallet Makropulos" som genomfördes på Operan. Festivalen fortsatte med konserter bland annat med Sveriges Radios Symfoniorkester under ledning av festivalens konstnärlige ledare Esa-Pekka Salonen. Radiokören framförde en konsert under ledning av sin chefsdirigent Peter Dijkstra. Tre ungdomsorkestrar gästade festivalen, Sveriges nationella ungdomssymfoniorkester, Baltic Youth Philharmonic och I, Culture Orchestra. Samtliga konserter sändes i Sveriges Radio P2 och via EBU till ett stort antal länder runt om i världen.

Under maj 2011 genomförde Sveriges Radios Symfoniorkester en turné till Italien med konserter i bland annat Bergamo, Bologna och Palermo. Under året har symfoniorkestern också gästspelat i Västerås Konserthus. I augusti deltog orkestern i en konsert under Stockholms Kulturfestival.

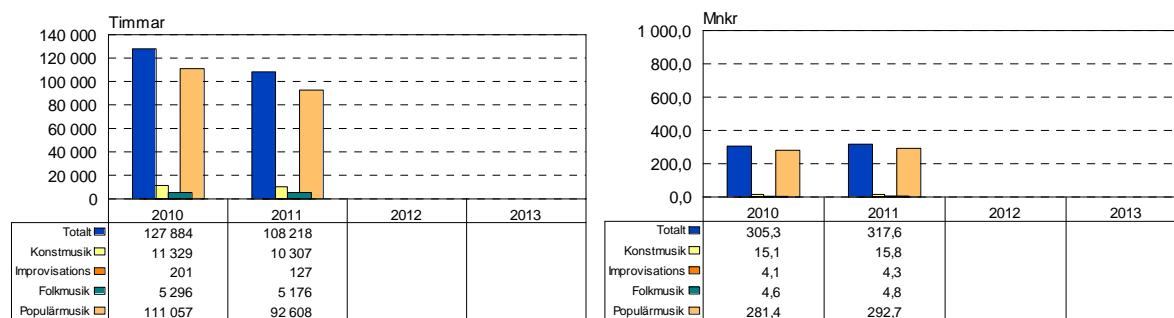
När Birgit Nilsson Prize Award delades ut till Ricardo Muti på Operan i oktober deltog Radiokören vid prisceremonin och framförde "Fångarnas kör" ur Aida tillsammans med Operakören.

Konceptet Svenska stjärnor, där populärartister möter Sveriges Radios Symfoniorkester, deltog även i 75-årsfirandet med konserterna *Det ska vi fira!* Lill Lindfors, Sven-Bertil Taube och Jessica Andersson framträdde tillsammans med orkestern.

Samarbeten med fokus på barn och ungdomar är en del i Berwaldhallens verksamhet. Samarbetet med Opera- och Musikhögskolan har fortsatt. Radiokören har också genomfört projekt tillsammans med Kungliga Musikhögskolan och Stockholms Musikgymnasium som avslutades med konserter i Berwaldhallen under maj och november.

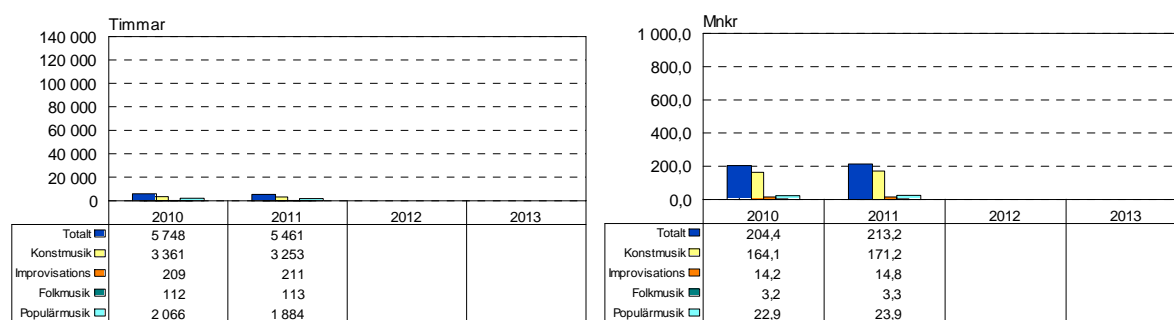
Musik – sändningstid och kostnader i mnkr

Fonogrammusik i Sveriges Radio 2010, timmar och kostnader

Totalt minskar fonogrammusiken år 2011 med knappt 20 000 timmar jämfört med 2010, vilket huvudsakligen beror på nedläggning av DAB-kanalen SR Atlas, webbkanalerna P3 Rockster, P3 Street, P3 Svea samt Radio Svedens sändningar på kort- och mellanvåg.

Levande musik i Sveriges Radio 2010, timmar och kostnader

Minskningen av levande musik har skett i P2 och P3. I P2 har sändningar på engelska fått mer utrymme. P3 har lagt ner program med stor del levande musik, till förmån för program som speglar det unga musiklivet i Sverige och internationellt.

5.3.8 Trafik och service

Särskilt värt att notera inom programområdet:

- Trafikredaktionens webbsidor har utvecklats med hjälp av alla nyhetsredaktioner.
- Automatisk geografisk positionering av inringande trafikrapportörer.

Dygnet runt förser Sveriges Radios Trafikredaktion publiken i hela landet med uppdaterade rapporter. Denna funktion är särskilt viktig vid stora oväder eller andra händelser som drabbar infrastrukturen i landet. Redan när en stormvarning kommer kan Sveriges Radio ge lyssnarna lokalt relevant information, som löpande preciseras utifrån händelseförloppet.

Trafikredaktionen sänder information i de berörda lokalradioområdena. I ett så intensivt informationsflöde som under storm-/orkandagen 27 november är det en fördel att kunna sända över flera lokalradioområden för att på ett effektivt sätt sprida informationen snabbt, eftersom många reser längre sträckor under helgerna.

När lokalradiolyssnarna får ange vad som är viktigast i den egna P4-kanalen svarar de flesta nyheter, väder och trafikinformation. När samhället utsätts för påfrestningar är det ännu tydligare att publiken vänder sig till public service för att få snabb och vederhäftig information, oavsett tid på dygnet. Det är därför extra viktigt att snabbt kunna möta publikens behov med extrasändningar i radio samt med information på webb och mobil.

För den enskilde lyssnaren som hamnar i långa och tidsödande köer, råkar ut för inställda eller försenade tåg, bussar, flyg, spårvagnar, tunnelbana eller båt- och färjetrafik är information en viktig pusselbit för att få vardagslivet att gå ihop. De fasta trafikrapporterna på vardagsmorgnar och eftermiddagar utgör ryggraden i bevakningen. När något särskilt händer och under dygnets övriga timmar går redaktionen ut med meddelanden som kan gälla olyckor eller annat som stör framkomligheten, halkvarningar och problem i kollektivtrafiken.

Sveriges Radio förmedlar även serviceinformation om inställda skolskjutsar, stängda skolor och störningar på samhällets infrastruktur som förorenat vatten, el- och telestörningar och annat som kan ställa vardagen på ända.

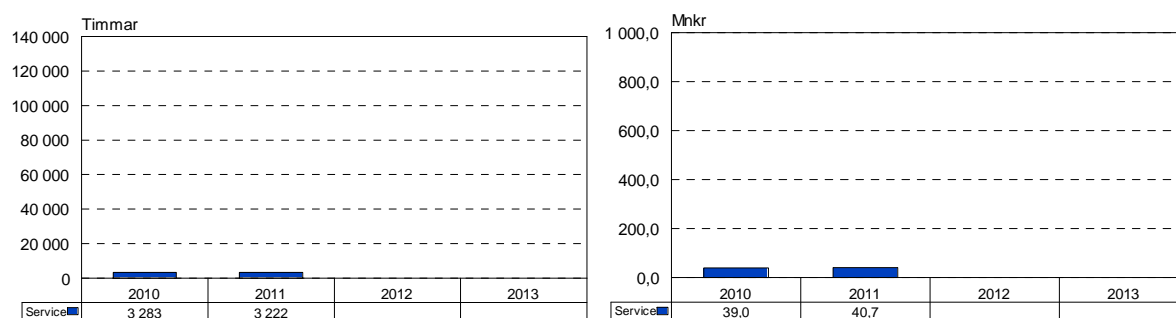
En viktig uppgift för Sveriges Radio är ansvaret att förmedla VMA – Viktigt meddelande till allmänheten. När till exempel en räddningsledare begär VMA går begäran via SOS-alarm till Trafikredaktionen som sänder i Sveriges Radios alla kanaler och även i den kommersiella

radion. Informationen vidarebefordras till SVT och övriga tv-bolag. Varje år sänds 12-20 VMA, och de vanligaste är varningar för brandrök, telefel, förorenat dricksvatten, oväder och gasutsläpp.

Vanlig FM-radio är det absolut vanligaste sättet att ta del av trafikinformation – men under året har informationen på Trafikredaktionens webbsidor utvecklats med reportage och ett särskilt flöde med trafiknyheter från Sveriges Radios alla nyhetsredaktioner. På Sveriges Radios sidor i mobilen presenteras också allt fler trafikhändelser.

Trafikredaktionen har en bred lyssnarkontakt. Varje år ringer över 100 000 trafikanter till redaktionens tipstelefon. Under året har detta underlättats genom att telefonsystemet automatiskt positionerar den som ringer in, så att samtalet hamnar hos rätt trafikreporter oavsett om denne finns i Jönköping, Malmö, Göteborg eller Stockholm.

Trafik och service - sändningstid och kostnader i mnkr

Den något lägre sändningstiden för trafik och service år 2011 beror på att Radio Swedens sändningar på kort- och mellanväg upphörde den 1 november 2010.

5.4 Sveriges Radios utrikesbevakning

Sveriges Radio har 17 utrikeskorrespondenter varav 13 täcker ett geografiskt område i olika delar av världen med stationeringsorten som bas - Berlin, Helsingfors, London, Bryssel, Moskva, Istanbul, Kairo, Asien, Peking, Maputo, Santiago, Washington och New York. Tre ämneskorrespondenter är globalt verksamma inom specialområdena ungt perspektiv, kultur respektive ekonomi. En korrespondent bevakar Sydvästeuropa och migration.

Korrespondenterna medverkar i såväl nyheter som andra program, både i rikssändningar och i lokala kanaler. Tillsammans har korrespondenterna under året haft 1 400 resdagar för att rapportera om händelser och skeenden i världen.

Därutöver har Ekot en utrikesgrupp med tio reportrar placerade i Stockholm och de gör reportageresor över hela världen. Under 2011 har de främst förstärkt bevakningen i arabvärlden.

Sammantaget ger utrikeskorrespondenter, ämneskorrespondenter och utsända reportrar publiken nyheter, reportage och program från alla världsdelar.

Utrikesrapporteringen under året har dominerats av omvälvningarna i arabvärlden, där Sveriges Radio under stor del av året haft förstärkt närvaro med korrespondenter och utrikesreportrar. Andra stora händelser under året där Sveriges Radio förstärkt rapporteringen var tsunamin med påföljande kärnkraftshaveri i Japan samt terrordåden i Norge. Därutöver har den ekonomiska krisen i Europa haft ett stort utrymme i rapporteringen.

2011 satsade Sveriges Radio och P3 på att förstärka utrikesbevakningen för de unga. I programmet *Korrerapporten* kunde lyssnarna bland annat höra om unga i Europa som drabbats av finanskrisen.

Sveriges Radios mellanösternkorrespondent Cecilia Uddén belönades i november med Lukas Bonniers Stora Journalistpris.

5.5 Publicistiska satsningar inom fem utvalda områden

Sveriges Radios ledning har valt ut fem områden där satsningar görs under tillståndsperioden för att nå företagens strategiska mål. För dessa satsningar avsätts särskilda resurser under begränsad tid. Nedan beskrivs uppdraget för varje område med exempel på vad som har gjorts under 2011.

Världen utanför Sverige

Uppdrag: Sveriges Radio ger hela publiken en djup och bred bild av Europa och övriga världen. Utrikesutbudet ger upplevelser, tillfredsställer människors behov av kunskap och inspiration och ökar den egna insikten.

Ämneskorrespondenten med inriktning på global ekonomi har rapporterat, analyserat och gjort en mängd reportage från ekonomiska toppmöten och om människors vardagsbekymmer i bland annat Grekland, Portugal, Irland, Spanien, USA, Kina, Irak och de baltiska länderna. Han har tillsammans med andra korrespondenter i Europa, USA och Kina gett heltäckande bilder av komplicerade politiska och ekonomiska vägval, dess inneboende konflikter och konsekvenser. Lyssnarna har kunnat ta del av reportage, intervjuer och kommentarer i bland annat *Ekonyheter*, *Studio Ett* och *P1-morgon*.

Under året har ekonomikorrespondenten också regelbundet medverkat i *P4 Extra* söndag. Som exempel kan nämnas hans ekonomiutredande samtal med elvaåriga Irma under P4:s barnhelg. I lokala kanaler har skildrats hur lokala förhållanden påverkas av den ekonomiska utvecklingen internationellt. I *P3 Nyheter* har ekonomikorrespondenten förklarat komplicerade sammanhang för målgruppen unga lyssnare. I P3:s *Brunchrapporten* har nyheterna fördjupats i lätt ton, till exempel om konsekvenserna av att eurozonen begär hjälp från Kina och andra utvecklingsländer.

Korrespondenten med ungt perspektiv har förstärkt P3:s utrikesrapportering. I en blandning av nyheter, reportage och studiosamtal har ”ungkorrespondenten” medverkat i *P3 Populär*, *Korrerapporten*, *Morgonpasset*, *P3 Nyheter* och *Brunchrapporten*. Från Polen har lyssnarna fått höra unga flickor berätta om den abort de aldrig tidigare har vågat tala om, och från Egypten efter Mubaraks fall har de fått höra kvinnor berätta om förhoppningar som inte infriats.

Ungkorrespondenten medverkar, förutom i P3 och P4, regelbundet i P1-programmen *Studio ett*, *P1-morgon* och *Godmorgon, världen!* Han rapporterade från Grekland om unga i en hjälporganisation som gav stöd åt det ökande antalet hiv-smittade i krisens spår, om ökat polisvåld mot turister och om en växande grekisk bytesekonomi. Han intervjuade unga om korruptionen och förklarade unga grekers ofta svåra situation. Lyssnarna har också fått höra unga röster från reportageresor i Spanien, Nederländerna, Italien och Serbien.

Kulturkorrespondenten medverkar regelbundet i kultur- och aktualitetsprogram i alla kanaler. Under året har han till exempel skildrat hur ungersk kultur påverkas av den tilltagande nationalismen, intervjuat Salman Rushdie och låtit publiken träffa Kulturrådets ordförande i småstaden Montpelier i Vermont. Från ett 150-årsjubilerande Italien berättade kulturkorrespondenten om motsättningar, konst, mat och en stundtals mycket märklig kvinnosyn. Han har rapporterat från filmfestivalen Tribeca i New York och var på plats vid Ground Zero samtidigt som Usama bin Ladin dödades av amerikanska soldater. Kulturkorrespondenten har rest och levererat nyheter och reportage från bland annat Finland, Storbritannien, Island, Libanon, Ungern och USA.

Korrespondenten för migration och Sydvästeuropa har skildrat den politiska och ekonomiska utveckling i Frankrike, Italien, Spanien och Portugal men också rest i Tunisien och vid gränserna till Libyen och Algeriet. Mot bakgrund av den ekonomiska krisen och spekulationerna mot euron har hon rapporterat om sambanden mellan ekonomierna och politiken relaterat till EU, men även om inrikespolitik i de olika länderna.

På migrationsområdet har Sydvästeuropakorrespondenten haft en viktig roll i Sveriges Radios intensifierade Nordafrikabevakning, inte minst vad det gäller människors flykt undan oroligheterna. Maltas svällande flyktingläger, dit afrikaner fraktas från Sverige och övriga Europa i väntan på avvisningsbeslut har skildrats. Likaså grälen mellan Italien och Frankrike om flyende tunisier och libyer som försöker ta sig in i Frankrike via Italien efter den arabiska upprosvågen. Denna ämneskorrespondents specialkunskaper om medelhavsländerna och migration har resulterat i en mängd nyhetsinslag, samtal och längre reportage i samtliga SR-kanaler. Hon har medverkat regelbundet i allt från nyheter till *Brunchrapporten* i P3, *P4 Extras* ”Jorden runt” och en rad P1-program.

Kultur

Uppdrag: *Sveriges Radios kultursatsningar har bredd och stor genomslagskraft och gör Sveriges Radio till kulturens huvudscen för alla.*

Under 2011 har Sveriges Radio satsat på samordning av resurser i de olika kulturprogrammen och såväl lokal närvaro som internationella utblickar.

Förutom kulturredaktionen i Stockholm har Sveriges Radio kulturreportrar i Malmö, Göteborg, Umeå och Luleå. Dessa är knutna till programmet *Nya vågen* men levererar inslag till en rad program, som *P4 Kultur*, *P1:s Kulturnytt*, *Kino*, *Biblioteket* och *Obs, Mitt i musiken* i *P2* samt *P3 Populär* och lokala program i *P4*. Kulturhändelser runtom i landet uppmärksammas såväl lokalt som i riksprogrammen. Genom Sveriges Radios kulturreportrar utanför Stockholm har flera kulturprogram breddat sin bevakning av hela Sveriges kulturliv. Publiken har exempelvis tagits med till flera av teaterns mindre scener och har fått ta del av den kulturdebatt som förs utanför huvudstaden.

Satsningen på *Kosmo* med dess internationella prägel, ger kulturnyheter reportage, samtal och recensioner från hela världen. Under ett år med många dramatiska händelser i världen har *Kosmo*, tillsammans med Sveriges radios kulturkorrespondent, gett publiken unika inblickar i hur kulturskapare och konstnärer i exempelvis Mellanöstern, Afghanistan och Sydafrika förhållit sig till händelseutvecklingen och använt den i sin konst. *Kosmo* har också presenterat flera av kulturens världsstjärnor som Patti Smith, Don DeLillo och Nawal El Saadawi för en svensk publik.

Sveriges Radios Kulturguide på webben, som introducerades under året, har utvecklats till en startpunkt för den användare som vill ha en inblick i Sveriges Radios stora kulturutbud. Här samlas kulturmaterial från alla kanaler och ger publiken både nyheter och fördjupning kring samma ämne. En ny film kan ha recenserats i *Kulturnytt*, debatterats i *Nya vågen*, diskuterats i *P3 Populär*, och regissör och skådespelare kan ha intervjuats i en *P4*-kanal - på Kulturguiden finns hela materialet på ett och samma ställe.

Lokal närvaro

Uppdrag: *Sveriges Radio tar ytterligare steg i utvecklingen av det lokala utbudet och kommer ännu närmare medborgarna.*

Under 2010 anställde de 25 lokala *P4*-kanalerna särskilda reportrar med uppdrag att öka mångfald och mobiliteten. De har alla fortsatt under 2011 att bidra till ökad närvaro och nya perspektiv på pluralismen i lokalsamhällena. Satsningen på dessa "mångfaldsreportrar" skapade nya kontaktytor för Sveriges Radio och visade på ett uppdämt behov hos lyssnarna. Alla lokala kanaler har i en utvärdering redovisat ökad närvaro i sändningarna av medverkande med annan bakgrund än svensk.

P4 Kristianstads reporter Midia Osman Taha fick kontakt med asylsökande från hela landet efter ett enda reportage i den lokala radion om en asylsökande irakier. Hennes blogg, där hon diskuterade företeelser hon stötte på i jobbet ur sitt nysvenska perspektiv, var den mest kommenterade webbpubliceringen hos *P4* Kristianstad.

Ett annat exempel är oron under hösten i den lilla orten Jörn i Västerbotten. De gamla Jörnsborna och de nyanlända flyktingarna har alla delat känslan av att samhället inte bryr sig. När Coop hotade att stänga samhällets enda affär därför att en handfull personer stulit och hotat sprida oron. Shaho Aulla från *P4* Västerbotten begav sig till Jörn för att ta reda på vad som hänt. Han berättade om flyktingar som varken har språket, kontakterna eller kunskapen om hur man tar sig fram i det svenska samhället och som är rädda både för polisen och journalister, rädda för att få en prick i sina papper och rädda för att inte få stanna.

Den lokala närvaron har kunnat förstärkas också genom Sveriges Radios satsningar på mobil teknik och nya arbetsmetoder. Den ökade mobiliteten, med reportrar som dagligen reser runt och gör reportage och program från olika orter i spridningsområdet, har gett röst åt flera och bidragit till förbättrad spegling av såväl händelser som vardagsliv i hela landet.

Det svenska samhället

Uppdrag: *Sveriges Radio skapar engagemang hos hela publiken och ger oväntade bilder av verkligheten i dagens mångfacetterade Sverige. Samhällsprogrammen rör sig fritt mellan genrer, ämnen och perspektiv och utnyttjar och tänjer gränser för formspråk och tilltal.*

Sedan januari 2011 är Sveriges Radios kanaler och redaktioner indelade i områden, dels geografiskt dels efter genre. Detta har bidragit till ett ökat antal publicistiska samarbeten genom samordning av reportrar. Resultatet har blivit gränsöverskridande nyheter och granskningar, både lokalt och i rikskanalerna.

Exempel på samarbeten under året:

- P4 Norrbotten bevakade i samarbete med Ekot utvecklingen av näringslivet och basnäringarna i norra Sverige och Barentsområdet.
- P4 Väst följde kontinuerligt Saabkrisen med rapportering om den västsvenska bil- och komponentindustrin lokalt, regionalt och i riksprogram.
- De lokala kanalerna i Norrlandslänen har satsat på reportage om arbetspendling.
- Område Mälardalen har granskat sjukvården i länen runt Mälaren. Reportrarna har belyst konsekvenser av att patienter skickas mellan länens sjukhus.
- P3 har ägnat "medborgarjournalistik" åt unga människors vardag i olika delar av landet, genom att unga lyssnare har fått berätta sina historier.

En satsning på den långsiktiga granskande journalistiken har gjorts genom bland annat en ny tjänst som "grävsamordnare", med ansvar för ledning av grävande journalistik i hela Sveriges Radio, och förstärkning av redaktionen för programmet *Kaliber*. Dessa tillsammans med reporter nätverket på lokala kanaler, Ekots grävgrupp och externa producenter har både breddat och fördjupat den granskande journalistiken, vilket lyssnarna kunnat ta del av i samtliga Sveriges Radios kanaler och på webben.

Flera granskningar och rapportering om missförhållanden har lett till att ansvariga vidtagit åtgärder.

- En större granskning av brandskyddet i skolorna visade att många hade bristfälligt eller inget brandskydd alls.
- En granskning av järnvägsunderhållet visade att många av de brister som Transportstyrelsens besiktningar upptäckte inte åtgärdades i tid eller inte alls.
- En av årets mest uppmärksammade undersökningar gällde lokala politikernas pensioner och visade att många politiker, långt efter det att de slutat, uppbar höga pensioner utan krav på att de ska söka nya jobb.
- Utnyttjande av papperslösa och asylsökande som svart arbetskraft på biltvättar.

I oktober samarbetade Ekot, flera P1- och P3-program och de lokala P4-kanalerna i skildringar av hur de statsfinansiella kriserna påverkar näringsliv, samhälle och enskilda i olika landsändar.

P1-programmet *Konflikt* har under 2011 fått särskilda resurser för att spegla nya perspektiv i Sverige. Programmet har satsat på att i reportage göra världen synlig genom invandrade svenskars ögon. Med detta fokus har programmet rapporterat om årets stora nyhets-händelser: den arabiska våren och den ekonomiska krisen.

- I Brandbergen utanför Stockholm mötte *Konflikt* de unga syskonen Hariri som följt den arabiska våren med ett stigande hopp om att kanske kunna åka till sitt gamla hemland Libyen igen.
- Perspektiv på eurokrisen gavs genom Manuel och Rosa Chumbo. Från den lilla byn Vindinha i Portugal visade de hur kort tid grannarnas löner räcker jämfört med deras egna pensioner från tiden som varvsarbetare i Göteborg.
- Globaliseringens effekter har beskrivits genom reportern Randi Mossige-Norheims reportage om de vietnamesiska bärplockarna som fastnade i Sverige utan lön, och när de väl kom hem fick sina bostäder utmätta.
- Till tioårsdagen av den 11 september, gjorde *Konflikt* ett specialprogram om Adil Hekimjan, uiguren som bor i Sverige efter att ha tillbringat fyra år på Guantanamo och genom sitt öde personifierar mycket av den turbulens som drabbade världen efter terrorattackerna.

Radions framtida tillgänglighet

Uppdrag: *Sveriges Radio tar en ledande position på webben och i mobilen genom att utveckla innehåll och form, ha ett snabbt och rikt nyhetsflöde och kontinuerligt uppdatera utbudet.*

Sveriges Radio har under 2011 upprättat en ny mobilsajt, utvecklat appar och tydliggjort möjligheterna för publiken att ta del av företagets hela innehållsproduktion.

En ny mobilsajt startades med åtkomst till hela *sverigesradio.se*. Mobilsajten finns nu i två varianter, en för smarta mobiler och en för enklare mobiler. Allt innehåll och allt ljud på *sverigesradio.se* finns tillgängligt i mobilen. Med funktionen "Favoriter" kan användarna spara och snabbt nå önskad kanal, program eller tjänst, till exempel väderprognoser, trafikrapporter eller sportens målservice. Sökfunktionen gör allt lätt att hitta.

Under 2011 har utvecklingen av appar fortsatt. I en ny version av Sveriges Radio Play finns alla program tillgängliga för lyssning under 30 dagar efter att programmen sänts.

Våren 2011 startade Radioleaks, en webbtjänst där publiken kan lämna nyhetstips och dokument, under strikt meddelarskydd.

Sveriges Radio har tre ämnesguider på webben, där material från samtliga kanaler och redaktioner samlas – Nyhetswebben, Vetenskap & Miljö samt Kulturguiden. Nyhetswebben, som under året förstärkts med en grafikredaktör, uppdateras kontinuerligt med lokalt, nationellt och internationellt material.

5.6 Spegling av hela landet

Sveriges Radios grundläggande uppfattning är att speglingen är fundamental i företagets uppdrag. Det uppfylls genom att utbudet i Sveriges Radios kanaler och på webben ger bilder och röster från skilda miljöer och sammanhang i hela landet.

I Sveriges Radios public service-handbok ges riktlinjer för olika aspekter av spegling; geografisk spridning, sociala skillnader, jämställdhet, etnicitet och kulturell mångfald, livsåskådning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, samt ålder.

Speglingskraven i programbeställningarna

Speglingen ur olika aspekter säkerställs genom att kraven skrivs in i uppdragsbeställningarna till redaktioner och lokala kanaler. Kraven i beställningarna följs löpande upp genom kontinuerlig återkoppling inom respektive redaktion samt i årliga uppföljningsmöten

med beställare och ansvarig chef. Här följer några exempel på hur speglingskraven formuleras i programbeställningarna:

- *Barnradion* i P4 - strävar efter jämn könsbalans. *Barnradion* tar hänsyn till att en stor del av Sveriges barn har annan bakgrund än svensk samt att cirka en tiondel av befolkningen har en funktionsnedsättning.
- *Jasons Värld* i P3 - Programmet ska i val av gäster, ämnesval och vinkel/tilltal spegla att Sverige är ett mångfacetterat land med befolkning från många olika länder, olika kön, olika funktionshinder och olika klasser.
- *Studio Ett* i P1 - Andra orter än Stockholm ska leverera en betydande del av innehållet. Perspektiv, ämnen, vardagsröster och experter från olika delar av landet ska med självklarhet inkluderas i sändningen. De medverkande ska ha jämn könsfördelning och i programmet ska det märkas att en stor del av Sveriges befolkning har invandrarbakgrund.
- *Karlavagnen* i P4 - I programmet ska det höras att en femtedel av Sveriges invånare har invandrarbakgrund. Programmet ska också sträva efter att ha en jämn könsfördelning, både bland medverkande och medarbetare. Funktionshindrades situation ska regelbundet tas upp i programmet.

I detta avsnitt redovisas främst den geografiska speglingen. Etnisk och kulturell mångfald redovisas i avsnitt 5.8 och insatser för personer med funktionsnedsättning redovisas i avsnitt 5.10.

Sveriges Radios decentraliserade organisation och arbetssätt

Sveriges Radio har medarbetare på 50 orter runt om i landet och är därmed Sveriges mest decentraliserade medieföretag. Uppdraget - en radio i allmänhetens tjänst - innebär bland annat att ge en så allsidig och mångbottnad bild som möjligt av Sverige. Företagets geografiska spridning är en god förutsättning för att kunna spegla hela landet. Medarbetare på olika orter i landet bidrar med inslag och program till bredden i riksprogrammen.

Sveriges Radio producerar innehåll på många orter och även de Stockholmsproducerade programmen spelas in på olika håll i landet och speglar hela landet. Många program bjuder in publiken att medverka på olika sätt i radio och på webben, då finns inga geografiska gränser.

Den 1 januari 2011 trädde en ny områdesorganisation i kraft, inom programverksamheten. Ett av syftena med den nya organisationen var att förbättra möjligheterna till publicistisk samverkan mellan kanaler och redaktioner.

Under året har en mängd samarbetsformer utvecklats, både inom de geografiska områdena och över områdesgränser, såväl geografiskt som genremässigt. Genom bättre planering och samordning har rikspubliken i högre grad kunnat ta del av företeelser i regioner och lokalsamhällen, ett utbud som tidigare enbart sänts lokalt.

Sveriges Radios nationella och lokala nyhetsverksamheter samarbetar för att ge en så heltäckande bevakning som möjligt av Sverige. *Lunchkot* i P1 sänder dagligen en nyhetsöversikt med lokala nyheter som producerats av lokala reportrar och sammanställs av SR Ekots centralredaktion. Dessa nyhetssvep innehåller cirka 950 lokala nyheter på ett år. Dagligen sänds inslag/telegram från lokala kanalers nyhetsredaktioner i Ekots rikssändningar både i P4 och P1. Fjorton av Ekots medarbetare har sin arbetsplats utanför Stockholm. De medverkar kontinuerligt med inslag som speglar olika delar av landet i Ekots nyheter och program i rikskanalerna.

På webben samlas alla nyheter av rikskaraktär på ett och samma ställe och bildar där en överskådlig bild av nyhetsläget i hela landet. Varje lokal kanal har också en egen nyhetssida som lyssnaren kan ta del av oavsett var denne befinner sig.

Drygt hälften av *P3 Nyheter*s reportrar har sin placering utanför Stockholm.

Genom Reporternätverket, ett organiserat samarbete mellan Sveriges Radios 35 nyhetsredaktioner, har flera granskande inslag producerats från olika delar av landet. Inslagen har sänts både i de lokala och nationella nyhetssändningarna, till exempel om politikernas pensioner och "brott och straff i skolan".

Program i rikskanalerna som speglar hela landet

Aktualitetsprogrammen *P1-morgon* och *Studio Ett* arbetar planmässigt med spridning av ämnen och medverkande för att ge en mångbottnad bild av Sverige. I *P1-morgon* har lyssnarna bland annat fått ta del av inslag från Örebro om frustrerade bredbandskunder som måste sitta i timmar i telefon för att nå sin tekniska support och lyssna till reportage från Skellefteå om hur människor knyter kontakt vid vattenposterna sedan parasiten *Cryptosporidium* började härja. Lyssnarna har mött mamman från Göteborg vars son dog i en bilolycka och hennes beslut om huruvida sonen skulle bli donator eller inte. *Studio Ett* har återkommande bevakat Saab i Trollhättan. Programmets Malmöbaserade reporter var först med att uppmärksamma problemen, och arbetet med att förbättra situationen, i bostadsområdet Seved.

I *Sportextra* speglas hela sport-Sverige. Radiosporten har 13 medarbetare spridda i landet och de rapporterar från elitidrott på respektive ort. Inom ramen för *Sportextra* finns varje vecka ett utrymme där merparten av de 25 lokala kanalerna direktsänder från lokala idrotts-evenemang, sida vid sida med det nationella och internationella utbudet. Sportsändningarna i FM kompletteras med webbsändningar.

Flera av Sveriges Radios rikssända kulturprogram, som *Kulturnytt*, *Kulturradion* och *Nya Vågen*, har reportrar på flera orter i landet för att spegla hela landets kulturutbud. *Nya Vågen* sänds även från olika orter för att fånga lokala kulturdebatter, men också för att diskutera nationella angelägenheter med en annan bas än Stockholm.

P4 Kultur har under 2011 skildrat kulturen brett, såväl innehållsligt som geografiskt. Programmet har reportrar i Göteborg, Karlstad, Malmö och Umeå. *P4 Kultur* har bland annat granskat brevskrivandet som nytrend och skidåkandet som filosofi. I programmet har lyssnarna också mött Yoko Ono på besök i en skånsk herrgårdspark och fågelmålaren Lars Jonsson på en strandäng på Gotland.

Samhällsredaktionens alla program har till uppgift att skildra och spegla samhällsförändringar och skeenden i hela Sverige. Personer intervjuas runt om i landet utifrån sina erfarenheter med hänsyn till geografi, klass, etnicitet och andra levnadsförutsättningar som är relevanta för ämnet.

- I *Tendens* har man kunnat lyssna till "Unga i Vilhelmina", som gav en bild av unga människors verklighet på en mindre ort. Samtalsserien "Från sista utposten" berättade om livet på några av de mest avlägsna platserna i vårt land. Serien "Förskolan, omsorg eller förvaring" granskade förskolan i hela Sverige.
- *Barnen* sände bland annat ett program om de 4 600 barn som lever med skyddade identiteter runt om i Sverige.
- Dokumentärredaktionens utbud består till två tredjedelar av skildringar och livsöden från olika delar av Sverige och världen.

De medverkande i *Tankar för dagen* kommer från hela Sverige och ger sina reflektioner utifrån sin specifika horisont. I *Gudstjänsten* speglas stämningar och känslor från ett stort antal lokala kyrkor och orter runt om i landet.

Programserien "Kluset land" i P1 handlade om ett samhälle i förändring och om en glesbygd som behöver nya svar. Vad händer när vi inte längre kan förlita oss på en vänlig landsbygd med bra vägar, bensinmackar och öppna sjukstugor? Serien sändes under sommaren och återkom under julen för att ännu en gång fokusera på det som förenar och skiljer levnadsförutsättningar åt i dagens Sverige.

I flera av P4:s riksprogram finns en interaktivitet med lyssnarna som garanterar en spridning av röster från hela landet. Här återfinns klassiker som *Ring så spelar* vi men också nyare produktioner som *Junior i P4* och *Sverige berättar*. I *Karlavagnen*, som är Sveriges största samtalsrum, kommer människor till tals från hela landet. Programmet sänds från Göteborg, Norrköping, Uppsala och Luleå.

P4 Dokumentär har under året producerat 26 dokumentärer där flertalet porträtterat olika människor och deras levnadsvillkor i Sverige. En dokumentär har speglat vad som händer när en förälder hamnar i fängelse, i programmet "Pappa bakom galler" vid Fosieanstalten i Skåne. En annan dokumentär har följt en kvinnlig polis i Uppsala och en tredje har handlat om livet på Gotska Sandön.

P3 dokumentär har sänt flera dokumentärer med lokal prägel, till exempel: mordet på Helen i Hörby, Jönköpingskravallerna 1948, sjukhuspionen i Göteborg, Operation Sepals (om topphemliga baser i Norrbotten under andra världskriget), skotten i Ådalen och polisrazzian i Alsike kloster.

I P2 programmen *Folke* och *Felicia* är en del av uppdraget att spegla svenskt musikliv utanför Stockholm.

Hur spegling förvekligas i det dagliga programarbetet

P4 Extra är ett exempel på hur ett programs organisation och upplägg i sig främjar spegling av hela landet. *P4 Extra* produceras i Stockholm men har redaktionell personal på flera orter. Programmets ena producent arbetar halvtid från Sundsvall, den andra arbetar ca 25 procent från Uppsala. Researchern jobbar från Göteborg och vikarierande programledare sänder från Sundsvall respektive Göteborg. Vid flera tillfällen har hela programmet sänts från Sundsvall.

I *P4 Extra* medverkar regelbundet en bibliotekarie i Göteborg, en relationsexpert på Gotland och en trädgårdsexpert från Uppsala. Lokala nyheter lyfts i *P4 Extra* till riksnivå. Dessutom bidrar de lokala kanalernas reportrar direkt i programmet, med intervjuer och bevakning av händelser eller med gäster i den lokala studion. I en *P4 Extra*-sändning kan till exempel följande inslag förekomma samma dag:

- En reporter från Kristianstad berättar om en rättegång som just inletts.
- En gäst medverkar från Radio Upplands studio.
- En mamma från Nybro berättar hur hon räddade sitt barn ur en brinnande bil.
- Sångerskan Sanna Nielsen, som är på julturné, intervjuas i Växjö där hon ska uppträda senare på kvällen.
- De så kallade Etiopiensvenskarnas anhöriga medverkar via telefon från Etiopien.
- Dagmar 75 från Finspång berättar hur hon fått en ormtjusande tomte i julklapp.

55 procent-målet

Den andel av allmänproduktionen i SR:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent.

(Ur Anslagsvillkor för Sveriges Radio 2011, § 12)

Andel allmänproduktion utanför Stockholm 2010 - 2011

	Egen produktion		Produktionsbolag		Timmar	55 %-mål
	Stockholm	utanför Stockholm	Stockholm	utanför Stockholm		
2010	6 909	9 983	1 433	1 057	19 382	57%
2011	6 997	9 881	1 498	992	19 369	56%

I allmänproduktion ingår FM-sändningar dag- och kvällstid i Sveriges Radios rikskanaler:

- P1 – Samtliga programområden⁹, exklusive nyheter och sport.
- P2 – Alla sändningar på dagtid med undantag av levande musik producerad i Stockholm, inklusive sändningar på nationella minoritetsspråk, men exklusive sändningar på invandrarspråk.
- P3 – Samtliga programområden⁹, exklusive nyheter och sport.
- P4 – Riksutbudet¹⁰ exklusive nyheter och sändningar från Radiosporten.

Huruvida en produktion hör till orter utanför Stockholm avgörs med följande kriterier:

- Programmet läggs ut på en redaktion utanför Stockholm.
Exempel: *Tankesmedjan* i P3 beställs från Område Syd.
- Programmet läggs ut på ett produktionsbolag utanför Stockholm.
Exempel: *P4 Dans* beställs från Massa Media AB, Piteå.
- Programmet läggs ut på en redaktion i Stockholm, men i programbeskrivningen anges explicit att programmet helt eller delvis ska produceras av medarbetare utanför Stockholm eller ha ett innehåll som helt eller delvis speglar Sverige utanför Stockholm.
Exempel: *Svensktoppen nästa* i P4 samordnas via Område Musik i Stockholm, men bygger på att alla lokala kanaler producerar deltävlingar. Finalen äger också rum utanför Stockholm.
- Beställaren bedömer att programmet innehåller material som speglar Sverige utanför Stockholm.
Exempel: *Sommar* i P1 beställs från Område Kultur i Stockholm, men speglar hela landet och produceras på många olika orter i landet.

⁹ De programområden som ingår i begreppet allmänproduktion är Samhälle, Livsstil, Kultur, Underhållning, Musik samt Service. Nyheter och Sport ingår inte.

¹⁰ Riksutbudet är det som sänds i P4 över hela riket, alltså ej lokala kanalers sändningar vardagar.

5.7 Mångfald i programproduktionen

5.7.1 Utomståendes medverkan

SR ska verka för mångfald i programverksamheten genom en variation i produktionsformer. Vid sidan om en betydande egen programproduktion ska utläggningar, samarbetsprojekt och inköp av program bidra till denna variation liksom utomståendes medverkan i den egna programproduktionen.

(Ur Sveriges Radios sändningstillstånd 2010–2013, § 17)

För att bredda mångfalden i Sveriges Radios utbud medverkar varje år en stor mängd externa medarbetare i programproduktionen. De är kulturarbetare, musiker, specialister inom olika områden, externa producenter, frilansjournalister och produktionsbolag. De medverkande bidrar till kvaliteten i programmen samtidigt som Sveriges Radio blir en av landets största arbetsgivare för kulturarbetare och journalister, och kan erbjuda en marknad för produktionsbolag.

Formerna för utomståendes medverkan varierar. Ett antal av Sveriges Radios programuppdrag läggs ut på externa produktionsbolag som levererar färdiga program. Bolagen, alltifrån de stora till små enmansfirmor, bidrar också med programledare till både lokala program och riksprogram. På många av Sveriges Radios redaktioner är dessutom programanställda medarbetare och andra externa medverkande viktiga personer som både fördjupar och breddar innehållet.

Undantaget är de renodlade nyhetsprogrammen som görs internt av Sveriges Radios egna nyhetsredaktioner.

Flera P1-program baseras på externa medverkande. *Tankar för dagen* görs uteslutande av utomstående, liksom flera av gudstjänsterna, och i *Filosofiska rummet* är de externa medarbetarna viktiga varje vecka. I programmet *Radiopsykologen* bidrar Malin Edlund med sina expertkunskaper som psykolog.

Av tradition prioriterar kulturjournalistiken en mångfald av röster, och ämneskunskaper är viktiga. Det innebär att en hög andel av Sveriges Radios kulturproduktion görs av utomståendes medverkande i många olika former, som till exempel recensenter eller experter i olika kulturämnen. Dessutom medverkar ofta skådespelare i utbudet, både som uppläsare i Sveriges Radios äldsta program *Dagens Dikt* och i litteraturprogrammen. När Nobelpriset i litteratur offentliggörs får någon av landets mest kända skådespelare en helt främmande text att läsa upp i *Kulturnytt*s sändning sekunderna efter att pristagaren har blivit känd.

I princip alla Radioteaterns produktioner har utomståendes medverkan i form av dramatiker, regissörer, skådespelare, kompositörer och musiker. Dessa yrkeskategorier anlitas även i produktionen av barnprogram.

Inom musikprogrammen är utomståendes medverkan avgörande. I P2 sändes under 2011 till exempel *Tosca* från Göteborgsoperan, och på Södra Teatern i Stockholm firade kanalen Art's Birthday som en hyllning till ljudkonstnärerna. Externa programledare hörs i P2-programmen *Folke*, *Felicia*, *Aurora*, *Klassisk förmiddag* samt i *Musikguiden i P3*.

I de flesta lokala kanaler medverkar lokala musiker och grupper i livemusikprogram, som till exempel i P4 Kronobergs *Afterwork*.

Två av Sveriges Radios stora årliga evenemang där musiken står i fokus är *Musikhjälpen* och *Svensktoppen nästa*. *Musikhjälpen* 2011 leddes av de externa programledarna Jason "Timbuktu" Diakité, Gina Dirawi och Kodjo Akolor. I P4-kanalens tävling *Svensktoppen nästa*, sommaren 2011, medverkade artister från alla 25 P4-områden i Sverige.

Utomstående medverkan är viktig för de lokala P4-kanalerna. Exempelvis i P4 Dalarna bidrar externa medverkande i någon form i programmen under cirka hälften av de lokala sändningstimmarna.

Konsumentrådgivare, sexualrådgivare och retoriker medverkar regelbundet i P4 Jämtlands program. En naturexpert, en EU-expert och en arkeolog bidrar till programmen i P4 Kalmar och P4 Västerbotten har experter på barn och familj, IT-frågor, språkfrågor, mat och träning.

Flera av Sveriges Radios program profileras utifrån programledarna som ofta är externa, till exempel *Mannheimer & Tengby* i P4, *Christer* i P3, *Morgonpasset* i P3 och *P4 Morgon Göteborg* (med Harald Treutiger och Cicci Hallström).

Klassiska underhållningsprogram i P1 som *Spanarna* och *På minuten* bygger helt på medverkan av skådespelare, komiker, författare och andra kulturarbetare. Även mer seriösa samhällsprogram som *God morgon, världen!* berikar innehållet med externa krönikörer och en panel av politiska kommentatorer som diskuterar veckans händelser i politiken. *P1-Morgon* och *Studio Ett* köper in reportage från frilansande medarbetare.

I P4 Malmöhus gör komikerna Adde Malmberg och Johan Wester en populär allmänbildande frågetävling. P4-programmet *Ring så spelar vi* som produceras i Växjö, tar in välkända profiler som gästprogramledare, till exempel Christine Meltzer, Hans Rosenfeldt, och Mustafa Can.

Under 2011 har Sveriges Radio samarbetat med många olika produktionsbolag. Här följer några exempel.

- Tredje Statsmakten AB producerade bland annat *Medierna* som sänds varje lördag i P1.
- Filt AB har bland annat producerat P2-programmet *Eldorado, Verkligheten* i P3 samt *Stil* och *Kropp & Sjä!* till P1.
- Svenska Medietjänster AB har producerat *Plånboken* i P1, *P4 Premiär, Elfving möter* samt *Wollter och Röör* i P4. Svenska Medietjänster AB producerade även finalen av programmet *Svensktoppen nästa* som sändes inför publik på Liseberg i Göteborg.
- A-One Produktion AB har producerat ungdomsprogrammen *P3 Star, P3 Spel* och *Sommarsession*. Bolaget har också producerat webbinnehåll till P3.
- Produktionsbolaget Massa Media AB har bland annat producerat *P3 Planet, Guldklaven, Hallå P3 Sommar, Musikguiden, DJ Clabbe* och *P4 Dans*.
- Munck Sverige AB har producerat humorserien *Lilla Al-Fadji, Ligga med P3, Meny* i P1, P3-programmet *Institutet* samt inslag för barnprogrammet *P4 Junior*.
- *Vetenskapsradion Forum* och *Vetenskapsradion Historia* producerades av Prata AB.
- Beppo Ljudproduktion har för P3 producerat programserien *Cirkus Kiev*.
- Q Produktion producerade programserierna *Retorik* och *Stadsgrönt* för P1.
- Rundfunck Media AB producerade *Jättestora frågor med Johanna Koljonen* för P3.
- Tollan Media har producerat program till *Musikmagasinet* i P2 och dokumentärprogram om Patti Smith till P4.
- Produktionsbolaget Tintenfisch producerade *Ström* i P2.

Utomståendes medverkan i Sveriges Radio 2010-2011 i mnkr

Medverkande och programanställda inom produktionen	2010	2011	2012	2013
Medverkande	50,2	47,4		
Programanställda	106,2	97,5		
Summa	156,4	144,8		

Andra slags produktionssamarbeten				
Svenska				
Produktionsutläggningar	178,4	180,9		
Samproduktioner	1,6	2,2		
Förvärv av sändningsrätter	1,5	0,0		
Summa	181,5	183,0		

Totalt	337,9	327,9		
---------------	--------------	--------------	--	--

Sveriges Radios kostnader för musikköptigheter	114,9	121,1		
---	-------	-------	--	--

Totalt utomståendes medverkan	452,8	449,0		
--------------------------------------	--------------	--------------	--	--

Programbolagen SR, SVT och UR har gemensamma definitioner av begrepp inom programverksamheten och för redovisningen av kostnader, i syfte att öka jämförbarheten mellan bolagens public service-redovisningar under tillståndsperioden. Detta innebär att jämförbara mått för utomståendes medverkan redovisas.

Under 2011 uppgick utomståendes medverkan till 449 mnkr, inklusive musikköptigheter.

Utomståendes medverkan exklusive musikköptigheter uppgick till 327,9 mnkr. Målet ligger i huvudsak på samma nivå som 2009, vilket för 2011 innebär 311,6 mnkr. Det högre utfallet hittills under innevarande tillståndsperiod beror på de tidsbegränsade särskilda satsningar som görs.

Mer än hälften av Sveriges Radios utbud består av musik. Kostnaderna för musikköptigheter utgör också en betydande del av programkostnaderna. Det är pengar som betalas ut till upphovsrättsorganisationerna STIM, IFPI och SAMI och som kommer kompositörer, textförfattare, musikförläggare och artister tillgodo. Under 2011 betalade Sveriges Radio 121,1 mnkr för musikköptigheter.

Kostnaderna för medverkande och programanställda är lägre år 2011 än 2010. Detta beror på att Sveriges Radio i större utsträckning har använt anställningsformen visstidsanställning i stället för medverkande och programanställning för programsatsningar och arbetstoppar.

Antal arvoderade medverkande i Sveriges Radio 2010-2011

År	2010	2011	2012	2013
Antal	2 600	2 928		

Tabellen visar antalet arvoderade medverkande, exklusive programanställda. Medverkande som deltar i flera program är i tabellen endast redovisade en gång. Utöver dessa medverkar en mängd experter, företrädare för organisationer och företag, politiker med mera i Sveriges Radios kanaler utan att de arvoderas.

Antal anlitade bolag för programproduktion i Sveriges Radio 2010-2011

	2010	2011	2012	2013
Stockholm	1 102	1049		
Berwaldhallen	137	122		
P4 Blekinge	17	18		
P4 Dalarna	24	18		
P4 Gotland	14	15		
P4 Gävleborg	32	34		
P4 Göteborg	224	250		
P4 Halland	29	24		
P4 Jämtland	22	31		
P4 Jönköping	25	26		
P4 Kalmar	29	33		
P4 Kristianstad	36	41		
P4 Kronoberg	57	49		
P4 Malmöhus	166	189		
P4 Norrbotten	102	99		
P4 Sjuhärad	16	18		
P4 Skaraborg	40	46		
P4 Stockholm	98	136		
P4 Sörmland	17	18		
P4 Uppland	61	115		
P4 Värmland	39	34		
P4 Väst	30	25		
P4 Västerbotten	49	59		
P4 Västernorrland	26	29		
P4 Västmanland	33	26		
P4 Örebro	42	41		
P4 Östergötland	30	25		
SR Programteknik	9	15		
Total	2 506	2 585		

Tabellen visar antalet anlitade bolag per redaktion. Några bolag har anlitats av flera redaktioner vilket innebär att de i tabellen förekommer på flera ställen. Om beställningarna från flera redaktioner enbart räknas en gång, blir summa anlitade bolag 2 047 (1 998 år 2010).

Mängden produktioner skiljer mellan bolagen, några har levererat många program/serier medan andra endast haft enstaka programuppdrag. Den absoluta merparten av anlitade bolag är enmansbolag. Till de största leverantörerna av program hör Svenska Medietjänster, Filt, Massa Media, Munck och A-One Production, som sammanlagt sysselsätter ett 80-tal personer.

För de olika formerna av utomståendes medverkan samt musikrättigheter använde Sveriges Radio således 449 mnkr.

5.7.2 Samarbete med kulturinstitutioner

SR ska, självt och i samarbete med utomstående producenter och utövare i det svenska kulturlivet, svara för en omfattande produktion av kulturprogram.

SR ska göra föreställningar, konserter och andra kulturhändelser tillgängliga för hela publiken genom samarbeten med kulturinstitutioner samt fria kulturproducenter på skilda kulturområden i hela Sverige.

(Ur Sveriges Radios sändningstillstånd 2010–2013, § 12)

Ett operaverk som många operakännare har hört talas om men få verkligen kunnat lyssna till är Wilhelm Stenhammars "Tirfing" från 1898. Den spelades 17 gånger kring det förra sekelskiftet och sen, i 110 år, inte alls - fram till oktober 2011 då det var ny premiär i Malmö och i P2. Samarbetet mellan Sveriges Radio Malmöhus och Malmö Opera, som resulterade i den direktsända premiären, tillhör ett av alla de samarbeten som Sveriges Radio varje år har med kulturföreningar och institutioner.

I samarbete med kulturinstitutioner räknar Sveriges Radio in alla kulturproducerande institutioner och aktiviteter som får statligt stöd, landstingsstöd eller kommunalt stöd, till exempel opera- och teaterinstitutioner och de statligt finansierade symfoniorkestrarna samt även musikanordnare som länsmusiken och musikhögskolorna liksom fria kulturgrupper. Till kulturinstitutioner räknar Sveriges Radio även bibliotek, museer och kulturföreningar samt sändningar från eller inspelningar vid festivaler.

Fler exempel på samarbeten under 2011:

Samarbeten i P1

- *Filosofiska Rummet* samarbetar kontinuerligt med universitet, högskolor samt under året speciellt med Grubbelklubben på Moriska paviljongen i Malmö inför publik.
- Dokumentärredaktionen deltar årligen i dokumentärfestivalen Tempo samt samarbetar med kulturföreningen Fanzingo.
- På Audiorama, scen för ljudkonst och nyskapad dramatik i Stockholm, har dokumentärredaktionen erbjudit öppna lyssningar på programmet "En tisdag i september" om timmarna på Manhattan strax före och efter terrorattacken i New York 11 september 2001.
- Livsåskådningsredaktionen sänder varje år musikgudstjänster från olika kyrkor runt om i Sverige.

Samarbeten i P2

- Samarbeten med bland andra Stockholms Konserthus, Stockholms Kungliga Opera och Kungliga Musikaliska Akademien i ett antal konserter och föreställningar. Exempel är "Carmen" och "Karmelitsystrarna" från Stockholmsoperan.
- I samarbete med Göteborgsoperan sändes "Salome".
- Gävle Konserthus, Västerås Konserthus och Uppsala Konsert Kongress har varit andra samarbetspartner under året, liksom Stora Teatern i Göteborg med Världsmusikgalan.
- Swedish Jazz Celebration gjordes i år i samarbete med Svensk Musik, Norrbottensmusiken och Kulturens Hus i Luleå.
- Art's Birthday Party gjordes i samarbete med Södra Teatern i Stockholm.
- Sameradion samarbetade med samisk musikfestival i samband med den samiska musiktävlingen och Sameteatern på Jokkmokks marknad.
- SR Örebros Hjalms nyårskrock med Peter Flack och Svenska kammarorkestern sändes i både P2 och P4.

- Uruppförande och interaktivt musikexperiment spelades in av SR Malmöhus för P2:s satsning på den svenska stråkkvartetten. Fem nyskrivna stycken för stråkkvartetter beställdes av olika svenska kompositörer i den klassiska genren. Alla stråkkvartetterna uruppfördes och spelades in för radiosändning på Mellby Atelier utanför Kivik.

Samarbeten i P3

- P3 har bevakat några av de mest relevanta musikfestivalerna i Sverige, som Peace and Love i Borlänge, Way Out West i Göteborg, Storsjöyran i Östersund och Uppsala Reggae Festival.
- Humorhimlen åkte på turné med stora delar av P3:s humorprogram till fyra orter i Sverige och samarbetade där med lokala aktörer, bland annat Södra Teatern i Stockholm och Folkets Hus i Falköping.
- I *Musikhjälpen* har en mängd musikgrupper och kulturarbetare medverkat under den sex dygn långa direktsändningen i P3. *Musikhjälpen* arrangerade även en konsert i samarbete med Stora Teatern i Göteborg.

Samarbeten i P4

- P4 Västerbotten samarbetade med berättarklubbar för att hitta berättelser till programmet *Ordstorm*. Norrlandsoperan är en naturlig samarbetspartner liksom Föreningen Jazz i Umeå.
- Under Världens Barn-kampanjen spelade P4 Örebro in en barnkonsert tillsammans med Betelkyrkan i Örebro.
- P4 Värmland har under året följt Värmlandsoperans uppsättning av Wagners "Ringens", där publiken kunde se alla de fyra operaföreställningarna under en veckas tid. P4 Värmland berättade i sex reportage om teamet bakom uppsättningen, arbetet på scenen och i orkesterdicket. Reportagen sändes också i P2:s *Mitt i musiken*.
- När "Packmoppeturnén" årgång 2011 kickades igång fanns P4 Värmland med för att under några dagar delta i turnélivet genom glesbygden med en gammal moppe som transportmedel. Resultatet sändes både lokalt och i riksprogrammet *P4 Kultur*.
- P4 Jämtland producerade i samarbete med Estrad norr satirserien "Parasiten" på 20 avsnitt, om vinterns utbrott av parasiten *Cryptosporidium* i dricksvattnet i Östersund.
- I samarbete med Reginateatern har P4 Uppland genomfört musikkaféer.
- P4 Uppland har också samarbetat med Stenhagens kulturhus kring en offentlig debatt om fotbollen i länet.
- P4 Sörmland genomförde tillsammans med Eskilstuna kommun, studieförbunden, invandrarföreningar med flera varje höst "Eskilstuna världskulturfestival".
- P4 Malmö gjorde i somras programserien Par i böcker där en bibliotekarie från Malmö stadsbibliotek tipsade om bra sommarlektyr.

Samarbeten med kulturinstitutioner, antal utsändningar och timmar

Antal utsändningar	2010	2011	2012	2013
Rikskanaler	675	639		
Lokala kanaler	2 078	1 972		
Webb	30	9		
Totalt	2 783	2 620		

Timmar	2010	2011	2012	2013
Rikskanaler	930	1 013		
Lokala kanaler	878	888		
Webb	42	14		
Totalt	1 850	1 915		

Programbolagen SR, SVT och UR har gemensamma definitioner av begrepp inom programverksamheten och för redovisningen av kostnader, i syfte att öka jämförbarheten mellan bolagens public service-redovisningar under tillståndsperioden. Detta innebär att jämförbara mått för samarbete med kulturinstitutioner redovisas.

5.8 Det mångkulturella Sverige

SR ska tillhandahålla ett mångsidigt utbud. Det utländska programutbudet ska spegla olika kulturkretsar och innehålla program från olika delar av världen. Program om och från de nordiska grannländerna ska sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen.

(Ur Sveriges Radios sändningstillstånd 2010–2013, § 12)

Sverige är ett mångkulturellt samhälle. Det ska också avspeglas i Sveriges Radios utbud och i den mångfald av röster och uttryck som hörs dagligen. Under 2011 har programutbudet speglat och granskat företeelser på skilda håll i landet men också skapat identitet och igenkänning genom berättelser från Sverige och världen.

Sveriges Radio arbetar med mångfaldsmål. Varje redaktion sätter konkreta och mätbara mål för den egna programverksamheten. Exempel på sådana mål är att varje dag intervjua någon berörd/sakkunnig/makthavare med annan bakgrund än svensk eller att antalet medverkande med utomnordisk bakgrund ska vara minst två i veckan.

2010 gjordes en satsning på mångfaldsreportrar som förstärkt redaktionerna och medverkat till att förnya innehållet. Mångfaldsreportrarna har på olika sätt bidragit med sina erfarenheter i form av bloggar, krönikor, panelmedverkan och inte minst genom sina unika kontaktnät. I vardagsarbetet har det lett till att Sveriges Radios alla kanaler skildrat Sverige med delvis nya ögon, ämnesval och perspektiv.

Inom Sveriges Radio finns redaktioner vars hela uppdrag karaktäriseras av mångkultur och mångfald. Detta gäller särskilt SR International, Sameradion, SR Sisuradio, SR Metropol och Din Gata. SR Metropol och Din Gata är två kanaler som vänder sig till den unga urbana publiken i Stockholm respektive Malmö, inte minst till ungdomar med annan etnisk bakgrund.

Livsaskådningsprogram som *Människor och tro*, *Morgonandakten* och *Tankar för dagen* liksom många samhällsprogram står för en viktig del av Sveriges Radios mångreligiösa och mångkulturella utbud.

Musik är i hög grad gränsöverskridande. Det mångkulturella Sverige hörs bland annat i P2-programmen *Folke* och *Världens Liv*. *Folke* har under 2011 sänt en ny serie om våra minoriteters traditionsmusik, med bland annat jiddischmusik. Varje vecka träffar man i programmet människor med annan bakgrund än svensk, som uigureernas främsta artist, före detta Eskilstunabon Kurash Sultan eller svensk-tibetanska sångerskan Chime Arkhang. *Världens Liv* speglar hela Sveriges rika musikliv, med betoning på traditionsmusik från världens alla hörn spelad av musiker från hela världen. Lyssnaren får också berättelserna bakom musiken.

Den arabiska våren har fått utrymme såväl i lokala kanaler som i riksprogram. Ett exempel är P4 Malmö som följde händelserna med skåningar som har sina rötter i Mellanöstern. Bevakningen kulminerade i en direktsänd temasändning från Gustav Adolfs torg i Helsingborg. Gäster och forskare diskuterade med publiken hur revolutionsvåren påverkat Skåne och vad som händer i Mellanöstern.

Även i radiodokumentärer har publiken fått ta del av skilda villkor och förutsättningar.

- P4 Jönköpings dokumentär om könsstympning i Somalia har uppmärksammats och även fått internationellt genomslag.
- Dokumentären "Klart att det skulle hända i Malmö" skildrade konsekvenserna av de förutfattade meningarna om förorten som bland annat finns i media.
- I dokumentären "Dansturken" har P4 Uppland skildrat stereotypa bilder av invandrare.

Barn och ungdomar är viktiga målgrupper för Sveriges Radio. *Junior i P4* rekryterar barnreportrar med olika bakgrund, och P4 Kronoberg har under 2011 samarbetat med barn med afrikansk och irakisk bakgrund.

Sveriges Radios strävan är att det mångkulturella Sverige ska ingå som en naturlig del av programutbudet. Sveriges Radio satsar också på variation och bredd i enskilda program och kanaler. Här några exempel som ger en bild av utbudet 2011.

- "Ny i Skåne och Sverige" - P4 Malmö följer en sfi-klass väg in i svenska språket och samhället.
- P4 Värmland har både i nyhetsinslag och i riksprogrammet *P4 Granskar* belyst godtyckligheter i att bedöma till vilket land papperslösa flyktingar ska avvisas.
- *P4 Megafon* - P4 Väst webbsände fyra kvällar från fritidsgårdar i Uddevalla och Trollhättan, där ungdomar mötte makthavare från kommunerna.
- P4 Kalmar, P4 Malmöhus och P4 Värmland har på olika sätt skildrat problematiken kring simkunskap, kvinnors krav på särskilda badtider och badkläder i kommunala simhallar.
- "Åtta skönheter" - P4 Västernorrland om skönhet och ideal med personer från åtta olika kulturer.
- "Från Tahrir till Husby" - Programmen *Barnen* och *Tendens* har i reportage tagit upp frågor om att söka sina rötter och exilens dilemma.
- Radioteatern har producerat "Iranska röster" i samarbete med Riksteatern och Sida.
- I talkshowprogrammen *Nordegren i P1* och *Epstein i P1* har en majoritet av bisittarna en annan etnisk härkomst än svensk. Det finns även en variation av åldrar och livsaskådningsprogram bland dem som medverkar.

5.8.1 Minoritets- och invandrarspråk

SR ska beakta språkliga och etniska minoriteters intressen. Verksamheten ska vara ett prioriterat område. Tillgängligheten ska förbättras. Minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli och romani chib ska inta en särställning. SR ska ha en dialog med de berörda grupperna.

I fråga om verksamhet för språkliga och etniska minoriteter får SR, SVT och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser.

(Ur Sveriges Radios sändningstillstånd 2010–2013, § 16)

Sveriges Radio har ett unikt utbud på fyra av de fem inhemska minoritetsspråken: finska, meänkieli (tornedalsfinska), samiska (på flera olika dialekter) och romani chib. Programmen har en särställning i verksamheten och syftar till att stärka och utveckla minoriteternas kultur, identitet och språk som viktiga och självklara delar av den svenska mångfalden. För barn finns ett särskilt utbud inom ramen för *Magiska Skrinet* – sagor på samtliga minoritetsspråk inklusive jiddisch, som också översätts till svenska. Även för ungdomar och unga vuxna finns ett utbud på de inhemska minoritetsspråken.

SR Sisuradio har under 2011 satsat på att nå nya sverigefinska och tornedalsfinska lyssnare/användare samt att nå andra och tredje generationens sverigefinnar, som ofta har svagare kunskaper i finska. Detta sker bland annat genom att ungdomsprogrammet *Finska Pinnar* utvecklat ett tvåspråkigt programformat och genom satsningar på webb och sociala medier.

SR Sameradion har under 2011 granskat samisk demokrati. Bevakningen av turbulensen inom Sametinget var ett ämne som engagerade lyssnarna och frågan debatterades livligt på webben.

Sedan 2010 sänds nyhetsorienterande samhällsprogram på romani chib varje vardag. Inom ramen för dessa förekommer olika ämnen som är inriktade på de unga lyssnarna, men också på romernas situation utanför Sverige.

Utöver detta har Sveriges Radio sändningar på en rad olika språk. Dessa riktar sig främst till nyanlända invandrare som behöver information om Sverige på det egna språket. Under 2011 sändes på arabiska, kurdiska, persiska och somaliska samt engelska som crossover-språk.

SR International har under 2011 etablerat nya sändningstider inklusive en halvtimme på engelska varje vardag. Fokus i nyhetsarbetet har legat på att utveckla originaljournalistiken vilket bland annat resulterat i att inslag från SR International också hörts i såväl lokala som nationella nyhetssändningar.

Som ett sätt att öka tillgängligheten finns sändningarna på minoritets- och invandrarspråk också på Sveriges Radios webb för efterlyssning och nedladdning.

Sveriges Radio har under 2011 fortsatt att utveckla samarbetet mellan redaktionerna för minoritets- och invandrarspråk och Sveriges Radios övriga redaktioner. En viktig aspekt är att ge majoritetsbefolkningen insikt i och ökade kunskaper om minoriteternas perspektiv.

Jiddisch som minoritetsspråk har uppmärksammats i nyhetsbevakningen av Ekot, Sisuradio och Radio Romano (sändningar på romani chib) med anledning av att diskrimineringsombudsmannen utreder modersmålsundervisningen på inhemska minoritetsspråk.

För de jiddischtalande barnen finns *Magiska Skrinets* sagor att lyssna till på webben och i poddarkivet.

Romernas situation i Sverige och i övriga Europa uppmärksammades under en två veckors serie i programmen *Tendens* och *Barnen*.

Vetenskapsradion Språket i P1 har under det gångna året haft flera diskussioner och programinslag om de nationella minoritetsspråken:

- Romani: om romers och resandefolkets avtryck bland de svenska ortnamnen.
- Jiddisch: om sommarkurser och barnböcker på jiddisch.
- Finska: om Sisuradios inslag om svensk-finsk humor.
- Samiska: om sommarkurser och om Östersunds språkambassadör för minoritetsspråken.

Även övergripande frågor har tagits upp, såsom utökningen av förvaltningsområden för nationella minoriteter. Inom dessa områden har man rätt att få stöd av myndigheter på det egna språket.

SR Sisuradio

Sisuradios fokusområden under 2011 har varit att sätta agendan ur minoritetsradions synvinkel, nå nya sverigefinska och tornedalsfinska lyssnare/användare via webb och sociala medier, fånga andra och tredje generationens sverigefinnar samt ökat samarbete med andra redaktioner inom Sveriges Radio.

Sisu-nyheterna och aktualitetsprogrammet *Studio Sisu* har avslöjat hur utbildning av lärare på minoritetsspråk har försämrats och att flera kommuner inklusive Stockholms stad inte följer minoritetslagen avseende förskoleverksamhet för sverigefinska barn. Sisuradio har också granskat sverigefinska föreningar och intresseorganisationer samt Svenska kyrkans finskspråkiga verksamhet.

Sisuradio har skildrat nyskapande sverigefinska kulturfenomen i hela landet, till exempel den sverigefinska teatern Uusi teatteri och Dramatens "Mormors svarta ögon".

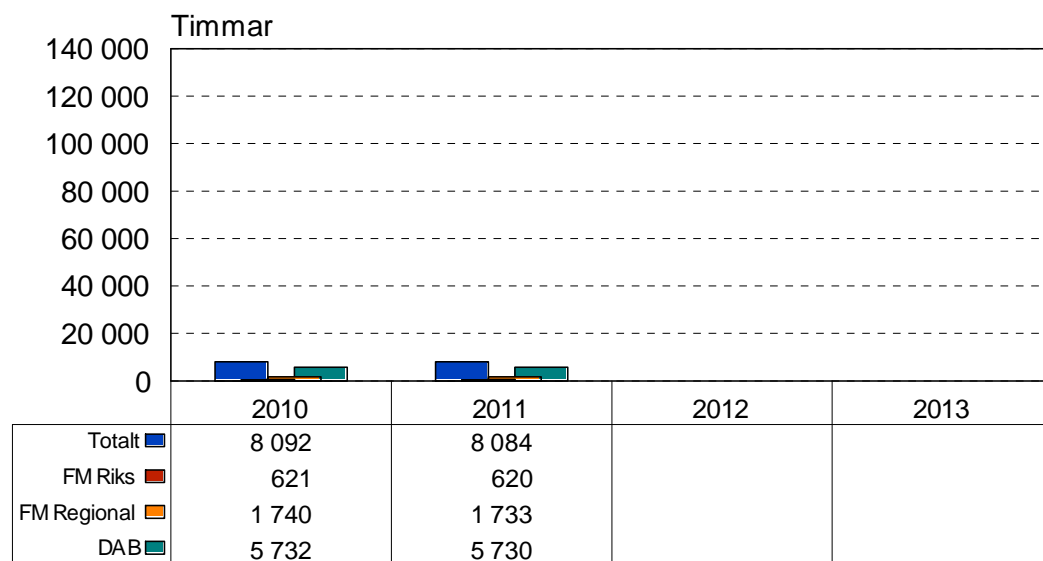
Kanalens största interaktiva satsning var tävlingen "Sverigefinnar 2011". Med hjälp av lyssnare vaskade man fram Sverigefinne 2011, Ung Sverigefinne 2011 och Vardagshjälte 2011. Tävlingen avslutades med en direktsänd prisutdelningsgala. Andra populära interaktiva program har varit önskeprogrammen *OlliOlli* och det trespråkiga *Finnmix* i Norrbotten.

För att bättre nå andra och tredje generationens sverigefinnar – som ofta har svagare kunskaper i finska - har det gamla ungdomsprogrammet *Finska pinnar* utvecklats till ett tvåspråkigt program för unga vuxna. Där ingår ett uppskattat inslag, Mark Levengoods "Språkinformation från Finland". I serien, som innehåller humor, allvar, folkbildning och satir, lär Levengood lyssnaren allt som är värt att veta om det finska språket.

Barnprogrammet *Roketti* har haft två stora satsningar. Minoritetsprojektet *Det magiska skrinet* fick fem nyskrivna sagor både på finska och meänkieli. *Roketti* har sänt ytterligare 12 sagor på finska, som också finns i *Magiska skrinets* sagobank. Den andra satsningen var barnmusik-evenemanget *Kipinä* (Gnistan) med 100 barn och föräldrar i publiken. Under evenemanget utlystes en tävling för att hitta nya sverigefinska barnvisor. Hösten 2012 kommer uppföljningen då de tio bästa låtarna från tävlingen spelas i FM som en direktsänd konsert.

Genom Sisuradios samarbete med andra kanaler och redaktioner inom Sveriges Radio har minoritetsperspektivet nått också majoritetslyssnare.

SR Sisuradios sändningar 2011, i timmar

Meänraatio

Programmen på meänkieli har under 2011 präglats av den starka industriexpansion som skett i Tornedalen under året, bland annat satsningen på en ny gruva i Pajalaområdet. Dess inverkan på hela samhället har speglats på olika sätt i programmen.

Programmen på meänkieli har sin bas i nyheter, aktualiteter, samhällsdebatt och kultur. Inom kulturområdet har två särskilda satsningar gjorts under året:

- "Minnesåret 2011" – En granskande reportageserie om den laestadianska väckelse-rörelsen, med anledning av att det var 150 år sedan predikanten Lars Levi Laestadius dog.
- Tornedalsfesten 2011 där Sveriges Radio samarbetade med Tornedalsteatern och Tornedalens musikklubb som båda fyllde 25 år. Arrangemanget gjordes också i samarbete med fria kulturproducenter.

Under året har Meänraatio fortsatt satsa på utbudet för de mindre barnen och även gjort en ny satsning med ett utbud på meänkieli för ungdomar/unga vuxna. *Gränslösa ungdomar* erbjuder tonårspubliken ett webbutbud på meänkieli - ett utbud som också hörs i FM.

Varje fredag sänds *Finnmix*, ett önskeprogram som sänds på tre språk: meänkieli, finska och svenska.

Sameradion

Sameradion sänder program inom Sveriges Radios samtliga programområden och för alla åldersgrupper. Sameradion sänder på nordsamiska, lulesamiska, sydsamiska och svenska.

Sameradion granskar och bevakar det samiska samhället inom alla samhällsgrupper och följer utvecklingen inom andra urfolkssamhällen i världen. Under året sände Sameradion dels i FM, dels via en unik webbradiokanal som även finns tillgänglig via mobilen. Sameradion har sin huvudredaktion i Kiruna och har personal i Stockholm, Umeå, Arvidsjaur och Luleå.

2011 var bevakningen av turbulensen inom Sametinget ett av Sameradians viktiga uppdrag. Direktsändningar från fyra Sametingsmöten genomfördes. Granskningen av den samiska demokratin har debatterats livligt på webben.

Sameradion var på plats i London när samiska organisationer protesterade mot gruv-etableringsplaner i Sápmi. Sameradion deltar också i det internationella klimatprojektet "Eye on the Arctic", vars syfte är att rapportera om klimatförändringar och dess konsekvenser för människorna i Arktis. Man berättade bland annat om en sjö som helt tagits över av gäddor, som en konsekvens av att vattnets temperatur ökar.

Förutom *Magiska Skrinet* har Sameradion sänt barnradioteater, bland annat "Dolla och Druida" och barnens höjdpunkt under året var "Eld" i 25 delar.

Sameradion direktsände den samiska melodifestivalen som hölls i norska Sápmi och bevakade den internationella minoritetssångfestivalen, som i år gick av stapeln i Udine, Italien.

Under 2011 har Sveriges Radios och Sveriges Televisions samiska verksamheter etablerat en gemensam nyhetsservice på text-tv, i tillägg till 2010 års satsning på en gemensam nyhetswebb. SR Sameradio har ett omfattande samarbete med den norska och finska Sameradion, vilket är viktigt då samerna är ett folk som är delat i flera nationalstater. SR Sameradio har ett nära samarbete med de nordligaste P4-kanalerna, vilket leder till mångfald för både den samiska och den svenska målgruppen. Det finns också samarbete med Sisuradio och SR International inom frågor som berör nationella minoriteter.

Radio Romani

Sveriges Radio har ambitionen att nå ut till de olika romska grupperna genom att erbjuda program på flera romanidialekter.

Redaktionen för romani chib, som också har ett uttalat kulturbevarande-/befrämjande uppdrag, sänder ett nyhetsorienterat halvtimmesprogram alla vardagar i FM och på webben.

Den romska gruppen har under våren, inom ramen för Sveriges Radios barnprojekt *Magiska skrinet*, producerat och sänt fem (10 min långa) sagor för barn. Sagorna gick i repris under hösten, och ligger kvar på webben för lyssning i efterhand.

De romska programmen har under 2011 haft en rad ämnen för de unga lyssnarna. Det har bland annat handlat om skolk i skolan och om läsplattan som undervisningsmedel. I ett reportage från Gymnasiemässan i Stockholm i november informerades de unga romska lyssnarna om de nya antagningsreglerna. Reportrarna har också undersökt romsk barn- och ungdomslitteratur på biblioteken och presenterat en jour för unga romska tjejer i Uppsala.

Ett av ungdomarnas favoritämnen – mode – har också tagits upp. Nästa års modetrend med långa kjolar för kvinnor och lackskor för män är som klippt och skuren för romer. I ett reportage fick unga romska killar och tjejer berätta om hur de kan kombinera den nya modetrenden med den traditionellt romska, strikta klädkoden.

Bland särskilda program kan nämnas att redaktionen i maj rapporterade från ett romskt ghetto i den tjeckiska orten Ústí nad Labem och om konfrontationen mellan romer och majoritetsbefolkningen där. Reportrarna framträdde senare under hösten i Sveriges Radios webbnyhetskanal "Alltid nyheter" med att belysa situationen i Ústí nad Labem.

Den romska redaktionen bevakar konferenser, symposier och festivaler med anknytning till minoritetsproblematiken, med tyngdpunkt på romska frågor. Ett exempel är konferensen "Genus och demokrati" i november i Arvidsjaur.

Program på minoritetsspråk i Sveriges Radio 2010-2011, timmar

	2010	2011	2012	2013
Finska	8 111	8 102		
Tornedalsfinska/meänkieli	642	638		
Samiska	9 651	9 648		
Romani chib	365	389		
Totalt	18 769	18 776		

I bilaga 1 finns mer detaljerad redovisning av sändningstiden på nationella minoritetsspråk 2011, uppdelad i olika kategorier. Bilagans format är gemensamt för de tre programbolagen, så att läsaren lättare kan skapa sig en samlad bild av public service-utbudet för dessa målgrupper.

Program på minoritetsspråk i Sveriges Radio 2010-2011, kostnader mnkr

	2010	2011	2012	2013
Finska	86,1	89,8		
Tornedalsfinska/meänkieli	5,9	6,2		
Samiska	33,5	35,0		
Romani chib	5,2	5,4		
Totalt	130,7	136,4		

SR International

Sveriges Radios program på invandarspråk vänder sig främst till nyanlända invandrare som är i behov av information och orienteringshjälp i samhället.

Sveriges Radio har en samlad redaktion för invandarspråk - SR International. Under 2011 sändes i FM på arabiska, kurdiska, persiska, somaliska och engelska som "crossover-språk". Sändningarna finns också tillgängliga via webb och kabel-tv.

Sändningarna med tillhörande webbtjänst är uttalat nyhets- och aktualitetsorienterade och innehåller dessutom bakgrundsinformation som begripliggör det svenska samhället och den svenska kulturen för de olika målgrupperna.

Nyhetsarbetet fokuserade under 2011 på att utveckla originaljournalistiken genom att förbättra rutinerna för att samla idéer och material samt bearbeta det på svenska. Detta har gjort språkgruppernas uppslag tillgängliga för alla redaktioner inom Sveriges Radio. Drygt hundra inslag med nya perspektiv på händelser och företeelser från SR Internationals reportrar, sändes i lokala kanaler, Ekot och webbkanalen "Alltid Nyheter".

SR International har under 2011 sänt en serie inslag om skolbarns dåliga resultat i eftersatta skolor. I Sveriges Radios realtidsgräv om brott i skolan deltog redaktionens representant i reporternätverket och kurdiska språkgruppen med inslag om narkotikaförsäljning vid skolgårdar.

SR International sände på engelska "Hur lagar man god skolmat?" med kocken Dan Svensson som har lämnat Café Opera för att jobba med skolmat. På arabiska sändes "Hur hantera sjukdomen diabetes" som är ett stort problem i invandrargrupper.

Den engelska redaktionen har under året genomfört två direktsändningar från Stockholmsområdet.

- En sändning från Slussen handlade om hur den planerade ombyggnaden kommer att påverka infrastrukturen, boendet och kulturarvet. Med i samtalet var politiker och ansvariga för byggplaner och arkitektur.
- Den andra sändningen i samband med skolavslutningen handlade om skolan och de ungas missbruk mot bakgrund av att allt yngre elever börjar missbruka alkohol och droger. Med i samtalet var bland andra representanter från Maria Ungdom och polisen.

SR International har i sina arabiska sändningar rapporterat om svenska deltagare i friidrotts-VM i Sydkorea. I de persiska sändningarna har Nazanin Vaseghpanah porträtterats – en persisk fotbollstjej som spelar för AIK och i det svenska damlandslaget.

Under året har SR International även förstärkt arbetet med webben, till exempel i samband med 25-årsdagen av Palmemordet och 10-årsdagen av 11-septemberattackerna.

Program på invandrarspråk i Sveriges Radio 2010-2011, timmar

	2010	2011	2012	2013
Albanska	81	0		
Arabiska	391	390		
Assyriska	27	0		
Kurdiska	283	390		
Persiska	192	234		
Serbiska, kroatiska, bosniska	124	0		
Somaliska	121	156		
Engelska	150	390		
Totalt	1 370	1 560		

Program på invandrarspråk i Sveriges Radio 2010-2011, kostnader mnkr

	2010	2011	2012	2013
Totalt	49,5	51,7		

5.8.2 Sveriges Radios utlandsutbud

2011 blev det första året utan kort- och mellanvågssändningar efter att Sveriges Radio i november 2010, i likhet med många andra internationella radiobolag, lämnade de traditionella plattformarna för utlandssändningar till förmån för webben. Den engelska redaktionens nyhetsutbud finns idag både i FM och på webben, medan det ryska och tyska utbudet finns på webben. Därutöver finns hela Sveriges Radios utbud tillgängligt utomlands via webben.

Radio Swedens utlandsutbud 2010-2011, timmar

	2010	2011	2012	2013
Svenska	543	0		
Engelska	565	0		
Ryska	299	0		
Totalt	1 407	0		

Radio Swedens utlandsutbud 2010-2011, kostnader i mnkr

	2010	2011	2012	2013
Totalt	12,2	12,7		

Kostnaden 12,7 mnkr för utlandsutbudet avser produktion av webb-material. Detta utbud sänds inte utan finns för nedladdning, därför redovisas ingen sändningstid.

5.8.3 Nordiskt samarbete

Sveriges Radio och public service-företagen Danmarks Radio, Norsk Rikskringkasting och finska Yleisradio har ett etablerat samarbete. Det handlar inte enbart om journalistik utan företagen lär sig av varandra även vad gäller organisation, teknik, administration, personalvård och kompetensutveckling. Public service-bolagens vd:ar träffas regelbundet.

Årligen ordnas en rad nordiska konferenser där medarbetare från Sveriges Radio deltar för kunskapsutbyte och planering av gemensamma utvecklingsprojekt. Några exempel är Nordvision, Nordiska Radioteaterdagar samt featurekonferenser för dokumentär- och livsåskådningsredaktioner. Ett seminarium om gestaltat berättande med NRK:s dokumentärredaktion gav inspiration till Sveriges Radio att starta en utbildning i gestaltat berättande i samarbete med NRK. Sveriges Radio tävlade med webbsatsningen Radioapans sajt vid Prix Nordica 2011 och Nordisk barnmediefestival.

Publicistiskt samarbete sker naturligt i samband med stora nyhetshändelser. Några exempel:

- Reportrar från Danmarks Radio medverkade i P4 Malmöhus i samband med det danska valet.
- Samhällsredaktionen samsände med NRK en högmässa från Oslo domkyrka med anledning av attentaten på Utöya.
- P4 Väst sände två morgonprogram från Oslo i samband med Skid-VM.

NRK:s nyhetskanal använder i stor utsträckning Sveriges Radios utrikeskorrespondenter, samt delar av övrigt nyhetsmaterial. Även Yle:s sändningar på svenska använder nyhetsmaterial från Sveriges Radio.

Vid gränserna etableras också mer regelbundna och intensiva samarbeten.

- Sameradion har ett dagligt nyhets- och reportageutbyte med både NRK:s och YLE:s Sápmiredaktioner.
- P4 Väst har varje vecka en programpunkt ”Hallå Norge” där en norsk programledare är med i det lokala morgonprogrammet.
- P4 Värmland har nyhetssamarbete med NRK Östfold och NRK Hedmark.

Sveriges Radios musikredaktion deltar i flera nordiska samarbeten, delvis inom ramen för EBU. 2011 producerades en nordisk-baltisk konsertserie och ett sommarfestivalerbjudande till medlemsländerna. Sveriges Radio medverkar också i EBU:s nordiska-baltiska jazz-samarbete för yngre jazzmusiker.

5.9 Barn och unga

SR ska erbjuda ett varierat utbud av program av hög kvalitet för och med barn och unga.

Programmen ska på barns och ungdomars egna villkor förmedla nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen. SR ska ha en omfattande nyproduktion och egen produktion av program i olika genrer för barn och unga.

SR ska särskilt utveckla programverksamheten för de äldre barnen och ungdomarna.

SR ska ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn och ungdomar som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper.

(Ur Sveriges Radios sändningstillstånd 2010-2013, § 14)

5.9.1 Barnutbudet

Sveriges Radios barnutbud är uppdelat i två målgrupper, yngre barn upp till åtta år och äldre barn 9-12 år. Med denna målgruppsindelning tillgodoses behov och förväntningar hos så många barn som möjligt.

Den övervägande delen av Sveriges Radios FM-utbud för barn finns i P4, Sveriges Radios familjekanal. P4 är kanalen med flest lyssnare generellt, men också bland föräldrar och därför även barn. Vissa program sänds även i P1 och i P2. Alla barnprogram är tillgängliga för lyssning via webben i minst 30 dagar efter att de sänts. En stor del av programmen finns därefter tillgängliga i poddarkiv. Barnutbudet finns även i Radioapans knattekanal på webben som vänder sig till de yngre barnen.

Program för yngre barn

Varje vardag sänds *Barnradion* i P4 där målgruppen är de yngre barnen upp till åtta år. I *Barnradion* sätts de yngsta lyssnarna i centrum med dramatik, musik, ljud, röster och dialekter. Under året har många nya originalmanus hörts i *Barnradion*, såväl som tidigare inspelade sagor.

Varje år sänds ett antal klassiker ur arkivet. I tio program hördes ”Grodan Boll” som trots seriens ålder är modern både när det gäller innehåll och tilltal. Berättelsernas ämnen är

aktuella, som miljö och ekologi, med en ljudkvalitet som dagens produktioner. Radioapan presenterade inslagen med hjälp av nyskrivna texter vars innehåll relaterade till Grodan Boll.

Barnradion har sänt "Sagotajm", nyskrivna sagor på klassisk grund, särskilt för mindre barn som kan ha svårt att koncentrera sig på alla förvecklingar i mer komplicerade sagor. I sagorna finns en modern tematik, men de berättas i den klassiska formen.

Barnens röster är mycket närvarande i *Barnradion*, oftast som presentatörer och huvudpersoner. Detta är delvis tack vare Radioapan, som hörs i merparten av *Barnradions* produktioner. Radioapans röst görs av barn, likaså hans djurvänner. I serien "Fantasiresor" har barn med annan etnisk härkomst än svensk varit berättare, i serien "Sagotajm" hörs en barnröst som återkommande karaktär. I *Julkalendern* görs flera av rollerna av barn och i *Radioapans knattekanal* på webben hörs barn som blir intervjuade och barn som önskar favoritlåtar.

Program för äldre barn

Unga Radioteatern producerar gestaltande föreställningar för barn i åldersgruppen 9-12 år och deras familjer. Lyssnarna bjuds på angelägna och fantasifulla historier med karaktärer att känna igen och intressera sig för. *Unga Radioteatern* är Sveriges största teater för barn sett till publikantal, med sändningar i P4 varje söndag och i P1 under jul- och sommarlov.

Unga Radioteatern engagerar varje år ett stort antal externa medverkande, dramatiker, regissörer, skådespelare och musiker. Bland dessa finns såväl debutanter som etablerade konstnärer med skiftande uttryck.

Under året har en lyssnarundersökning gjorts bland drygt 600 barn i mellanstadiet i geografiskt spridda skolor. Syftet har varit att dokumentera *Unga Radioteaterns* förmåga att kommunicera med målgruppen - är föreställningarna tillräckligt tydliga för att lyssnarna ska förstå, stimulerar och inspirerar de barnens fantasi, hur många procent av barnen tycker om föreställningarna och vill höra mer?

Resultatet är mycket positivt. I princip alla barn tillgodogör sig innehållet i föreställningen, cirka 85 procent av barnen tycker att föreställningarna är bra och cirka 80 procent av barnen kan tänka sig att lyssna igen. Utifrån denna kunskap fortsätter nu *Unga Radioteatern* att utveckla sina föreställningar och sitt publik- och marknadsföringsarbete.

Sommarlov med Junior sändes i P4 två halvtimmar i veckan under sommarlovet, i anslutning till och i samarbete med SVT:s program "Sommarlov". Programmet blandar humorinslag med frågor om kropp och knopp och aktuella nyheter från *Junior i P4*. I programmets generationsöverskridande projekt "Få hjälp av en pensionär" bad barn pensionärer om hjälp med olika saker, såsom att dyka eller att göra en smart strandpicknick. *Sommarlov med Junior* sände flera nyproducerade humorinslag varje vecka. De byggde på tjuvringningens idé och fick stort genomslag i sociala medier och på webben. Även under hösten producerades specialgjorda humorinslag för barn, "Amelie frågar chans" som sändes i P4.

Vi i femman fyller femtio år nästa säsong. Nästan 70 000 femteklassare ställer upp i uttagningen, som därefter fortsätter i lokala deltävlingar i Sveriges Radios 25 lokala kanaler. Via regionala delfinaler avslutas *Vi i Femman* i två rikssända semifinaler och en tv-sänd final.

Under hösten startade *Juniorsporten*, ett sportprogram för och med barn i åldrarna 9-12 år. Programmet sänds på söndagar och tar upp barns frågeställningar och upplevelser inom idrotten, med allt ifrån hur man tränar tacklingar i ishockey och hur man känner inför att ha sin pappa som tränare, till vad det kostar att utöva olika idrotter och hur man gör för att få råd och hjälp. I programmet får barnen också möjlighet att ställa frågor till sina idoler och till Radiosportens experter inom de olika idrotterna. Eftersom detta program ligger inom ramen för Radiosportens sändningar, redovisas sändningstiden inte separat för målgruppen barn.

När skolbarnen hade höstlov lät Sveriges Radio barnen ta över P4 under en helg. Barn styrde då helgens program vad gäller urval, det redaktionella arbetet, idéprocesserna och ämnesval. Under helgen kunde man exempelvis höra barn intervju Fredrik Reinfeldt, ifrågasätta skolmatsalarnas olika fiskgratänger, recensera Tintin-film, diskutera med utrikeskorrespondenter, vara medprogramledare i både *Ring så spelar vi* och *Melodikrysset* samt kommentera sport i *Radiosporten*.

Julkalendern

2011-års *Julkalender* - Allt du önskar - handlade om 11-åriga Elvira som önskar sig en mobiltelefon av sin arbetslösa mamma. Elviras mamma åker bort för att kunna få ihop pengar till julklappar åt Elvira, och socialtjänsten placerar Elvira hos familjen Lancelot där hon ska vara tills hennes mamma kommer tillbaka, med ett jobb och kanske en mobiltelefon. Hos den väldigt rika familjen Lancelot får hon allt hon önskar sig, men misstänker att något inte står rätt till.

Julkalendern är lika mycket en ljudlig produktion som en produktion att ta till sig på andra plattformar som webben. På barnwebben finns tävlingar, webbspel, persongalleri, illustrationer och ljudklipp med mera som alla relaterar till julkalendern. Här kan man kommentera avsnitten, diskutera och fråga om innehållet. Här finns också fakta om sophantering och recyclingtips, intervjuer med huvudpersonerna och möjlighet att lyssna på avsnitten när det passar lyssnaren.

Nyheter för barn

Junior i P4 är ett nyhetsmagasin för åldersgruppen 9-12 år som sänds lördagar klockan 09.30-10.00. Programmet har fått en fördubblad sändningstid jämfört med det tidigare programmet *P4 Junior*, en större redaktion och en alltid aktuell webbplats, som uppdateras med nyheter dagligen. I FM-sändningarna har barnen kunnat höra rapporter, förklaringar och reportage från ett år som kännetecknats av stora världshändelser och nationella händelser, vilka krävt särskilda förklaringar för barn. I *Junior i P4* har barn fått sätta ord på sina känslor och förklara hur de påverkats av exempelvis Utöya, jordbävningarna i Japan, den arabiska våren med diktatorer som störtats, händelserna inom SAAB och den ekonomiska krisen i Grekland.

Sammanlagt tio barn har hjälpt till med nyhetsvärdering och urval, frågemanus och reportage tillsammans med de vuxna i redaktionen. I varje program hörs också veckans "Junior-korre", ett inslag där barn rapporterar om nyheter som ligger nära just deras egen verklighet, geografiskt eller känslomässigt. På Juniorwebben har funnits specialprogram om exempelvis kärnkraftverk och den arabiska våren.

Barnwebben

Barnwebben fokuserar på att vara ett visuellt och interaktivt medium som komplement till lyssning i FM. Samtidigt läggs vikt vid att också skapa en bra lyssningsupplevelse på webben. Redaktionen har därför särskilt arbetat med att undersöka vilken sorts visuellt material som passar till lyssning via webben. Resultatet har bland annat blivit en ny "spelare" där det finns aktiviteter att utföra medan man lyssnar. Exempelvis finns en digital

målarbok att tillgå, en danslek när man lyssnar på musik, eller möjligheten att kunna skriva vykort till *Radioapan* om programmet som man lyssnar på. Arbetet har också resulterat i rörliga bilder till flertalet av *Barnradions* program i form av animerade bilder eller animerade collage, rörliga miljöbilder och bildsatta sånger.

Juniorwebben

Begreppet Junior omfattar allt material som görs för 9-12 åringar. På Juniorwebben, som lanserades hösten 2010, publiceras nyheter och aktualiteter för barn, frågetävlingar, sex- och samlevnadsfrågor med svar samt webbunika reportage och intervjuer. *Unga Radioteatern*, *Vi i femman*, *Juniorsporten* och *Junior i P4* är program med egna sidor på Juniorwebben. Förutom att synliggöra de radioprogram som sänds för målgruppen tar Juniorwebben också tillvara en del övrigt redaktionellt material från Sveriges Radio, anpassar det till målgruppen och publicerar det i ny kostym. Under sommaren inleddes ett samarbete med SVT:s program "Sommarlov" och dess webb, och en fördubbling av antalet besök på Juniorwebben kunde noteras.

Originalmanus, bearbetningar och nyskrivet material

Sveriges Radio arbetar målmedvetet med att hitta samarbetsformer med nya kreatörer som har kompetensen att producera verk för barn inom olika konstformer. Under året har en mängd nyskrivna originalmanus och nybearbetade texter, musik och illustrationer därför nått publiken.

Unga Radioteatern har låtit uruppföra "Flickan och testamentet" som är en modern berättelse baserad på delar ur Gamla Testamentet, samt "Kärlekens matsal" om matbespisningsfarbrorn Roland som blivit övergiven av sambon Bart.

Unga Radioteatern har också arbetat med bearbetade dramatiseringar för radio. "Coraline", om flickan som i en annan värld får andra men samma föräldrar, fast nu med knappar till ögon. "Den besynnerliga händelsen med hunden om natten" är en deckare om en pojke med autism som trots, eller kanske tack vare, sin funktionsnedsättning löser en svår gåta.

Barnradion har sänt flera nyskrivna berättelser. *Magiska Skrinet* är historier från minoritetsspråksförfattare, som också översatts till svenska. "Sagotajm" är nyskrivna sagor på klassisk grund. Radioapan är barnens ledsagare in i Sveriges Radios omfattande webbmaterial, och hörs därför i FM. Alla hans manus är nyskrivna. Radioapan har också haft en egen programserie "Radioapans Sagoskog", där ny- och specialskrivna musik framförs. Musikkapare har gett musikaliska bidrag till Sveriges Radios barnutbud under året, bland annat specialskrivna och nyskrivna låtar om kroppen, om sagor och om frukter. Barbro Lindgrens berättelse "Snigelspring" fick ny musik, precis som "Spökhuset".

Barnprogram på nationella minoritetsspråk

Samtliga Sveriges Radios minoritetsredaktioner har under året, i samarbete med Sveriges Radios övriga barnutbud, producerat sagor för barn på samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch i *Magiska skrinet*. Sagorna har sänts såväl i FM som via webben och finns i Sveriges Radios poddarkiv för lyssning i efterhand. Sagorna är skrivna av författare och kulturarbetare inom respektive minoritetsspråk. Sagorna har kompletterats med ett omfattande webbmaterial, med originalteckningar, bildillustrerade sagor och en liten språkskola. För att öka förståelsen och intresset för minoritetsspråken har alla sagor också översatts till svenska och sänts i P4 med *Radioapan* som presentatör.

Barnutbud för och med funktionsnedsatta barn

Sveriges Radios grundläggande inställning är att hela barnutbudet riktar sig till alla barn, oavsett eventuella funktionsnedsättningar. Under året har särskilt fokus lagts på att hitta sätt att nå barn med funktionsnedsättning. Exempelvis har många sagor illustrerats på webben, vilket är ett sätt att göra det lättare för barn som har svårt att lyssna eller sitta still att ta till sig sagorna. Illustrationerna är alltid nyproducerade. Barnradiospelaren på webben är helt och hållet uttänkt för barn som har svårigheter att läsa. Barn med neurologiska funktionsnedsättningar har också haft en lättare lyssning på barnwebben eftersom det går att lyssna på programmen i sin egen takt. Enkla bildsatta radioserier hjälper också barn med koncentrationsproblem att fokusera på enbart det berättade. "Fantasiresor" är musiksatta sagor där man inte behöver armar eller ben. Ett av målen har varit att inte vara fast i fysiska förutsättningar.

5.9.2 Utbudet för ungdomar

Sveriges Radio lägger stor kraft på produktion av ungdomsutbud, både i rikskanaler och lokala kanaler. Dessutom är webbutbudet viktigt, som komplement till traditionella radioproduktioner, för att nå denna målgrupp som tillbringar mycket tid på nätet.

En mindre del av programmen talar "till" publiken på ett traditionellt sätt. Huvuddelen av utbudet syftar dock till att föra en aktiv dialog med tonårspubliken och tillsammans med publiken skapa radio.

Det största utbudet för tonårspubliken finns i P3.

Lilla Al-Fadji är en låtsastalkshow med riktiga gäster, där valet av gästerna, frågeställningarna och tilltal är anpassat för tonåringar. *Musikguiden*, *Sommarsession* och *Hallå P3* är två program där publiken får träffa sina favoritkändisar. Urvalet av gäster i programmen görs så att den yngre delen av P3-publiken ska hitta möten som fångslar.

P3 Star är programmet som har "full koll" på nöjes- och kulturvärlden för tonåringar. Här ryms aktuella intervjuer med artister, varvat med tävlingar och reportage. Under året hade redaktionen bland annat en låtskrivarskola där kända artister gav tips på hur man skriver en låt. *P3 Star* har ett särskilt uppdrag att bevaka Melodifestivalen varje år.

Den unga publikens engagemang och intresse för omvärlden fångas bland annat upp av *P3 Nyheter* som har till uppgift att producera nyheter för den unga målgruppen. Ämnen som behandlats under året har bland annat varit brister i skolors undervisning, mobbning i skolan, rasism, diskriminering på grund av funktionsnedsättning och unga som drabbas av brott.

Kontakten med publiken är en viktig del av *P3 Nyheter*s verksamhet. Under 2011 har *P3 Nyheter* arbetat med att få publiken engagerad i nyhetsarbetet. "Tipsa P3 Nyheter" har gett flera hundra nyhetstips och många nyhetsinslag. Under musikfestivalen "Peace & Love" i Borlänge fanns *P3 Nyheter* på plats och samlade in nyhetstips och frågor till makthavare. Frågorna togs med till Almedalen, besvarades av politikerna och blev till nyhetsinslag. I oktober fanns *P3 Nyheter* med på "Dreamhack" i Jönköping, för att prata nyheter och hitta personer som ville bli en del av redaktionens kontaktnät.

Under året har P3 Debatt utvecklats, ett diskussionsforum där publiken själv bestämmer vad som ska debatteras. Forumet är öppet för den som inte redan är etablerad tyckare och består idag av ett tiotal tjejer och killar utspridda över hela landet som turas om att skriva debattinlägg som publiceras på *P3 Nyheter*s hemsida och på Facebook. Flera av medlemmarna går fortfarande i grundskolan. P3 Debatt breddar ämnesvalen i *P3 Nyheter* och blir ofta en del av nyhetsflödet.

Under året sände P3 ett antal program där publiken fick komma med tips på något de tyckte borde granskas. Bland annat granskades varför en fritidsgård inte längre hade kvar sina timvikarier, något som lett till minskade öppettider. Tanken med satsningen var att visa hur arbetet på en redaktion bedrivs, detta för att lyssnarna själva skulle kunna använda sig av samma metoder som redaktionen. Ett av programmen handlade passande nog om offentlighetsprincipen. *P3 Granskar* blev grävande journalistik i direktsändning, i FM på webb och i sociala medier.

Ett sätt att nå tonåringar är att anordna evenemang. Ett av Sveriges Radios största evenemang är *Musikhjälpen*, som ända sedan starten 2008 har engagerat många ungdomar. *Musikhjälpen* är ett programkoncept som uppstod i Holland och som går ut på att publiken betalar för att få låtar spelade i radion. Grundidén är att förena publikens intresse för musik med engagemang för medmänniskor världen över. 2011 var temat "Alla flickor har rätt att gå i skolan". Under veckan som evenemanget och den 144 timmar långa sändningen pågår visar unga varje år ett stort engagemang genom att ta initiativ till egna insamlingar. Det kan vara att baka bullar som de säljer, ordna konserter eller samla in burkar. Konceptet passar den unga målgruppen väl, med mycket musik, kända personer och ett ämne som man får lära sig mycket om och som engagerar.

Sveriges Radio arbetar för att nå unga som tillhör språkliga och etniska minoriteter. Ett exempel är Sisuradions program *Tähti*, för och med sverigefinska ungdomar i högstadiesålder. Ungdomarna diskuterar aktuella företeelser och teman ur sin egen värld, som stress, ansvar och frihet, livet efter föräldrarnas skilsmässa, videospel samt spelar hitmusik från Finland, Sverige och världen.

Sameradion sänder ett ungdomsprogram varje vecka, bland annat med medverkande inom teater, musik, sport, arbetslivet, slöjd/hantverk samt konst.

Nya satsningar 2011 i P3 som riktar sig till tonåringar

Musik är ett stort intresse för många tonåringar. Under samlingsrubriken *Musikguiden i P3* samlas alla P3:s musikprogram. Under rubriken finns program som är kulturskapande, förmedlar levande musik samt ägnar sig åt kvalificerad musikjournalistik. En omfattande hemsida har byggts upp för att möta unga människors sätt att konsumera musik. Under 2011 har hemsidan blivit en av P3:s mest populära. I tid ryms nästan 25 procent av kanalens utbud under denna rubrik.

Sex och relationer är en viktig del av tonåringars liv. Programmet *Ligga med P3* tar upp allt som har med sex och kärlek att göra på ett mycket rakt och ärligt sätt. Redaktionen har sin egen sex- och relationsrådgivare som publiken kan vända sig till för att få svar på frågor. Dessutom innehåller programmet reportage, och både kända och okända personer kommer till tals och får berätta om sina erfarenheter. Frågeställningarna har målgruppen äldre tonåringar i fokus.

Under 2011 hade programmet *P3 Spel* premiär för att möta det växande intresset för tv- och datorspel bland tonåringar. I *P3 Spel* tipsar redaktionen om nya släpp, recenserar och diskuterar samt pratar om spelnyheter och de senaste trenderna.

Ytterligare ett program som hade premiär under 2011 var *P3 Sport*. Programmet riktar sig delvis till den yngre delen av kanalens målgrupp. *P3 Sports* uppdrag är att prata om sport så att även de som inte är det minsta intresserade av sport ska vilja lyssna varje söndag. Är idrottare dummare än det svenska genomsnittet? Ska man ha sex före match? Vilken är den farligaste sporten, och hur vanligt är fusket inom idrotten? Det är några exempel på frågor som diskuterats. Programmet guidar även lyssnaren genom historiens största sporthändelser.

Sveriges Radio har två lokala kanaler med mål att nå främst ungdomar

Metropol är en lokal kanal för den unga publiken i Stockholm (15-25) med särskilt fokus på förorten. Kanalen sänder dygnet runt, men har bemanning enbart dagtid och då framförallt morgon och eftermiddag. Kanalen speglar det som berör unga i Stockholm genom att bjuda in gäster och lyssnare, ha paneldiskussioner och mycket mer. Kanalens reportrar är också varje dag ute och rapporterar från olika delar av Stockholm. Under höstlovsveckan genomfördes en stor turné till fem olika platser i Stockholm. Kanalen flyttade ut en stor del av produktionen och sände live från gallerior och torg. Syftet med turnén var att få en än närmare kontakt med publiken och genom detta få fler att komma till tals i sändningarna.

En viktig del av Metropols uppdrag är att bevaka den lokala musikscenen. En gång i veckan sänds *En kärleksattack på svensk hiphop* som är ett av de ledande programmen inom denna genre.

Din Gata 100,6 i Malmö firade 5-årsjubileum i april 2011, och satsar nu på förnyelse och på att locka en ny generation tonåringar. Kanalens dj-shower "Av Malmö för Malmö" lyfter fram lokala dj:s, vilket bland annat varit till hjälp för att lyfta fram fler unga kvinnliga dj:s. Samtidigt har nya unga programledare och musikläggare rekryterats, och redaktionen arbetar med en tydlig lyssnarkontakt via sociala medier.

Utbud riktat till tonåringar i lokala kanaler

Under hösten startade P4 Jönköping *Vi i åttan*. Åtta åttondeklassare utspridda i Jönköpings län fick möjlighet att spela in sitt eget radioprogram där de berättar om sin vardag, vad som berör och upprör dem, och där de spelar sin egen musik.

I P4 Sörmlands serie "Lära För Livet" hördes barn och ungdomar, lärare och annan skolpersonal. Mycket har förändrats i skolan på bara ett par decennier. IT-tekniken har tagit stor plats. Datorerna öppnar upp ett världsbibliotek där eleverna själva kan hämta mycket information och fylla på i kunskapsbanken.

P4 Väst har under året sänt *P4 Megafon*. Målgruppen är ungdomar i övre tonåren. Vid fyra tillfällen genomfördes direktsändningar från olika fritidsgårdar inom kanalens område, bland annat från miljonprogramsområdena Dalaberg i Uddevalla och Kronogården i Trollhättan. I programmen fick ungdomarna möta makthavare från de fyra kommunerna. Mötena blev spännande och visade på stora skillnader i ungdomarnas och politikernas respektive bild av verkligheten.

Program för barn- och ungdomar i Sveriges Radio 2011 per programområde, timmar

	Nyheter	Samhälle	Livsstil	Kultur	Sport	Underhålln	Musik	Service	Totalt
Svenskspråkiga progr - upp till 12	27	0	0	1 315	0	87	4 100	0	5 529
Svenskspråkiga progr - 13-19	265	448	97	692	204	1 288	16 962	44	20 000
Finska	95	180	42	95	21	63	539	21	1 056
Tornedalsfinska	0	6	0	2	0	1	6	0	17
Samiska	210	123	0	193	0	210	1 016	0	1 752
Romani chib	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Summa 2011	598	756	140	2 297	225	1 650	22 624	65	28 355
Summa 2010	578	778	114	2 311	228	2 353	32 312	65	38 740

Hela minskningen jämfört med 2010 avser utbudet för tonåringar, och beror på nedläggning av de tre webb-kanalerna P3 Rockster, P3 Street och P3 Svea.

Barn- och ungdomsprogram i Sveriges Radio 2010-2011, kostnader mnkr

	2010	2011	2012	2013
Svenskspråkiga program – upp till 12	22,5	23,5		
Svenskspråkiga program – 13-19 år	123,0	128,1		
Finska	10,7	11,2		
Tornedalsfinska	0,2	0,2		
Samiska	3,3	3,4		
Romani chib	0,0	0,0		
Totalt	159,7	166,3		

5.10 Insatser för personer med funktionsnedsättning

SR ska beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning.

Ambitionsnivån när det gäller möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att tillgodogöra sig SR:s utbud ska höjas och tillgängligheten förbättras. Tillgängligheten till program för barn och unga ska prioriteras särskilt.

SR ska fortsatt prioritera god hörbarhet, bl.a. genom att vid utformningen av sändningarna beakta att bakgrundsljud kraftigt kan försämra möjligheten för personer med hörselnedsättning att ta del av utbudet.

SR ska ha en dialog med de berörda grupperna.

I fråga om program om och för personer med funktionsnedsättning får SR, SVT och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser.

(Ur Sveriges Radios sändningstillstånd 2010-2013 § 15)

5.10.1 Program

Sveriges Radios särskilda uppdrag när det gäller människor med funktionsnedsättning är integrerat i den dagliga verksamheten. Det gäller såväl programinnehåll som tillgänglighet och hörbarhet och beaktas både via radion eller webben i sändningsögonblicket och genom webben i efterhand. Sveriges Radio har en policy för mångfald som styr arbetet.

Sveriges Radio speglar, granskar och bevakar i stor utsträckning villkoren för människor som har funktionsnedsättningar av olika slag men lyfter också fram dessa grupper för att berika innehållet i programutbudet. Dessutom är det självklart att personer med funktionsnedsättning intervjuas i helt andra ämnen än om sina funktionshinder, på samma villkor som andra intervjupersoner. Sveriges Radio har ett flertal anställda med funktionsnedsättning och engagerar även regelbundet människor med olika typer av funktionsnedsättningar i olika roller i programverksamheten och på redaktionerna.

Flera lokala kanaler och andra redaktioner har under året uppmärksammat bristerna i tillgänglighet i samhället.

- P4 Västernorrland har i flera inslag tillsammans med en rullstolsburen person testat tillgängligheten vid de populäraste turistmålen i Höga Kusten-området. Kanalen har också kartlagt kyrkans tillgänglighet och sänt nyhetsinslag om kommunernas insatser för att anpassa lekplatser för barn med funktionsnedsättning.

- I serien "Sommar-Skåne utan hinder" uppmärksammade P4 Malmöhus det faktum att personer med olika typer av funktionsnedsättningar ofta kan ha svårt att hitta bra utflyktsmål och aktiviteter eftersom många platser är svårtillgängliga eller inte känns välkomnande för alla. I fem reportage visade redaktionen på motsatsen, och tog lyssnaren med sig ut till ett Sommar-Skåne utan hinder. Publiken skickade in sina egna tips. Alla tips på utflyktsmål/aktiviteter anpassade för personer med funktionsnedsättningar samlades på en interaktiv karta på webben. Serien gjordes i samråd med handikapprörelsen, och de olika delarna lyfte fram aktiviteter även för barn och unga.
- *P3 Nyheter* har gjort inslag om hur två flickor, som ville ha tips på handikappanpassade krogar, fick svaret från upplysningstjänsten 118 100 att en nattklubb är ingen lämplig miljö att vistas i om man sitter i rullstol. Händelsen anmäldes till DO. *P3 Nyheter* har även gjort en rad andra inslag, till exempel om ADHD-medicinering som kan öka risken för Parkinson, bristfälligt stöd för dyslektiker i skolan och svårigheter att åka tåg och att fika ute om man sitter i rullstol.
- SR Ekot har bland annat uppmärksammat svårigheterna för rullstolsburna att ta sig in på olika kulturinstitutioner och svårigheterna för synskadade att få ut information och anvisningar om mediciner i punktskrift efter apoteksavregleringen.
- SR International har i sina ryska sändningar uppmärksammat frågan om service på ryska för personer med funktionsnedsättning. Den kurdiska redaktionen har sänt programmet "Mitt språk teckenspråk" om 20-åriga Shine Kalandari och hennes kamp mot dövheten.

Sveriges Radio sänder varje vardag nyhetsprogrammet "Klartext" där personer med intellektuell funktionsnedsättning är en prioriterad målgrupp.

Många lokala kanaler och Radiosporten har vid åtskilliga tillfällen bevakat idrottstävlingar för personer med funktionsnedsättning och intervjuat idrottare med funktionsnedsättning. *Sportsnack* i Radio Stockholm uppmärksammar regelbundet till exempel rullstolsrugby.

P4 Blekinge har porträtterat 17-åriga Sebastian Karlsson som tävlar för Karlskrona Simsällskap och är med i svenska landslaget för handikappsimning. Kanalen har också bevakat en inspirationsdag för personer med psykisk funktionsnedsättning, rapporterat om en marsch i Ronneby för ökad tillgänglighet samt besökt redaktionen för tidningen Babel i Karlshamn som görs av och för personer med funktionsnedsättning.

P4 dokumentär har sänt "Tapetpojken" som handlar om Lars Damberg med diagnosen Aspbergers syndrom - en berättelse om en ung människas liv och hans egen tapetstad. En annan *P4 Dokumentär*, "I nöd och lust", handlar om en person med multifunktionsnedsättning orsakad av en bilolycka.

I november sändes Lollo Collmars *P1 dokumentär* "Att laga ett barn". Lollo, som föddes med ett ben, berättar hur samhället tvingade henne att kämpa med olika proteser som aldrig fungerade. Själva var hon nöjd med sin kropp, men ingenjörer, läkare och sjukgymnaster kämpade och experimenterade för att Lollo skulle se ut som alla andra. Utifrån dokumentären sände *Tendens* en temavecka om proteser som frälsning eller förbannelse, och *SR Minnen* uppmärksammade den ingenjörskonstruerade vården av barn med funktionsnedsättning. I samarbete med *P3 Dokumentär* lyftes också de neurosedynskadade barnen fram. Programsatsningen hördes även i ett flertal andra P1- och P4-program. Dokumentären har kompletterats med en textversion av programmet på webben så att även döva kan ta del av innehållet.

Också inom kultursektorn har frågor kring funktionsnedsättning uppmärksammats. P4 Västernorrland har sänt ljudbokstips med Täppas Fogelberg, som själv är synskadad. Kanalen har också gjort reportage om psykiskt funktionshindrade som satt upp en show i Timrå, samt med skådespelare och ledare från Glada Hudik-teatern som varit i New York.

Mitt i Musiken, som sänds både i P1 och P2, gjorde reportage från teckenspråkshuvudstaden Örebro, där man ska sätta upp en ny version av musikalen Fame. Det blir den första "visukalen". Talad teater, även dans och sång, har teckentolkats länge på scen, men nu blir det en mix av allt. Redaktionen har också gjort reportage bland annat om Tomas Tranströmer, som efter sin stroke spelar vänsterhandsstycken på piano, och om Spinn, som är Sveriges enda professionella integrerade danskompani, vilket betyder att en del av dansarna i ensemblen sitter i rullstol.

Programmet *Karlavagnen* har ett specialuppdrag att särskilt tillvarata funktionsnedsattas intressen, och man har under året vid flera tillfällen på olika vis uppmärksammat frågorna. Bland de olika kvällarnas ämnen märks autism och Asperger, ADHD, Född för tidigt, Stroke, Mitt barn är inte som andra, Jag och min kropp, Psykisk hälsa, Dyslexi och Att åldras i Sverige.

I P3 har *Brunchrapporten* apropå filmen "Och i rymden finns inga känslor" ställt frågan om det är en genväg till Oscarsgalan att göra en film om funktionshinder. *Ligga med P3:s* sexrådgivare Robert har i programmet svarat på frågor om sex från personer med funktionsnedsättning. *Christer* i P3 har panelen "Hej, funktionshindrad", och där har man bland annat svarat på frågor som "Har du använt ditt funktionshinder till din fördel någon gång?", "Hur läser blinda mejl?" och "Kan förlamade kvinnor föda barn?". Dessutom har man ventilerat tankar kring hur vi skiljer på synliga och osynliga funktionsnedsättningar och bjudit på krogstrategier för den som använder rullstol.

Junior i P4 arbetar aktivt för att i radion ha med barn med olika funktionsnedsättningar, men på samma villkor som andra barn och inte med anledning av att de har en funktionsnedsättning. Programmet har under året bland annat arbetat tillsammans med en pojke som stammar, en synskadad flicka, en multiallergisk pojke och en pojke med nedsatt hörsel.

Under 2011 har barnwebbsredaktionen och redaktionen för småbarnsprogrammen arbetat aktivt för att anpassa sin produktion till och öka tillgängligheten för barn som inte kan eller har svårt att läsa. På webben kan man enkelt lyssna på radioprogrammen om och om igen och i sin egen takt. Redaktionen har arbetat med anpassning av den nya barnradiospelaren på Radioapans sajt. Arbetet har bland annat resulterat i rörliga bilder till flertalet av Barnradions program i den nya barnradiospelaren, såsom tecknade animerade bilder till "Fantasiresor", animerade collage till "Ynari - flickan med de fem flätorna" och rörliga miljöbilder och bildsatta sånger till "I sagoskogen med Radioapan och hans vänner" och "Radioapans kroppenlåtar".

5.10.2 Tillgänglighet

Hörbarhet

Sveriges Radio arbetar med de ljudrelaterade tillgänglighetsfrågorna utifrån både estetiska och tekniska aspekter.

De estetiska aspekterna omfattar hörbarhetsfrågorna, till exempel hur olika ljud blandas eller balanseras mot varandra eller diktning, betoningar och pauseringar i talet.

De tekniska aspekterna omfattar hur tekniska utrustningar och system nyttjas för att åstadkomma högsta möjliga tekniska kvalitet och därmed tydlighet och hörbarhet hos ljudet.

Under 2011 har hörbarhetsarbetet främst bedrivits inom den ordinarie verksamheten, där hörbarhetsambassadörer inom varje kanal och redaktion drivit det aktiva hörbarhetsarbetet vidare.

Några exempel på aktiviteter under året är:

- Regelbunden teknisk och hörbarhetsrelaterad återkoppling enskilt och i grupp.
- Utbildningar, seminarier och workshops kring ljudteknik och hörbarhet.
- *P1-morgon* har strävat efter att få gäster till studio, eftersom det ökar hörbarheten väsentligt jämfört med deltagande per telefon. På flera redaktioner och kanaler tar man nu fram lokala policy för att minska antalet telefonintervjuer till förmån för "live"-intervjuer.
- Vid framtagandet av nya signaturer och identifikationssignaler i P4 har speciell hänsyn tagits till hörbarhetsaspekterna.
- SR Kalmar har arbetat med röstcoachning, dels i grupp för hela redaktionen och dels individuellt för programledare.
- Dokumentärredaktionen har producerat särskilda poddversioner av några program, där musik och ljudeffekter varit bortredigerade till förmån för ökad hörbarhet. I vissa fall har radiodokumentärer kompletterats med en textversion av programmet på webben, för att öka möjligheten för lyssnare med en hörselnedsättning att följa programmet.

Under året har riktlinjerna för ljudet i Sveriges Radio kompletterats med riktlinjer för ljudet i de enskilda kanalerna. Dessa riktlinjer följer med programbeställningarna för 2012 och ska användas i produktionen samt vid utbildnings- och återkopplingsaktiviteter.

Under 2011 har också några tekniskt relaterade åtgärder genomförts:

- Sändarnätet i Sörmland har kompletterats med ytterligare en P4-sändare i Trosa vilket gett lyssnarna i området bättre radiomottagning med bättre hörbarhet.
- Fintrimning av ljudprocessen för både FM- och webbkanaler har förbättrat hörbarheten för hela utbudet.

Webben

Sveriges Radios hela utbud finns även på webb och i mobil. Möjligheterna att tillgodogöra sig ett program ökar genom att det finns tillgängligt efter sändning och även kan laddas ned. För att detta omfattande material ska vara lätt för alla att ta del av, pågår ett kontinuerligt utvecklingsarbete med såväl teknik som innehåll. Ett led i detta är teknisk och redaktionell vidareutbildning av personal.

Under året har Sveriges Radios webbplats kompletterats med nya sidor för smarta respektive enkla mobiler. Sveriges Radio följer den mycket snabba utvecklingen inom området och har deltagit i seminarier, om bland annat att ta fram riktlinjer för tillgängliga mobila gränssnitt.

Under året har en teknisk revidering och en expertutvärdering gjorts tillsammans med "Funka nu" utifrån prioriterade användarfall. "Funka nu" startade som ett projekt inom handikapprörelsen och är idag marknadsledande inom området tillgänglighet. Sveriges Radio har arbetat med att åtgärda problem som framkommit både i utvärderingar och i kontakt med användare. Särskilt fokus har lagts på anpassning av den nya barnradio-spelaren i flash på Radioapans sida (tidigare Barnwebben) med hjälp av "Funka nu".

Sveriges Radios medarbetare utbildas i hur man skriver bra rubriker och vikten av att göra webbsidor enklare och tydligare. Vidare diskuteras hur namngivning av program kan underlätta för besökarna att hitta innehållet. Då Sverigesradio.se har cirka 600 program är det en viktig fråga. Under hösten har förändringar/förbättringar av programsidorna gjorts där ett grundläggande syfte har varit att förbättra användbarheten och tillgängligheten för publiken.

Nedan ges några exempel på vad olika redaktioner gör för att förbättra tillgängligheten på webben.

- P4 Malmöhus hade under sommaren en interaktiv karta på webben med publikens tips på utflyktsmål/aktiviteter anpassade för personer med funktionsnedsättningar.
- P4 Kalmar med flera kanaler har jobbat aktivt med "alt-text" (Alternative text for images) vilket betyder att det läggs till textinformation till en bild. Alt-texten ska skrivas på ett givet sätt så att bilden kan avläsas även av synskadade personer.
- Under det gångna året har alla SR Internationals medarbetare utbildats till att fylla i "alt-texten" för bilderna.
- P4 Blekinge skriver ut i text vad intervjupersoner säger, så att även döva kan ta del.
- SR Dalarna har infört en ny webbsida för *Klartext* som är bättre anpassad till målgruppernas speciella behov.
- SR Sisuradio har fört diskussioner med Sverigefinska synskadadeförbundet om tillgängligheten och behov av förbättringar på Sisuradios hemsida.
- Dokumentärredaktionen har vid några tillfällen publicerat textade versioner av program på webben för att öka möjligheterna att följa en radiodokumentär.

Lokaler

Det är en självklar strävan att medarbetare, gäster och intervjupersoner på ett acceptabelt sätt ska kunna komma in och förflytta sig i Sveriges Radios samtliga lokaler oberoende av funktionsnedsättning. Tillgängligheten till radiohusen runt om i landet är löpande en del av planering och genomförande vid alla större byggprojekt inom Sveriges Radio.

Under hösten har byggnation av ett nytt radiohus i Jönköping påbörjats. Exempel på åtgärder som beslutats är att det byggs en ramp bredvid trappan in till lokalerna, en trapphiss upp till andra våningen samt toaletter med anpassning.

Under 2011 har Sveriges Radio, tillsammans med övriga koncernbolag och en extern konsult specialiserad på tillgänglighet till byggnader, gjort en systematisk genomgång av lokalerna i Stockholm. Nästa steg är att tillsammans med konsulten och företagets egna skyddsombud, prioritera de föreslagna åtgärderna och med början 2012 genomföra planerade förbättringar av tillgängligheten.

5.10.3 Intressentdialog

Sveriges Radio, SVT och UR har varje år en temadag tillsammans med handikapprörelsen där chefer och medarbetare möter företrädare för och medlemmar i olika intresseorganisationer. Årets seminarium hade temat humor. Under rubriken "Kul eller kränkt? Humor inom public service" tog deltagarna del av programexempel och diskuterade humorns gränser i förhållande till frågor om funktionshinder. Deltagarna fick också möjlighet att träffa programansvariga inom public service-bolagen för att framföra synpunkter och idéer om programutbudet. I samband med seminariet anordnade bolagen ett mindre seminarium som enbart handlade om rekryteringsfrågor där också handikapprörelsen deltog.

Många lokala kanaler tar emot studiebesök från olika organisationer. P4 Värmland arrangerade en träff med länets handikapporganisationer för att diskutera vad som kan förbättra tillgängligheten till Sveriges Radios material. Mötet inspirerade kanalen att jobba vidare med såväl hörbarhet som andra tillgänglighetsfrågor. Kontakten resulterade även i flera radoinslag.

6 Sveriges Radios programkvalitetsarbete

Kvalitetsarbete inom programverksamheten innebär att

- formulera policy, riktlinjer och mål för vad som ska produceras och vilken kvalitet som ska uppnås i programverksamheten
- följa upp, utvärdera och återkoppla resultatet utifrån uppsatta riktlinjer och mål.

Inom Sveriges Radio bedöms programkvalitet utifrån tre perspektiv:

- Public service-uppdraget – att kunna visa att Sveriges Radio uppfyller de krav som ställs av riksdagen och som finns formulerade i sändningstillståndet.
- Publiken – att kunna tillfredsställa och helst överträffa publikens behov och förväntningar.
- Det professionella perspektivet – att arbeta med tydliga metoder för beställningar och utvärderingar, programetiska diskussioner, teknisk utveckling med mera.

6.1 Public service-perspektivet

Sveriges Radios public service-uppdrag beslutas av riksdagen och tolkas av Sveriges Radios styrelse och ledning. När Sveriges Radio uppfyller sändningstillståndets krav uppnås kvalitet utifrån public service-uppdraget. I den årliga public service-redovisningen beskrivs hur uppdraget utförts.

”Sveriges Radios Public service-handbok” inklusive programreglerna, är ett verktyg som används i det redaktionella arbetet tillsammans med fortlöpande publicistiska diskussioner, för att säkerställa att utbudet håller public service-kvalitet.

6.2 Det publika perspektivet

Med den företagsgemensamma definitionen av programkvalitet sätts publiken i fokus för Sveriges Radios hela utbud:

”Programkvalitet är Sveriges Radios förmåga att med sitt utbud tillfredsställa och helst överträffa dagens och morgondagens lyssnares behov och förväntningar.”

Denna definition understryker att Sveriges Radios yttersta uppdragsgivare är publiken och att hela utbudet ska relateras till publikens skiftande behov. Både kvantitativa och kvalitativa lyssnarundersökningar genomförs kontinuerligt och kunskapen om publikens behov förmedlas till och diskuteras med medarbetarna.

Sveriges Radio är det företag som har det allra största förtroendet hos den svenska befolkningen. 77 procent har stort förtroende för Sveriges Radio, konstateras i Medieakademiens Förtroendebarmeter, i november 2011. Mätningen gäller förtroende för både medieföretag, institutioner och företag i landet.

I den årligen återkommande attitydundersökningen får publiken svara på frågan hur viktig den anser att olika delar av Sveriges Radios utbud är och hur bra det är. Sedan ett par år tillbaka görs undersökningen över webben i stället för postalt.

Under 2011 byggde Sveriges Radio upp en egen webbpanel för publikundersökningar. Syftet är att på ett snabbt, systematiskt och kostnadseffektivt sätt kunna göra uppföljningar av utbudsförändringar och i utvecklingsprojekt. Till exempel har "Alltid Nyheter" testas på ett urval ur panelen.

6.3 Det professionella perspektivet

6.3.1 Programbeställningar

En övergripande årscykel för Sveriges Radios planerings- och uppföljningsarbete fastställdes 2010. Med tydlighet i det utbudsstrategiska arbetet, inklusive programbeställningar, ska såväl fast anställda medarbetare som frilansare och produktionsbolag lätt kunna förstå och delta i processen.

Utbudsavdelningen ansvarar för interna och externa programbeställningar och har tydliga rutiner för arbetet.

I slutet av 2011 gjordes en utvärdering av den interna programbeställningsprocessen. Resultatet visade att det finns några områden som kan förbättras och förtydligas ytterligare, bland annat de olika rollerna i arbetet och avstämningspunkter under arbetets gång.

6.3.2 Utvärdering, återkoppling och programutveckling – interna produktioner

Arbetet med programkvalitet bedrivs på kanaler och redaktioner på olika sätt och delvis ur olika perspektiv. Utbudsavdelningen ansvarar för utvärdering av utbudet medan ledningen på den producerande redaktionen eller kanalen ansvarar för löpande återkoppling.

Utbudsgruppen utvärderar tablåer och beställningar minst en gång per år. Då bedöms om produktionen når de övergripande mål som formulerats i beställningen samt hur den stödjer strategiska mål och prioriteringar. I en programbeställning definieras förutom själva uppdraget bland annat målgrupp, särskilda innehållsmål, hur programmet ska marknadsföras och vilka kompletterande tjänster som ska finnas med, till exempel på webben.

Arbetet med programkvalitet sker också genom den löpande återkoppling/utvärdering som görs i vardagen. Former för den återkopplingen varierar från diskussioner med hela redaktionen till arbetsledarens enskilda återkoppling till en programledare eller reporter.

Andra arbetsmetoder för kontinuerlig förbättring av utbudet är coachning av redaktionella medarbetare och utvecklingsprojekt av programidéer.

Exempel på två stora programutvecklingsprojekt 2011 är "Nyhetsutredningen" och "Det lokala uppdraget".

"Nyhetsutredningen" inleddes redan 2009-2010 med en översyn av Sveriges Radios hela nyhetsutbud. Översynen resulterade i flera förslag på åtgärder för att utveckla verksamheten och en lång rad av dessa genomfördes under 2011. Det handlar om alltifrån nyhetsredaktionernas förhållande till publiken, arbetssätt, samarbete och organisering, till sändningar, mål och mätningar för nyheterna. Projektet avslutas under 2012. Några av aktiviteterna 2011:

- Nyhetspresentation - Flera lokala kanaler, bland annat P4 Blekinge, P4 Sörmland och P4 Gävleborg, har under året prövat nya former för att presentera nyheterna, både för att effektivisera arbetet och för att använda resurserna rätt.
- Publikamtal – under 2011 utvecklades en metod för publikamtal om nyheter. Varje redaktion får en manual med checklistor och ett slags ”körschema” för hur diskussioner i fokusgrupper kan genomföras. Under 2012 ska alla nyhetsredaktioner genomföra minst ett sådant publikamtal. Dessa blir viktiga inslag i redaktionernas utvecklingsarbete.
- Nyhetsstatistik – genom ett enkelt verktyg i Sveriges Radios redaktionella textsystem (ENPS) kan nyhetsredaktionerna föra statistik angående till exempel om en intervju gjorts på plats eller via telefon, om det är en berörd eller en makthavare som intervjuas, kön och geografi. Underlaget används i de redaktionella utvärderingarna.

Projektet ”Nyhetsutredningen” avslutas under 2012.

”Det lokala uppdraget” är ett programutvecklingsprojekt som i huvudsak kommer att genomföras under 2012, men som påbörjades 2011. Målet är att göra de lokala kanalernas uppdrag tydligare och mer mätbart.

Projektet inleddes våren 2011 med att en metod för lyssning och analys av en lokal kanal togs fram. Metoden bygger på att utifrån ett antal förutbestämda kriterier lyssna på vad som sänds och hur det görs. Några av de kriterier som ska analyseras är lokalt, aktuellt, medskapande samt närvarande/engagerande, nyttigt för publiken och spegling av samhället.

En grupp medarbetare har valts ut till detta lyssnings- och analysuppdrag. Deras arbete började i slutet av 2011, då P4 Kalmar och P4 Jönköping avlyssnades och analyserades. Resultaten sammanställs i form av diagram och lyssningsexempel. Materialet diskuteras dels på den avlyssnade kanalen, dels sammanställs det för att ge en bild av hela Sveriges Radios lokala utbud. Projektet ska vara klart i mitten av september 2012. Då ska varje lokal kanal ha avlyssnats och analyserats under en vecka vardera.

6.3.3 Kvalitetskontroll, utvärdering och återkoppling – externa produktioner

Sveriges Radios inköp av produktioner från externa bolag har ökat under 2000-talet. Det har lett till att rutinerna för hanteringen och kvalitetskontrollen av dessa produktioner har utvecklats.

Den som har funktionen ”Ansvarig för bolagsproduktioner” har huvuduppgiften att sköta förhandlingarna med de externa bolagen. I arbetet ingår också att utreda på vilket sätt Sveriges Radio ska bli ännu tydligare och mer korrekt gällande avtal, kvalitetsrutiner, avvikelser från standardavtal, MBL-underlag, rättighetshantering med mera. Detta för att redaktioner och avdelningar ska agera på ett likvärdigt vis oavsett i vilken kanal eller plattform den externa produktionen ska publiceras inom Sveriges Radio.

Funktionen ”exekutiv producent” har utvecklats och införts på vissa externa produktioner. Den exekutiva producenten ansvarar för återkoppling och ska säkerställa att produktionerna lever upp till Sveriges Radios krav på publicistisk kvalitet. Den exekutiva producenten blir ansvarig utgivares förlängda arm och garant för att programreglerna följs.

Sedan 2008 har Sveriges Radio en koordinator för externa produktioner. I uppdraget ingår att kontinuerligt se över och förbättra rutinerna för leveranser av produktioner från produktionsbolagen till Sveriges Radio.

Processen för denna kvalitetskontroll beskrivs i "Leveranshandbok – ett programs väg genom SR:s infrastruktur". Denna handbok uppdateras regelbundet eftersom förbättringar och förändringar sker kontinuerligt. Den finns också tillgänglig på Sveriges Radios webb genom en portal.

Handboken innehåller instruktioner och rutiner för musikrapportering, teknikstandard, webbpublicering, leveranstidpunkter, pressinformation, telefonnummer med mera.

Koordinatorns roll som produktionsbolagens "ledsagare" inom Sveriges Radio är av stor vikt för att kommunikationen och samarbetet i det dagliga ska löpa smidigt och friktionsfritt. Koordinatören ser också till att viktig information om till exempel förändringar i programregler sprids till de externa bolagen.

Under årets sista två månader införde Sveriges Radio, tillsammans med SVT och UR, en ny musikrapporteringstjänst (Soundmouse). Denna tjänst ska även användas av produktionsbolagen. Genom systemets uppbyggnad blir det enklare att rapportera använd musik, både för Sveriges Radios medarbetare och för produktionsbolagen. Samtidigt säkerställs att korrekta uppgifter om vilken musik som spelats finns på Sveriges Radios webb - en kvalitetsaspekt och servicefunktion som efterfrågas av många av Sveriges Radio lyssnare.

6.3.4 Utbildning

Som självklar bas i alla interna utbildningsinsatser ligger de centrala public service-begrepp som gäller för Sveriges Radio – oberoende, saktighet och opartiskhet.

Av de kompetensutvecklingsaktiviteter som genomförts 2011 med fokus på programkvalitet, kan följande nämnas:

- Ett producentförsörjningsprogram utifrån behov av fler arbetsledande producenter för tyngre produktion. Innehållet bygger på redaktionell arbetsledning bland annat med betoning på mångfald och Sveriges Radios roll i det nya medielandskapet.
- I utbildningar om sociala medier som redaktionellt verktyg betonas vikten av källkritik.
- "SR Komet" syftar till att Sveriges Radios redaktioner för minoritets- och invandrarspråk ska kunna rekrytera tvåspråkiga personer med journalistkompetens. Under fem månader har Sveriges Radio låtit 18 personer praktisera på olika redaktioner samtidigt som de har fått handledning, bland annat språkstöd. Satsningen har resulterat i att Sveriges Radio har tillgång till reportrar som kan ta vikariat på Sameradion, Sisuradio, meänkieli-redaktionen och Radio Romano, samt på SR Internationals somaliska och arabiska redaktioner. Alla de 18 personerna har minst två arbetsspråk och kulturell, social och yrkesmässig kompetens som också behövs i allt större utsträckning i den svenskspråkiga programverksamheten.
- Under tre seminariedagar i oktober genomfördes 13 seminarier om programledarrollen med inriktning på att tydliggöra de krav som ställs på en programledare inom Sveriges Radio. Bland seminarierna kan nämnas:
 - förmågan att leda och driva debatter så att publiken får en saklig och korrekt bild av politiska och samhällsliga skeenden,
 - förmågan att skapa interaktion med lyssnarna,
 - förmågan att leva upp till kraven på saktighet och opartiskhet i en programledarroll som idag sträcker sig utanför studion genom nya möjligheter till publicering på flera olika plattformar,

Till dessa seminarier inbjöds och deltog även frilansare och programledare från produktionsbolag.

- Återkopplingsprojekt, inklusive metoder för återkopplare.

Hösten 2010 inledde Radiosporten ett projekt med syfte att hitta, utveckla och slussa in fler kvinnliga sportreferenter. Under 2011 fortsatte projektet med utbildning och kontinuerlig återkoppling.

SR-handboken är ett viktigt verktyg i utbildningar och etiska diskussioner. SR-handboken ("Sveriges Radios Public service-handbok") togs fram 2008 och har reviderats ett par gånger sedan dess. I den beskrivs hur Sveriges Radio arbetar dels utifrån regelverk, dels utifrån de egna publicistiska värderingarna. Handboken sammanfattar befintliga policy-dokument och riktlinjer som styr Sveriges Radios publicistiska beslut och arbetsmetoder.

6.3.5 Anmälningar till Granskningsnämnden för radio och tv

Granskningsnämnden för radio och tv, som är en självständig nämnd under Myndigheten för radio och tv, granskar i efterhand att Sveriges Radios program följer radio- och tv-lagen samt sändningstillståndet. Granskningar kan göras efter anmälningar från lyssnarna eller på initiativ av myndigheten. Granskningsnämnden prövar bland annat om programmen uppfyller kraven på saklighet och opartiskhet, beriktigande och genmäle, respekten för den enskildes privatliv samt mediets genomslagskraft. Vad gäller särskilda radiosändningar på webben kan Granskningsnämnden pröva om dessa följer bestämmelserna i radio- och tv-lagen om otillbörligt kommersiellt gynnande och även demokratibestämmelsen.

Granskningsnämnden kan fria, fälla eller kritisera program/programinslag eller ett visst programutbud. Sveriges Radio är skyldigt att ge nämnden de uppgifter och handlingar som behövs för granskningsverksamheten, till exempel de inspelningar (referensband) som programbolaget enligt lag är skyldigt att bevara minst sex månader efter sändning. Om handläggare på myndigheten antar att nämnden kommer att vilja ta upp ett ärende till prövning begärs en kopia på referensbandet. Därefter beslutar Granskningsnämnden om Sveriges Radio ska ges möjlighet att yttra sig över anmälan.

Av Sveriges Radios alla program anmäls endast en bråkdel till Myndigheten för radio och tv. I mitten av 2000-talet ökade antalet anmälningar då möjligheten att anmäla över internet infördes. Under 2011 gjordes 638 anmälningar, vilket är fler än något tidigare år. Året innan gjordes totalt 320 anmälningar mot Sveriges Radios program. Ökningen beror främst på att samma program anmäls av flera personer. En av anledningarna till det kan vara att det blivit vanligare med så kallat anmälningsupprop på olika bloggar och i sociala medier där man uppmanar användaren att vända sig till Myndigheten för radio och tv i ett visst ärende. Ibland finns det även ett färdigformulerat förslag till text till en anmälan på bloggen eller sajten. De program som genererade många anmälningar under 2011 var satirprogrammet *Tankesmedjan* om Danmark (45), *Sommar i P1* med Cecilia Uddén (33), SR Internationals program *Somaliska* (17) samt *Musikguiden* med låten "Tystas ner" (187).

Under året begärde nämnden in 33 yttranden, varav 6 stycken ledde till fällningar. Antalet begärda yttranden 2011 var alltså fler än 2010 då antalet var 25 stycken.

Mängden fällningar i förhållande till begärda yttranden är ungefär densamma under åren. Fällningarna 2011 gällde opartiskhet (2), opartiskhet och saklighet (1), respekt för den enskildes privatliv (1), mediets genomslagskraft (1) samt beriktigande (1). Grunderna för fällningar varierar från år till år. Det går inte att utläsa någon trend eller något mönster i vilka kategorier Sveriges Radio fälls, men partiskhet brukar generellt vara en av de grunder Sveriges Radio fälls för någon eller några gånger per år.

Enligt Sveriges Radios sändningstillstånd ska sändningsrätten utövas opartiskt och sakligt. Den enskildes privatliv ska respekteras i programmen om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat. Vidare föreskrivs i radio- och tv-lagen att ett program som inte är reklam inte på ett otillbörligt sätt får gynna kommersiella intressen. Ett gynnande kan dock enligt praxis uppvägas av ett informations- eller underhållningsintresse och därigenom inte vara otillbörligt. Under 2011 fälldes inte Sveriges Radio för något otillbörligt gynnande vilket skedde två respektive tre gånger 2009 och 2010.

Tillsammans är de ovan uppräknade bestämmelserna – tillsammans med bland annat sponsringsregler och den så kallade demokratibestämmelsen i radio- och tv-lagen – centrala för Sveriges Radios programverksamhet. Medarbetarna får kunskap om bestämmelserna på många olika sätt. De finns till exempel återgivna i Sveriges Radios programregler, tillsammans med en tolkning av Granskningsnämndens praxis, och i SR-handboken.

För nya medarbetare på Sveriges Radio genomförs introduktionskurser tre-fyra gånger varje halvår. Kurserna innehåller ett avsnitt om regelverket där tyngdpunkten ligger på innehållet i sändningstillståndet. Bolagsjuristerna medverkar också med utbildning om programregler i ett flertal interna kurser för chefer och programmedarbetare. Dessutom diskuteras Granskningsnämndens beslut på olika redaktionella seminarier, publicistiska samtal och på möten. Bland annat är besluten en stående punkt på Programmenhetens chefsforum. Redaktioner och lokala kanaler får regelbundet besök av Programsekretariatet som ansvarar för handläggning och informationsspridning. Under 2011 har seminarierna haft fokus på de nämndsbeslut och de bestämmelser som är särskilt relevanta vid Sveriges Radios publicering på olika digitala plattformar och sociala medier.

Efter en fällning i Granskningsnämnden har vd och vice vd ett möte med samtliga berörda där beslutet diskuteras och dess konsekvenser analyseras. De slutsatser som dras av en fällning och som berör andra delar av företaget presenteras i interntidningen, på internwebben och de olika fora som nämnts ovan.

När det gäller begäran om beriktigande eller genmäle kommer de flesta per telefon eller e-post. Om någon hör av sig gör berörd ansvarig utgivare tillsammans med den berörda redaktionen en bedömning om ett beriktigande eller genmäle ska göras. Beriktiganden görs även på eget initiativ när en redaktion själv upptäcker att något blivit fel i en sändning.

En begäran om beriktigande kan även komma genom en anmälan till Myndigheten för radio och tv om att ett program är osakligt. Programsekretariatet brukar då ta kontakt med berörd redaktion eller lokal kanal för att diskutera ett eventuellt beriktigande.

Bestämmelsen om beriktigande och genmäle finns som ovan nämnts återgivna i Sveriges Radios programregler. Där framgår att Sveriges Radio har skyldighet att informera om skälen vid ett avslag av en skriftlig begäran om genmäle. En hänvisning till Granskningsnämnden måste också göras i de fall redaktionen beslutar att inte bereda någon ett genmäle.

6.3.6 Språkvård

Begripligt, levande och språkriktigt – det är nyckelorden i Sveriges Radios språkpolicy som är inskriven i SR-handboken.

Språkvård bedrivs på olika sätt och av många medarbetare, men dessutom finns två språkvårdare som ger råd och rekommendationer i språkfrågor till alla tre public service-bolagen. Språkhjälpen, som kan gälla till exempel uttal, ordval, formuleringar och skrivregler, ges

både direkt via telefon och mejl och mer långsiktigt genom medverkan i utbildningar och seminarier på olika redaktioner. Språkvårdarna ger också ut Språkbrevet fyra gånger om året och publicerar Månadens språkråd i interntidningen.

Central betydelse för språkrådgivningen har den interna språkdatan Dixi som under 2011 byggts ut med cirka 400 nya rekommendationer till totalt närmare 15 500, de flesta med ljudfiler.

Till språkvårdarnas uppgifter hör också att följa utvecklingen av det svenska språket. De tar även emot lyssnarsynpunkter och besvarar allmänhetens frågor om språket i radio.

För att stimulera intresset för språkbehandlingen i radio delas två språkpris ut årligen, ett till en medarbetare i lokala program och ett till en medarbetare som hörs i rikssändningar.

6.3.7 Ljudprofiler

Den sista januari 2011 lanserades en ny ljudprofil för samtliga lokala kanaler. Det är en del i Sveriges Radios varumärkesarbete och för första gången har alla lokala kanaler ett och samma ljudande varumärke. Alla lokala kanaler har en lokal kvinnlig röst som kanalidentitet på ljudprofilen. Detta tydliggör P4 som en kanal på 25 sändningsområden.

På P3 fortsatte arbetet med ljudprofilen under året bland annat med att förändra uttrycket kring *P3 Nyheter* och kring så kallade programskarvar.

6.3.8 Sveriges Radios tekniska utveckling 2011

Den tekniska utvecklingen inom Sveriges Radio har under 2011 haft fokus på att kunna producera radio "där det händer när det händer". Det innebär att en reporter via sin dator eller smarta mobil kan spela in, redigera, sända och publicera bild, text och ljud på webb samtidigt som han eller hon har tillgång till alla interna system och kommunicerar med både redaktionen och publiken. Utvecklingsprojektet "Alltid Nyheter" har ett särskilt uppdrag att utveckla denna teknik och dessa arbetssätt.

Därutöver har under 2011 bland annat följande tekniska utvecklingsprojekt genomförts.

Ljud i nytt nationellt datanätverk

En viktig hörnsten för att sända "där det händer när det händer" är en gemensam kommunikationsplattform. Sveriges Radio har valt att använda datanätverket som sådan plattform. En förutsättning för detta är att datanätverket har kapacitet att hantera realtidsljud som datatrafik, vilket innebär betydligt större datamängder än tidigare. Under 2011 har Sveriges Radio driftsatt ett nytt nationellt datanätverk. Detta arbete kommer att fortsätta både 2012 och 2013.

Genom att föra över ljudet i datanätverket blir det enklare för medarbetarna att själva bestämma till vilken eller vilka andra punkter man vill ansluta, ungefär som steget var att gå från manuell koppling av telefonsamtal till att nu ringa själv.

Denna plattform kommer successivt under de närmaste åren att kompletteras med kopplingar till externa produktionsplatser och mobila enheter. För de mobila enheterna kommer satellitlänkar att vara en viktig del. Under 2011 har den nya generationens små enkla, lättanvända paraboltestats i verksamheten.

Grön IT

Under 2011 har Sveriges Radio driftsatt en så kallad "virtuell serverplattform". När denna plattform är driftsatt fullt ut, kommer den att hantera system som tidigare var utspridda på fler än 400 fysiska enheter. Arbetet med att avveckla de gamla enheterna slutförs under 2012. Plattformen kommer bland annat att ge en påtaglig miljöeffekt. Den årliga beräknade effektbesparingen uppgår till 1 700 000 kW/ år.

MDA-datorer

Under 2011 har samtliga reportrar fått tillgång till en bärbar dator med säkra lösningar, för att även utanför radiohusen komma åt redaktionella system och kommunikation.

Smarta mobiler

Ett annat verktyg för de mobila reportrarna är smarta mobiler, som införts i större skala under 2011. Dessa telefoner möjliggör också tillgång till interna redaktionella system.

Digitala Radiohus

Utbyggnaden av de så kallade digitala radiohusen har fortsatt. Genom samma plattform på alla lokala kanaler skapas en både flexibel och användarvänlig teknik. De möjliggör även för en framtida integration med andra digitala system.

Arkiv

Under 2011 har arbetet med att digitalisera radioarkivet fortsatt. Digitaliseringen innebär att program och inslag blir åtkomliga för medarbetare, som kan lyssna i datorn. Även hela det digitaliserade grammofonarkivet finns åtkomligt på detta sätt. Allt detta öppnar möjligheter för att i framtiden kunna tillgängliggöra materialet för publiken, via webben.

6.3.9 Hantering av störningar i utsändningen

Sveriges Radio sänder närmare 200 000 timmar varje år med cirka 400 radioprogram. Ibland uppstår fel som kan leda till störningar och avbrott. I förhållande till storleken på utbudet är det inte många fel, men de är samtidigt viktiga att förstå för att Sveriges Radios utsändningskvalitet ska kunna vara hög.

Sedan några år tillbaka sammanställs regelbundet en rapport över störningar och fel i Sveriges Radios analoga utsändningar. Sammanställningen analyseras av representanter från olika enheter inom företaget i ett särskilt så kallat driftforum.

Ärendena följs sedan upp tillsammans med innehållsproduktionen, såväl den interna som den externa, för förslag om förebyggande åtgärder. Detta görs för att både identifiera och åtgärda felen. Alla berörda personer - på avdelningar, kanaler och redaktioner - får därefter ta del av åtgärdsförslaget för att liknande fel i framtiden ska undvikas. Arbetet har resulterat i att antalet störningar och fel under 2011 minskat i FM-sändningarna.

Den interna tablåinformationen har en ställning som central informationskälla för alla som arbetar runt utsändning. Under 2011 har denna funktion både förstärkts och förtydligats. Produktionsflöden har setts över för att fungera så bra som möjligt för både programproduktion, planering och utsändning.

För sändningsplaneringen och utsändningen av Sveriges Radios rikskanaler är de tekniska lösningarna stabila.

7 Sveriges radios styrning och ekonomi

7.1 Så styrs Sveriges Radio

Sveriges Radios verksamhet styrs av regler som läggs fast av riksdag och regering. Med stöd av radio- och tv-lagen utformar regeringen det sändningstillstånd som bestämmer ramarna för verksamheten. Årligen utfärdar sedan regeringen anslagsvillkor vars funktion är att ange förutsättningar av väsentligen teknisk/administrativ karaktär.

Sveriges Radio AB ägs formellt av Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Ledningen av Sveriges Radio utövas av styrelsen och verkställande direktören i enlighet med aktiebolagslagen, bolagsordningen och svensk kod för bolagsstyrning.

Sedan 2009 utgörs Sveriges Radios verkställande ledning av verkställande direktör och vice verkställande direktör som båda har utsetts av styrelsen. Vd har det fulla ansvaret enligt aktiebolagslagen. I övrigt delar vd och vvd på ansvaret för att leda verksamheten.

Sveriges Radios verksamhet är organiserad i fyra enheter: Programenheten, Enheten för administration och teknik, Enheten för analys och kommunikation samt Personalenheten. Direktionen utgörs, förutom av vd och vvd, av de fyra enhetscheferna samt den biträdande programdirektören.

Sedan 1 januari 2011 har Programenheten organiserat de producerande verksamheterna i områden. De lokala kanalerna är indelade i sex geografiska områden. Genreredaktionerna i Stockholm samlas också i områden. Ledningarna för respektive område har ett samlat planerings- och samordningsansvar för hela områdets verksamhet.

Vid starten av nuvarande tillståndsperiod, 2010-2013, införde Sveriges Radio en ny styr- och planeringsprocess. Syftet är en mer överblickbar och tydlig styrning för att klara uppdraget och samtidigt öka flexibilitet och handlingsfrihet för att till exempel kunna genomföra förändringar snabbare.

Sveriges Radio har fastställt nio strategiska mål för tillståndsperioden. Grunden för dessa är företagsledningens bedömning av hur verksamheten ska utformas och utvecklas för att nå företagets vision och för att de krav som ställs på Sveriges Radio ska uppfyllas. De nio långsiktiga målen utgår från tre övergripande områden – publiken, medarbetarna och ekonomin.

I samband med att den nya styr- och planeringsprocessen infördes beslutades att en utvärdering skulle göras 2011. Översynen ledde till beslut om vissa förenklingar i rapportering och uppföljning av den lokala aktivitetsplaneringen.

Samtidigt med översynen av aktivitetsplaneringen inleddes ett omfattande arbete med att utveckla ekonomistyrningen, med syfte att budgeten på ett bättre sätt ska utgöra styrinstrument för ledningen och samtidigt förenkla budgetprocessen.

Publiken

Fyra av Sveriges Radios långsiktiga mål rör publiken. Som komplement till dessa fastställs årligen prioriteringar som ska vara vägledande för verksamheten.

Sedan 2010 har Sveriges Radio en övergripande årscykel för planerings- och uppföljningsarbetet. En grundläggande del i årscykeln är det utbudsstrategiska arbetet, inklusive programbeställningsprocessen.

När prioriteringarna för kommande verksamhetsår har fastställts i slutet av februari inleds arbetet med programbeställningar. Utbudsavdelningen ansvarar då för analyser av tidigare utbud, för att hämta in nya idéer, för samverkansmöten och för att överenskommelser om uppdrag diskuteras både internt och med externa produktionsbolag.

Beställningsprocessen avslutas i september då beställning och ansvar för genomförande lämnas över från utbudsavdelningen till kanaler, redaktioner och externa producenter.

Medarbetarna

Sveriges Radios personalpolitik är en förutsättning för att de långsiktiga medarbetarmålen ska uppnås. Personalpolitikens innehåll kan sammanfattas i fem kategorier – attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla personal. Arbete sker inom en rad områden; hälso- och arbetsmiljöarbete, kompetensutveckling, mångfald, rekrytering och miljöarbete.

Mot bakgrund av Sveriges Radios åldersstruktur är kompetensväxling ett nyckelord i styrningen. Nyckelkompetenser hos medarbetare som går i pension måste identifieras för att kompetensväxling ska ske. Samtidigt måste vakanta utrymmen användas strategiskt till riktade verksamhetsförändringar.

Sveriges Radio arbetar med ett så kallat personalmål, som innebär att antalet heltidsanställningar ska vara oförändrat vid tillståndens slut, jämfört med dess början.

Ekonomi

En tydlig ekonomistyrning är av avgörande betydelse för att Sveriges Radio ska upprätthålla en ekonomi i balans och samtidigt skapa den flexibilitet och handlingsfrihet som fastställts i de strategiska målen.

För att åstadkomma detta prioriterar Sveriges Radio resurserna - vissa delar av verksamheten ska ha oförändrade resurser under lång tid medan andra delar prioriteras ner.

Detta leder till ökade krav på prognosarbetet. Ett område som kräver detaljerad uppföljning är personalkostnaderna som är den minst rörliga delen av kostnadsmassan. Utöver det följs kostnadsutvecklingen i förhållande till externa indikatorer, till exempel SR-index¹¹ och konsumentprisindex.

Den ekonomiska handlingsfriheten innebär att Sveriges Radios ledning har möjlighet att göra nya satsningar i takt med omvärldsförändringar.

Sveriges Radios årscykel för planering och uppföljning

Vd och vvd formulerar årliga riktlinjer för kommande års verksamhetsplaner. Riktlinjerna utgår från de krav som ställs i sändningstillståndet, de långsiktiga målen, prioriteringar och företagsledningens bedömning av hur verksamheten bör utvecklas.

När riktlinjerna för kommande verksamhetsår har antagits och resurser fördelats till enheterna ska respektive enhet formulera aktivitetsplaner för hur de nio målen ska nås samt göra budget för verksamheten.

Enheternas planer konsolideras till Sveriges Radios verksamhetsplan där man kan avläsa hur Sveriges Radios arbete för att nå målen bedrivs.

¹¹ "SR-index" har konstruerats för Sveriges Radio och tas årligen fram av SCB. Det kombinerar delar av KPI med löneutveckling och bygger på att andelen lönekostnader (AKI) uppgår till 50 procent och omkostnader (KPI exkl. livsmedel och bostad) till 50 procent.

Under verksamhetsåret får företagsledningen månatliga uppföljningsrapporter.

Tertialuppföljningarna (per april, augusti och december) är mer omfattande. Då följs aktivitetsplaner upp tillsammans med exempelvis särskilda satsningar, sändningstid, ekonomi, personal och externa indikatorer.

Satsningar på utveckling

Sveriges Radios ledning planerar för utveckling av verksamheten under tillståndsperioden.

Fem huvudområden har fastställts, där satsningar ska göras, för att de strategiska målen ska nås. För dessa satsningar och utvecklingsprojekt avsätts särskilda resurser. Förutom ett stort antal satsningar på utveckling av utbudet, genomförs också projekt för att utveckla arbetsmetoder.

Beslut om satsningar/utvecklingsprojekt och tilldelning av särskilda resurser följer den ordinarie årscykeln. När satsningar avslutats görs utvärderingar som ligger till grund för beslut om huruvida satsningen ska arbetas in i den ordinarie verksamheten eller om den ska avslutas och på vilket sätt erfarenheterna ska tas tillvara.

7.2 Vad kostar Sveriges Radio

7.2.1 Ekonomiska ramar

Sveriges Radios verksamhet finansieras i allt väsentligt genom den särskilda avgift som tas ut för innehav av tv-mottagare. Storleken på tv-avgiften beslutas av riksdagen.

Sveriges Radio tilldelades 2 574,1 mnkr för verksamheten 2011.

Sveriges Radios medelstilldelning 2010–2011

	2010	2011	2012	2013
Medelstilldelning	2 523,7	2 574,1		
Medelsavstående RIKAB	-56,6	-56,7		
Medelavstående SRF	-113,7	-103,8		
Justering programbolagen	-2,6	-2,6		
Summa	2 350,8	2 411,0		

Tabellen visar dels de medel som riksdagen tilldelat Sveriges Radio, dels de medelsavståenden som SR gör till Radiotjänst i Kiruna, RIKAB och till Sveriges Radios Förvaltnings AB, SRF. Utöver det inkluderas justering mellan programbolagen. Sveriges Radio förfogade således över 2 411 mnkr år 2011.

Sveriges Radios medelstilldelning följer sedan 2002 inte SR-index¹² utan baseras på en fast priskompensation om 2 procent per år¹³. Därför måste Sveriges Radio kontinuerligt öka effektiviteten för att så långt möjligt kunna bibehålla nivån på programverksamheten.

¹² SR-index är en 50/50 sammanvägning av Konsumentprisindex, exklusive livsmedel och bostad, och AKI (arbetskostnadsindex) för tjänstemän.

¹³ 3 procent 2010.

7.2.2 Sveriges Radios medelsanvändning

	2010		2011		2012		2013	
	Mnkr	%	Mnkr	%	Mnkr	%	Mnkr	%
Personal	1 154,0	48	1 221,7	49				
Medverkan	340,8	14	331,6	13				
Programavtal	150,4	6	156,4	6				
Distribution/kontribution	286,2	12	284,9	11				
Lokaler	123,1	5	127,2	5				
Övriga omkostnader	352,7	15	394,3	16				
Summa	2 407,3	100	2 516,1	100				

7.2.3 Kostnadsandelar

	2010		2011		2012		2013	
	Mnkr	%	Mnkr	%	Mnkr	%	Mnkr	%
Produktionskostnader	1 742,1	72	1 817,0	72				
Distribution/kontribution	286,2	12	284,9	11				
Lokalkostnader	123,1	5	127,2	5				
Gemensamma kostnader	255,9	11	287,0	12				
Summa	2 407,3	100	2 516,1	100				

Programbolagen SR, SVT och UR har gemensamma definitioner av begrepp inom programverksamheten och för redovisningen av kostnader, i syfte att öka jämförbarheten mellan bolagens public service-redovisningar under tillståndsperioden. Den gemensamma överenskommelsen innebär att jämförbara mått för produktionskostnad, distribution och gemensamma kostnader ska redovisas.

7.3 Produktivitet

Det är komplicerat att utforma relevanta produktivetsmått för Sveriges Radios verksamhet. Hittills har Sveriges Radio definierat produktivitet som "det som produceras under en viss tid av en anställd", vilket redovisas med antal sända timmar per anställd och timkostnad per sänd timme.

Sveriges Radio ökar inte antalet sändningstimmar per medarbetare (enligt produktionsperspektivet). I stället arbetar Sveriges Radio för att öka publikens tillgänglighet till programmen, framför allt genom webb och mobil.

Till detta ska läggas det som generellt gäller tjänsteproduktion, nämligen att den inte har samma potential för produktivetsökning som traditionell varuproduktion. Den amerikanske ekonomen William Baumol har utvecklat en teori som vanligen benämns "Baumol's cost disease" eller "Baumols sjuka". Lönekostnadsutvecklingen i ett samhälle bestäms av produktivetsutvecklingen i den exportinriktade varuproduktionen. Tjänsteproduktionen påverkas av dessa ökade lönekostnader men har inte samma rationaliseringspotential som industrin.

Detta leder till att det "gamla" sättet att redogöra för produktiviteten blir mindre relevant och behöver kompletteras med ett nytt sätt att beskriva produktivitet.

Under 2011 inledde Sveriges Radio ett samarbete med företagsekonomiska institutionen vid Uppsala universitet. Syftet med samarbetet är att ta hjälp av studenter för att utveckla problematiken med att mäta produktivitet i tjänstesektorn, till vilken public service kan räknas. En ambition är att på sikt kunna formulera ett nytt – eller flera nya – mått för att mäta produktivitet i public service-verksamhet. Ett mått som rymmer både den traditionella distributionen (broadcasting) och den internetbaserade verksamheten. Samarbetet har hittills resulterat i två studentuppsatser. Slutsatserna kretsar kring att publikens användande och upplevda nytta av Sveriges Radios utbud bör ingå i ett nytt mått. Perspektiv som interaktivitet och ”brukarvärde” är mer och mer relevanta i det nya medielandskapet.

Några exempel på 2011 års webb- och mobilutveckling som ökar produktiviteten och tillgängligheten men inte kan uttryckas i termer av sändningstid per anställd:

- Vidareutveckling av Sveriges Radios webb.
- Utveckling av sajter för smarta respektive enkla mobiler.
- Utveckling av appar för iPhone och Android.
- Kontinuerlig uppdatering av publicerat material.
- Nyhetsuppdatering av de lokala kanalernas sidor även på tider då de lokala redaktionerna normalt är obemannade.
- 30 dagars arkiv.
- SR Minnen (program och klipp ur Sveriges Radios arkiv).
- Utveckling av webbplatsen för barn och ungdomar.

Sveriges Radios produktivitet 2010-2011

År	2010		2011		2012	2013
	Lyssnar-perspektiv	Produktions-perspektiv	Lyssnar-perspektiv	Produktions-perspektiv		
Sändningstid (timmar)	515 400	220 098	607 353	194 367		
Medelantal anställda	1 826	1 826	1 799	1 799		
Kostnad (mnkr)	2 407,3	2 407,3	2 516,1	2 516,1		
Sändningstid per anställd (timmar)	282	121	338	108		
Timkostnad per sänd timme (tkr)	4,7	10,9	4,1	12,9		

Produktiviteten ur produktionsperspektiv¹⁴ har minskat.

Sveriges Radio har fokus på kvalitetshöjning snarare än ökad sändningstid. Det sker bland annat genom att rationalisera inom verksamhet som inte är direkt journalistik och genom att satsa resurser av engångskaraktär på programutveckling.

Kostnaden per sänd timme påverkas också av att ett antal webb-kanaler med låg lyssning samt Radio Sveriges utlandssändningar på kort- och mellanvåg¹⁵ lagts ned, vilket gör att de gemensamma kostnaderna ska bäras av färre sända timmar.

Produktiviteten ur lyssnarperspektiv¹⁶ har ökat, då dessa förändringar vägs upp av ökad tillgänglighet via mobilen.

¹⁴ Sändningstiden redovisas endast en gång oavsett på hur många parallella plattformar utbudet tillgängliggörs. Detta är originalsändningstid, tabblåagda repriseringar ingår inte.

¹⁵ Radios Sveriges utbud finns för nedladdning på webben, och räknas inte som sändningstid.

¹⁶ Sändningstiden redovisas som den totala tillgängligheten av Sveriges radios utbud på alla plattformar, inklusive repriseringar.

7.4 Effektivitet

Att vara effektiv innebär att de tillgängliga resurserna används på bästa sätt för att nå uppsatta mål.

För Sveriges Radio återspeglas det i strategiska och långsiktiga mål för tillståndsperioden som följs upp årligen.

Vid slutet av 2011 kan bland annat konstateras att:

- Sveriges Radio var det företag som åtnjöt störst förtroende hos allmänheten.
- Sveriges Radios utbud ägnas mer tid än andra medieföretags utbud.
- Sveriges Radios marknadsandel av radiolyssnandet ökar.
- Mer än 55 procent av sändningstiden produceras utanför Stockholm.
- Användandet av Sveriges Radios webb, mobil och appar ökar.
- Nöjd medarbetarindex (NMI) ökar.

För Sveriges Radios del betyder effektivitet också att till en fortsatt låg kostnad per lyssnad timme uppfylla Sveriges Radios mål.

Genomsnittlig kostnad per lyssnad timme (kontaktkostnad) för SR 2010-2011

År	2010	2011	2012	2013
GL ¹⁷	96	94		
Befolkning 9-79	7 890 718	7 938 688		
Antal dagar	365	365		
SR:s kostnader (mnkr)	2 407,3	2 516,1		
Kostnad per lyssnad timme (kr)	0,52	0,55		

Kostnaden per lyssnad timme är fortsatt låg, men har ökat något eftersom extra resurser satsats på programutveckling under året.

7.5 Samarbeten inom koncernen

De tre programbolagen har målsättningen att fortsätta utveckla samarbetet mellan bolagen i public service-koncernen även under denna tillståndsperiod.

Samarbetet med Sveriges Television och Utbildningsradion sker dels inom ramen för de två samägda dotterbolagen Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) och Sveriges Radio Förvaltnings AB (SRF), dels i olika projekt antingen mellan två av bolagen eller i samarbetsprojekt som omfattar alla tre bolagen.

RIKAB ansvarar för uppbörden av radio- och tv-avgiften. Huvudkontoret ligger i Kiruna.

¹⁷ GL (genomsnittlig lyssnartid) är den genomsnittliga tid i minuter som befolkningen (9–79 år) lyssnat på Sveriges Radios kanaler under ett dygn, måndag till söndag. Lyssningen kan ha skett via FM, DAB eller webb. Kostnaden per lyssnad timme (kontaktkostnad) definieras som Sveriges Radios kostnader dividerade med: $GL/60 \times \text{antal invånare} \times \text{antal dagar under ett år}$. Befolkningssiffran bygger på uppgifter som SIFO får från Statistiska centralbyrån, SCB. GL bygger på SIFO:s publikmätningar (2011/1 och 2012/1). Dessa mätningar visar lyssnandet under föregående års sista månader.

SRF ansvarar för gemensamma service- och stödfunktioner för de tre programbolagen, och tillhandahåller följande tjänster:

- Ekonomi- och personaladministration.
- Tjänster inom områdena telefoni, postdistribution, repro, varumottagning och fastighetsförvaltning.
- Arkiv- och researchtjänster samt digital mediatjänst.
- Företagshälsovård och friskvård.

Tillsammans med SRF driver Sveriges Radio ett arkivprojekt, som syftar till att göra alla tidigare sända program digitalt sökbara. Under 2011 har också nya verktyg utvecklats som bland annat kommer att underlätta återanvändande av det lagrade materialet i ny radioproduktion. På sikt är ambitionen att det digitala arkivet även ska göras tillgängligt för Sveriges Radios publik.

Programutbud

De tre programbolagen arbetar med årliga överenskommelser angående programverksamhet för språkliga och etniska minoriteter respektive personer med funktionsnedsättning. Därutöver finns ett samarbete kring intressentdialoger med representanter för dessa målgrupper.

Barnutbudet:

- Sveriges Radio samarbetar med SVT och UR kring bolagens webbsidor för barn.
- Klassikern *Vi i femman* är ett samarbetsprojekt med SVT där Sveriges Radio ansvarar för de lokala deltävlingarna.
- I Malmö har *Junior i P4* producerats i samarbete med SVT-programmet *Sommarlov*, vilket bland annat resulterat i en gemensam webb-sida.
- Sveriges Radio samarbetar med UR kring *Barnradion*.
- *Knattetimmen*, som besvarar föräldrars frågor om barn, är ett samarbete med UR:s programserie Barnministeriet.
- Barnens romanpris samarbetar med UR, vilket innebär att programmen dels sänds i P1 och i UR:s utbud i FM, dels används i utbildning på mellanstadiet.

Sveriges Radio och SVT har flera musiksamarbeten:

- Via *Musikhjälpen* har P3 och SVT samlat in pengar till Radiohjälpen under parollen "Alla flickor har rätt att gå i skolan".
- Sveriges Radio P4 samarbetar med SVT och Melodifestivalen. I *Uggle i P4* spelas bidragen upp för första gången i radio före delfinalen och bedöms av en panel. I *P4 Premiär* får lyssnarna höra minglet kring deltävlingarna och finalen sänds direkt även i radio.
- I SVT-programmet *Maestro* fick sex kända svenskar prova på att dirigera Sveriges Radios Symfoniorkester och Radiokören i fem avsnitt. Vinnaren fick dirigera Sveriges Radios Symfoniorkester i ett stycke under en konsert i Berwaldhallen.
- SVT sände även under våren ett program om Radiokören, *Körens kör*.

Lokaler

Programbolagen arbetar utifrån en gemensam strävan att samlokalisera och samutnyttja lokaler. Alla tre bolagen är samlokaliserade i Göteborg. Sveriges Radio och SVT är samlokaliserade i Uppsala, Visby, Eskilstuna, Örnsköldsvik, Karlskrona, Kalmar, Uddevalla och Norrköping. I Malmö och Sundsvall är Sveriges Radio och UR samlokaliserade.

Programbolagen har tillsammans med SRF ett gemensamt fastighetsråd som samordnar lokal- och fastighetsfrågor. Under 2011 har bland annat en åtgärdsplan för ökad tillgänglighet till koncernens lokaler i Stockholm tagits fram.

Under 2011 har Sveriges Radio och SVT tillsammans genomfört ett projekt för att säkerställa reservfunktioner (kraft och kyla) i Göteborg.

Inköpsverksamhet

De tre programbolagen genomförde tillsammans 15 större upphandlingar under året. Några av dessa gällde SAN-datalagring, servrar, rekryteringstjänster, kurs- och konferensgårdar samt möbler och byggtreprenörer.

Zebra-projektet

Mångfaldsprojektet "Likabehandling i radio och television" (internt kallat Zebra-projektet) gick in på sista genomförandeåret för att avslutas i februari 2012. Projektet finansieras av Europeiska socialfonden (ESF) och har som syfte att öka mångfalden och främja ett inkluderande synsätt i såväl programproduktion som dagligt arbete. I detta projekt arbetar Sveriges Radio, SVT och UR tillsammans med SRF och Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMK) vid Stockholms universitet, för att öka medvetenheten och höja kompetensen avseende icke-diskriminering, likabehandling och mångfald i vid bemärkelse bland medarbetare och chefer inom företagen.

Under 2011 genomfördes kurser i mångfaldsdialog, kompetensbaserad rekrytering och research för mångfald. Dessutom arrangerades två temaveckor. Under dessa två veckor gavs föreläsningar om mänskliga rättigheter, romernas situation i Sverige, sverigefinnar i Sverige, hur man lyckas med jämställdhetsarbete, inkluderande programledarskap, att gå utanför normen som individ och i sitt arbete, ledarskap för framtidens unga, mediautveckling i förorter, tillgänglighet via IT med mera.

Övrigt

- IT, teknik och kontribution
 - Gemensamma projekt för licensavtal, samt telefoni och datortjänster.
 - Kunskapsdelning avseende uppgradering av datorsystem samt informations-säkerhet/policy.
 - Sveriges Radio och SVT upplåter utrymme åt varandras utrustning i sina respektive datahallar.
- Arkiv och mediehantering - Analys och kartläggning av bolagens produktionsflöden i syfte att ytterligare likforma dessa för att kunna samarbeta om systemstöd.

7.6 Sidoverksamhet

Sveriges Radios medelstilldelning ska användas till företagets kärnverksamhet, det vill säga radioverksamhet i allmänhetens tjänst. Medlen ska också i förekommande fall användas till kompletterande verksamhet, det vill säga verksamhet som syftar till att utveckla kärnverksamheten och förbättra möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig denna. Utöver detta bedriver Sveriges Radio viss sidoverksamhet.

Syftet med Sveriges Radios sidoverksamhet kan sägas vara att stärka varumärket och ge service till lyssnare som vill ha kopior på program eller programinslag. Den mycket begränsade sidoverksamhet som sker utgår från det som föreskrivs i sändningstillståndet - att verksamheten inte får finansieras med mottagaravgifter och att den ska bedrivas på ett konkurrensneutralt sätt.

Sveriges Radios sidoverksamhet består av följande delar:

- Uthyrning av musikstudior i Radiohuset, framförallt för repetitioner.
- Uthyrning av Konserthuset Berwaldhallen, dels för konserter, dels för konferenser och andra typer av evenemang.
- Programförsäljning. Privatpersoner kan köpa så kallade unika kopior av radioprogram. Dessa kopior levereras på cd och innehåller inget upphovsrättsskyddat material. Sveriges Radio licensierar även inspelningar till externa aktörer för användning i kommersiellt syfte. Det kan röra sig om musikinspelningar för utgivning på cd, radioföljetonger för utgivning som ljudböcker, klipp för filmproduktioner, inslag i teveprogram eller som del i en teateruppsättning.
- Försäljning av reklamartiklar. Ett synnerligen begränsat urval produkter, kopplade till vissa radioprogram och/eller vissa speciella arrangemang, säljs.

Resultat sidoverksamheten¹⁸, mnkr

Intäkter	2010	2011	2012	2013
Uthyrning, Berwaldhallen	2,7	2,4		
Uthyrning, studior	1,4	1,1		
Programförsäljning	3,8	2,5		
Försäljning varor (reklamartiklar)	0,2	0,1		
Totalt, intäkter	8,1	6,1		
Kostnader	7,3	6,1		
Resultat, efter skatt	0,6	0		

Prissättning

För uthyrning av Konserthuset Berwaldhallen och musikstudiorna gäller att den egna (interna) verksamheten prioriteras före externa kunder. För prissättning vid uthyrning av Berwaldhallen görs jämförelser med andra arenor, till exempel Konserthuset och Cirkus. Hänsyn måste samtidigt tas till att dessa har större antal publikplatser och andra faciliteter i närheten, som till exempel restaurang.

¹⁸ Sidoverksamhetens resultat- och balansräkning redovisas i Sveriges Radios årsredovisning.

Sveriges Radio vill ha seriösa kunder som helst bidrar till, och fram för allt inte skadar, varumärket.

Prissättning vid försäljning av programkopior sker efter omvärldsbevakning. Några gånger per år görs avstämning av externa bolags prisnivåer och produktionskostnader. Sveriges Radios pris baseras på det beräknade ppd-priset (pris innan produkten når handeln) och rekommendationer från upphovsrättsorganisationer.

Privatkopior säljs till självkostnadspris.

8 Sveriges Radios kommande verksamhet

8.1 Långsiktig strategisk planering 2010–2013

Sveriges Radios vision är att vara landets viktigaste medieföretag och ledande kulturskapare. I strävan att nå visionen har Sveriges Radio en styrmodell som innebär ett tydligt arbete med långsiktiga och strategiska mål. För tillståndsperioden 2010–2013 gäller nio mål som hela organisationen ska sträva emot.

De nio målen utgår från tre områden – publiken, medarbetarna och ekonomin.

Sveriges Radios unika innehåll möter uppskattning hos en engagerad publik.

- Sveriges Radio sätter agendan.
- Användande av Sveriges Radios totala utbud hos publiken under 50 år ökar.
- Förtroendet hos allmänheten för Sveriges Radio är högt.
- Genom större publikmedverkan ökar delaktigheten.

Sveriges Radio är en attraktiv arbetsplats med professionella och kreativa medarbetare.

- Arbetsklimatet förbättras årligen.
- Sveriges Radio attraherar de bästa förmågorna inom olika yrkesområden.
- Medarbetarna har ett utvecklingsperspektiv på verksamheten.

Sveriges Radio har en stabil ekonomi och ger mest public service för pengarna.

- Sveriges Radio har handlingsfrihet för att utveckla och förnya.
- Alla beslut om användande av resurser har ett tydligt syfte och mål som följs upp.

8.1.1 Utbudet 2012

Sveriges Radio siktar under 2012 särskilt mot ett av de fyra strategiska publikmålen – *Sveriges Radio sätter agendan*. Publikens förtroende och engagemang ska stärkas genom att alla program hittar sin roll som agendasättare.

Allt fler tar del av Sveriges Radios utbud i efterhand via webben. Mobilen fortsätter att växa som distributionskanal. Därför erbjuds Sveriges Radios innehåll i format som passar för lyssning såväl i mobilen som på webben. Trots den snabba digitala utvecklingen är FM Sveriges Radios främsta kanal till publiken, därför ska kanalerna kontinuerligt utvecklas och moderniseras.

Nyheter

- ”Nyhetsutredningen” som startade under 2009–2010 kommer att avslutas 2012. Arbetet har handlat om alltifrån nyhetsredaktionernas förhållande till publiken, arbetssätt, samarbete och organisering, till sändningar, mål och mätningar för nyheterna.
- Alla nyhetsredaktioner ska under 2012 genomföra minst ett publiksamtal om nyheter. Syftet är att samla in kunskap kring vad publiken tycker om Sveriges Radios nyheter, och samtalen blir viktiga i nyhetsredaktionernas utvecklingsarbete.
- Publiknätverket, som är ett sätt att i högre grad göra lyssnare och webbanvändare medskapande i utbudet, startade på P4 Jämtland och P4 Kronoberg 2011. Under 2012 ska liknande nätverk skapas i bred skala.
- Sveriges Radios nyhetskanal - ”Alltid Nyheter” – ett utvecklingsprojekt på webben, via mobilen och i DAB, pågår fram till 1 juni 2012.

Samhälle

- I P1 samlas den granskande journalistiken under den gemensamma programrubriken *Kaliber*. *Kaliber* kommer också att sända nyhetsdokumentärer med snabb fördjupning av större nyhetshändelser.
- Under rubriken "De nya forskningsnationerna" ska nya forskningsnationers framgångar skildras och granskas i flera program i P1 och P4.
- Sverige som ett allt populärare invandringsland för människor från hela Europa ska skildras bland annat av SR International.

Livsstil

Program som handlar om människors liv och vardag - relationer, hälsa, mat, trädgård etc - är viktiga i kanalernas tablåer.

- *Meny* i P1 delas in i tre säsonger: höst med inriktning på vardagsmat, vår med helgmat och sommar, där den lättare sommarmaten dominerar.
- Samtalen som förs i *Karlavagnen* under sena kvällar i P4, ska under 2012 ta tydligare avstamp i det som händer här och nu.

Kultur

Inom kulturområdet pågår ständig utveckling, i linje med Sveriges Radios uppdrag och vision att vara landets ledande kulturskapare.

- Kulturtablån i P1 förnyas.
- *P3 Populär* blir en kulturtalkshow med tydlig programledarprofil.
- Radioteatern gör en omfattande inventering av nya regissörer, skådespelare och dramatiker för att hitta nya röster och lägga ut provbeställningar.

Sport

- 2012 sänder Radiosporten från fotbolls-EM i Polen och Ukraina, från de 30:e olympiska sommarspelen och Paralympics i London.
- SR International och Radiosporten ska tillsammans skildra etniska skillnader inom olika idrottsgrenar, idrottens roll och funktion för integration. Radiosporten ska undersöka vad som gör basket till en sport som attraherar invandrartjejer långt upp i åldrarna på ett sätt som inte andra sporter gör.

Underhållning

P3 söker efter nästa stora humorgrupp, P1 satsar bland annat på populärmusikfrågesport och till sommaren testas ett nytt klassiskt familjeunderhållningsprogram i P2.

Musik

- P2 och Berwaldhallen ska ytterligare öka andelen kvinnlig medverkan (tonsättare, solister, dirigenter). Samarbeten om kvinnors musik planeras med bland annat Unesco.
- P3 producerar ett antal musikdokumentärer, bland annat om den svenska hiphopens historia och om den svenska pop- och rockmusikens framväxt.
- P4 planerar två programserier om musik för den äldre delen av målgruppen.

Trafik och service

Trafik- och servicerapporteringen ska under 2012 utvecklas med betoning på förbättrad service i mobilen och på webben.

Målgruppen barn

- Unga Radioteaterns föreställningar sprids i skolor och vid offentliga uppspelningar - "radiobio". Föreställningarna ska så långt möjligt göras tillgängliga på webben för nedladdning.
- För att det ska vara enkelt att ta del av Sveriges Radios barnutbud lanseras *Barnappen* (för de mindre barnen) i början av året.
- Nyskrivna skräckhistorier för de större barnen kommer att göras tillgängliga för nedladdning. En del översätts till minoritetsspråken och publiceras både i FM och på webben.

Webb och mobil

Webben och mobilen är fortsatt ett av Sveriges Radios satsningsområden och under 2012 sätts fokus på ännu bättre funktionalitet för *mobilt användande*. Publiken ska uppleva att det är enkelt och problemfritt att lyssna på Sveriges Radios innehåll och själva lätt kunna bidra med innehåll.

Sveriges Radio Play kompletteras med mobilapplikationer för att öka tillgängligheten till nyheter och sport samt till utbudet för barn.

8.1.2 Övriga särskilda satsningar

Förutom de utbudssatsningar som kan kopplas till de olika programområdena genomförs satsningar för att utveckla arbetsmetoder, som också ska bidra till att de långsiktiga strategiska målen – och visionen – nås.

Lokal närvaro

Under rubriken "Här och nu" ska redaktioner och lokala kanaler skildra och granska den mångfald av levnadsvillkor som finns i det svenska samhället, baserade på exempelvis skilda ekonomiska, sociala, kulturella eller etniska förutsättningar. Sveriges Radio ska därmed ge en mer heltäckande nutidsbild av hur människor i Sverige lever.

Webbtjänsten Radioleaks, som under strikt meddelarskydd tar emot publikens tips och dokument, decentraliseras till lokala kanaler för att ge ett ökat inflöde från den lokala publiken.

Det nya unga

Under 2011 inleddes en kartläggning kring den unga publikens medievanor och behov. Fokus låg på tonåringarna. Kartläggningen visade att, trots att tonåringar lyssnar i mindre utsträckning på radio än tidigare, är radio ändå en relevant och livskraftig medieform. Under 2012 ska Sveriges Radio omsätta resultaten av analysen i aktiviteter.

Digitaliserat arkiv

Med den långsiktiga ambitionen att göra Sveriges Radios arkiv tillgängligt för publiken, fortsätter arbetet med att digitalisera Radioarkivet.

Det lokala uppdraget

Med målet att göra de lokala uppdragen tydligare och mer mätbara inleddes ett utvecklingsarbete våren 2011. En metod för lyssning och analys av en lokal kanal togs fram. Under 2012 ska samtliga lokala kanaler avlyssnas och analyseras med hjälp av denna metod.

8.1.3 Medarbetarna

För att Sveriges Radio ska nå de långsiktiga medarbetarmålen krävs en verksamhetsanpassad, effektiv och erkänd kompetensförsörjningsprocess. Sveriges Radio ska kunna attrahera, rekrytera, utveckla och behålla de bästa förmågorna på marknaden samt ha en bra process för avslut av anställningar.

- Arbetet med Sveriges Radio rekryteringspolicy och rekryteringsprocess ska förstärkas under 2012, bland annat med utbildning av chefer och genom en strategi för kontakter med relevanta utbildningsinstitutioner.
- Bland alla de utbildningar som ska genomföras 2012 kan nämnas "Dokumentärt berättande" och säkerhetsutbildning för medarbetare som arbetar utanför Sveriges gränser samt för chefer som sänder ut personal.
- Resultaten från medarbetarundersökningen 2011 presenteras i januari 2012. Förutom lokala åtgärdsplaner tas också en central plan fram under våren utifrån medarbetarundersökningens resultat och genomförda skyddsronder.
- Sveriges Radios arbetsmiljöpolicy ska omarbetas och inbegripa såväl arbetsmiljö som hälsa, mångfald och miljö.

Under 2012 ska en ny företagshälsovård för Stockholm upphandlas och etableras, i samarbete med de övriga koncernbolagen Sveriges Television, UR och SRF.

8.1.4 Ekonomin

Budgetarbetet 2012 har utgått från Sveriges Radios medelstillelning 2011, uppräknad med två procent. Därutöver ett särskilt anslag på fem miljoner kronor för att säkerställa kvaliteten i verksamheten i Berwaldhallen, Sveriges Radios symfoniorkester och Radiokören samt ett särskilt anslag på åtta miljoner kronor för tillgängliggörande av program ur arkivet.

Under 2011 påbörjades ett omfattande arbete med att utveckla Sveriges Radios ekonomistyrning. En del i detta är ett nytt sätt att budgetera. Syftet är att budgeten på ett bättre sätt ska utgöra styrinstrument för ledningen och samtidigt förenkla budgetprocessen.

Nästa steg under 2012 är att se över rutinerna för uppföljning och prognos.

Bilaga 1 – Sveriges Radios sändningstid 2011 på nationella minoritetsspråk

		Finska	Meänkieli	Samiska	Romani chib	Summa minoritetsspråk
Nyheter	Totalt antal timmar	3 019	98	2 420	350	5 887
	varav förstasändning	831	29	1 097	117	2 073
Drama/kultur, underhållning och musik	Totalt antal timmar	17 095	1 342	12 415	186	31 039
	varav förstasändning	4 595	370	6 045	62	11 072
Samhälle/utbildning (inkl. service)	Totalt antal timmar	5 244	793	1 716	629	8 382
	varav förstasändning	1 411	216	745	210	2 582
Sport	Totalt antal timmar	770	22	26	0	818
	varav förstasändning	208	6	9	0	223
Barn och unga	Totalt antal timmar	4 226	63	3 504	5	7 797
	varav förstasändning	1 056	17	1 752	1	2 826
Summa	Totalt antal timmar	30 354	2 318	20 080	1 170	53 922
	varav förstasändning	8 102	638	9 648	389	18 776

Kommentarer

Förstasändning är detsamma som produktionsperspektiv. Antalet timmar förstasändning är ungefär detsamma som 2010.

Totalt antal timmar är detsamma som lyssnarperspektiv (tillgänglighet). Det totala antalet timmar har ökat kraftigt jämfört med 2010 på grund av möjligheten till lyssning via mobil.

Bilaga 2 – Sveriges Radios kanaler och nya distributionsformer

Sveriges Radios FM-kanaler

SR P1 – P1 är talat innehåll om samhälle, kultur och vetenskap. Kanalen erbjuder nyheter och aktualiteter, granskning och fördjupning men också livsåskådnings- och livsstilsprogram samt underhållning och upplevelser till exempel i form av teater.

SR P2 – P2 erbjuder konstmusik – klassisk såväl som nutida – improvisationsmusik och traditionsmusik, till exempel jazz eller världsmusik. P2 sänder på flera språk för dem som har sina rötter i de nationella minoriteterna och för dem som nyligen kommit till Sverige.

P2 Musik – Över Stockholmsområdet (på frekvensen 96,2) sänder P2 musik dygnet runt i kanalen P2 Musik. Programmen på andra språk än svenska sänds över P6, (se nedan).

SR P3 – P3 är ung public service. Här diskuterar unga lyssnare samtiden och unga medarbetare beskriver och granskar samhällsutvecklingen. Samhällsjournalistik, populärkultur, humor och relationer är bärande delar. P3 guidar till den nya musiken och lyfter särskilt fram nya svenska artister.

SR P4 – P4 är den lokala kanalen för hela Sverige som utgår från lyssnarnas vardag. Det är kanalen för sport och barnradio. I P4 presenteras nyheter, aktualiteter, kultur och livsstilsfrågor, tillsammans med bred radiounderhållning i form av både klassiker och nysatsningar. P4 är också kris- och beredskapskanalen som ständigt kan förse allmänheten med viktig information.

SR Metropol – SR Metropol är en lokal kanal med fokus på den unga publiken med annan bakgrund än helsvensk i Stockholmsområdet och i de södra förorterna. I kanalen hörs andra personligheter än i Sveriges Radio i stort.

SR International – SR International sänder på följande språk över P2:s rikskanal och på webben: arabiska, engelska, kurdiska, persiska, somaliska samt minoritetsspråket romani chib. Programmen sänds även över P6 89,6 i Stockholm tillsammans med delar av SR Sameradions och SR Sisuradions program. Det engelska nyhets- och programutbudet, som samtidigt är riktat mot utlandet, är tillgängligt på webben samt i nedladdningsbar poddversion. Sändningarna återutsänds också via satellit. Nyhetsutbudet på ryska och tyska för en i huvudsak utländsk publik finns publicerat på webben med en sändning i poddformat för respektive språk.

Din Gata 100,6 – Din Gata är en Malmöbaserad lokal kanal för den unga publiken. Lokala profiler diskuterar samhällsfrågor och relationer. Musiken har hiphop som bas med ett stort inslag av skånska artister.

Sveriges Radio sänder på webben och mobilen:

- Samtliga kanaler som finns i FM (riks och lokala)
- Samtliga kanaler som finns i DAB
- SR Minnen – sändningar ur Sveriges Radios arkiv
- P2 Klassiskt – en renodlad klassisk musikkanal som komplement till P2 i FM
- SR Sisuradio – den finska kanalen
- P2 Musik – en renodlad musikkanal som också sänds över FM 96,2 i Stockholm
- P3 Star – en musikkanal för tonåringar

- P4 Radioapans knattekanal (tidigare SR Bubbel) – Sveriges Radios barnkanal
- SR C – en kanal för radiokonst och experimentell radio
- SR Sápmi – den samiska kanalen
- P2 Världen – en kanal med världsmusik
- Alltid Nyheter
- Dessutom förfogar SR över 13 evenemangskanaler på webben, där åtta används av Radiosporten. De övriga används vid andra större evenemang. Sedan julen 2008 har SR till exempel sänt två kanaler med julmusik: "P4 Bjällerklang" och "P2 Klassisk Jul". P3 Melodifest sändes under delar av året.
- Under delar av årets sändes P3 Rockster, P3 Street, P3 Svea samt SR Atlas (dessa kanaler har upphört).

Sveriges Radio sänder i DAB:

- P1
- SR Minnen
- P2 Klassiskt
- SR Sisuradio
- P3 Star
- P4 Radioapans knattekanal
- SR Världen
- DAB Event (möjlighet finns att vid speciella tillfällen utöka utbudet)

Sveriges Radio genomför försökssändningar över DAB+ över ett begränsat geografiskt område:

- Alltid Nyheter
- P3
- P2 Musik
- P4 Stockholm

Sveriges Radio sänder i kabel-tv (Com Hem):

- P1
- P2
- P3
- SR Sisuradio

Bilaga 3 – Definition av programområden

Sveriges Radio redovisar sitt programutbud i åtta programområden: Nyheter, Samhälle, Livsstil, Kultur, Sport, Underhållning, Musik och Service.

Nyheter

Programområdet Nyheter omfattar alla ordinarie och extra nyhetssändningar i Sveriges Radio. Hit hör Ekots nyhetssändningar och de lokala kanalernas nyhetssändningar. I programområdet ingår också extrasändningar i nyhetsform vid större nyhetshändelser (som föregås av nyhetssignatur) samt nyheter på olika språk. Undantagna är nyhetssändningar som i sin helhet är specialiserade kring ett ämne som ingår i andra programområden som sport, kultur, musik och vetenskap.

Samhälle

I programområdet Samhälle ingår program och inslag som ger bakgrund, fördjupning, granskning och debatt. Här ingår bland annat program med blandat innehåll av aktualitetskaraktär, program om vetenskap och forskning samt om religion och livsåskådning. I programområdet ingår också andakter och gudstjänster.

Livsstil

Programområdet Livsstil innefattar program och inslag om ämnen av vardaglig karaktär. Det består bland annat av program om relationer, familj, hem, hälsa, privatekonomi, konsumentfrågor och fritidsintressen.

Kultur

I programområdet Kultur ingår bevakande, recenserande och granskande program och inslag om kultur och musik, inklusive nyheter inom kulturområdet. Det omfattar också kulturskapande och gestaltande program, uppläsningar, dramatik och lyrik samt dokumentärer.

Sport

Sport som programområde omfattar sportnyhetssändningar med inslag och resultat, sändningar från sportevenemang samt program som i sin helhet behandlar idrott och till exempel sociala, ekonomiska och medicinska frågor i samband med idrott. I programområdet ingår även inslag om sport i andra program (undantag är endast sportinslag i ordinarie nyhetssändningar).

Underhållning

Programområdet Underhållning innefattar hela program eller inslag som har till syfte att förströ och underhålla. Det kan till exempel handla om satir, humorprogram, tävlingar och firarprogram. I området ingår också den talade delen i vissa musikprogram.

Musik

Musiken delas in i:

- musik på fonogram som inte är egenproducerad
- levande musik, egenproducerad eller av annat ursprung.

Inom respektive område finns fyra undergrupper:

- konstmusik (ofta benämnd klassisk musik)
- jazz och annan improviserad musik
- traditionsmusik från svenska och utländska kulturer och från alla epoker
- populärmusik i flertalet genrer och från alla tider, pop och rock, soul och blues, hiphop och r&b, underhållningsmusik med mera.

Observera att musik som spelas i program som sorteras under rubrikerna Samhälle, Livsstil, Kultur, Sport och Underhållning inte räknas in i dessa programområden. All musik, samt musiknyheter, redovisas under programområdet musik.

Service

Programområdet Service omfattar trafikinformation, evenemangstips, servicemeddelanden, ”viktigt meddelande till allmänheten” (VMA), väder- och sjörapporter som sänds fristående från nyheterna samt programinformation (bland annat trailrar).

